

İLKÖĞRETİM UYGULAMALARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ
Normal, Taşımali Ve Yatılı İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması

Asım ARI

99823
99823

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Mustafa ERGÜN

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Afyon
Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Mayıs 2000

**TC. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

**İLKÖĞRETİM UYGULAMALARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Normal, Taşınalı Ve Yatılı İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması

Asım ARI
Yüksek Lisans Tezi
Haziran 2000

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

İLKÖĞRETİM UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ Normal, Taşımali Ve Yatılı İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Mayıs 2000

Danışman: Prof. Dr. Mustafa ERGÜN

Araştırmanın amacı; Türkiye’de normal, taşımali ve yatılı uygulama olarak üç uygulama şeklinde ortaya çıkan sekiz yıllık ilköğretim uygulamalarını, bu okullardaki öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak değerlendirmektir.

Araştırma, tarama (ilişkisel tarama) modeli ile yapılmıştır. Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla biri öğretmenlere, biri de öğrencilere olmak üzere iki anket uygulanmıştır.

Araştırma evrenini, Uşak İli merkez ve ilçelerindeki 159 ilköğretim okulu ile bu okullardaki 42.252 öğrenci ve 1.747 öğretmen oluşturmaktadır. Örneklemi; 3 normal ilköğretim, 3 taşımali ilköğretim, 3 YİBO olmak üzere 9 okul; bu okullarda görev yapan 115 öğretmen ve bu okullarda öğrenim gören 536 öğrenciden oluşmaktadır.

Araştırmanın hipotezleri bilgisayarda Kikare (Chi-Square) Testi ile test edilmiştir. Kikare Testi için anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir. Araştırma ile ilgili tüm hesaplamalar ve çözümlenmeler SPSS FOR WINDOWS 7.5 programından yararlanılarak yapılmıştır.

Öğretmenler, okulların fiziksel imkanları (sınıf, kütüphane, laboratuvar, revir vs.) öğretim için yetersiz olduğunu; YİBO ve Taşımali İlköğretim Okullarında görev yapmayı istemediklerini belirtmişlerdir.

Velilerin, okuldaki veli toplantılarına katılım oranının yarıdan fazla olduğunu, öğrenci velilerine ulaşmak istediklerinde genellikle ulaşabildiklerini belirten ve velilerin öğrencilerin öğretimi ile yeterince ilgilendiğini belirten öğretmenlerin oranı bayan öğretmenlerde, erkek öğretmenlerden çok daha düşüktür.

Normal İlköğretim Okullarında, öğretmenlerin öğrencileri derse motive etmekte sabah veya öğleden sonra zorluk çekme oranları birbirine eşittir. Öğretmenlerin; taşınan öğrencilerde ve özellikle de yatılı öğrencilerde öğleden sonra derse motive etmekte zorluk çekme oranı daha yüksektir.

Öğretmenlerce, YİBO öğrencilerinde –aile özlemi, isteksizlik, sinirlilik gibi- ruhsal rahatsızlıklar çok yüksek oranda gözlenmiştir.

Öğrencilerin çok büyük bir bölümü Normal İlköğretim Okullarında öğrenim görmeyi tercih etmektedir. YİBO'ları tercih eden öğrencilerin oranında, sınıf seviyesi düştükçe büyük bir düşüş vardır.

Taşınmalı Uygulama ile yatılı okulların olumsuzluklarını gidermek için, bu okullarda çok az gerçekleşen okul-aile işbirliği geliştirilmeye çalışılmalıdır. Veliler aydınlatılmalı, öğrencileri ile daha fazla ilgilenmeleri sağlanmalıdır. Normal İlköğretim Okullarında öğrenim görme imkanı olmayan öğrenciler, mümkünse Taşınmalı Uygulamaya tabi tutulmalı; en son çare olarak YİBO'lara alınmalıdır. En azından İlköğretim I. kademe öğrencilerinin taşınmalı uygulamadan yararlandırılması gerektiği önerilmiştir.

ABSTRACT

The aim of the research is to evaluate the eight year long primary education in Turkiye which is applied in three kinds; normal, transportational and dormitory schools by the help of teachers and students.

Research is done by Search Thoughtly Method. To sum up its datum, one investigation is given to teachers other one is given to the students.

This research is done in Uşak city and its administratives. It's consist of 159 elementary school, 42.252 students and 1.747 teachers. Set on example; 9 schools are formed 3 normal primary schools, 3 transportational, 3 regional boarding schools and 115 teachers, 536 students.

Research hypothesises are tested at the computer by Chi-Square test. For Chi-Square test it's significance degree is 0.05. All calculations and solutions about search is made by the help of SPSS FOR WINDOWS 7.5 program.

Teachers said that schools' physical conditions (class, library, laboratory, infirmary) were poor and we didn't want to work in Regional Boarding schools and Transportational schools.

The ratio of female teachers who state that the participation rate to the parents' day of the parents is more than the half; and that they are able to contact the parents whenever needed; and that the parents are concerned with the education of their students, is lower than the male teachers.

The difficulty level of teachers motivating the students in the morning or in the noon in normal primary schools is equal. The difficulty level of teachers motivating the transportational and dormitory students in the noon is higher.

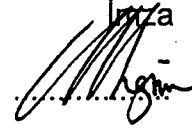
It was observed that uneasinesses like nervousness, reluctance and the missing of parents are in a very high state in YIBO students, by the teachers.

A great part of the students prefer to go to normal primary schools. There is a decrease of students who prefer YIBO as the class level decreases.

In these schools, school-family cooperation is very bad. So that families were reminded that they have to pay attention to their children. Students who haven't got the possibility to go Normal Schools must go to Transportational Practice Schools. The last solution can be Regional Boarding schools. First step for primary school students have to go Transportational Practice.

TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI

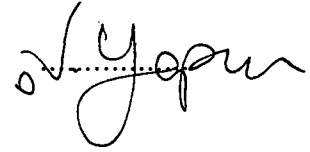
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mustafa ERGÜN

Jüri Üyeleri : Yard. Doç. Dr. Mustafa YALÇIN

Yard. Doç. Dr. Şenay YAPICI

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencilerinden Asım ARI'nın " İLKÖĞRETİM UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ NORMAL , TAŞIMALI VE YATILI İLKÖĞRETİM OKULLARININ KARŞILAŞTIRILMASI " başlıklı tezi 08/06/ 2000 tarihinde yukarıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Prof. Dr. H. Hüseyin BAYRAKLI
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Ülkemizde uygulanmakta olan “İlköğretim Uygulamaları”; normal İlköğretim, Yatılı İlköğretim (YİBO ve PİO’lar) ve Taşımali İlköğretim Uygulaması, bu okullarda görevli öğretmen ve öğrenim gören öğrencilerin görüşlerine dayanılarak değerlendirilmiştir. Öğretmen ve öğrenci görüşleri incelenmiş, elde edilen bulgulara dayalı olarak öneriler sunulmuştur.

Araştırmanın her aşamasında yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen, bilgilerinden yararlandığım, derin saygı duyduğum yüksek lisans tez danışmanım hocam sayın Prof. Dr. Mustafa ERGÜN’e sonsuz teşekkür ederim.

Araştırma anketlerinin uygulanmasında yardım ve katkıları olan ilgili okul ve müdürleri ile araştırmaya değerli görüşleriyle katkıda bulunan bütün öğretmenlere ve öğrencilere teşekkür ederim.

Asım ARI

ÖZGEÇMİŞ

Asım ARI
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Yüksek Lisans

Eğitim

Lisans: 1997 Celal Bayar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği
Bölümü

Lise : 1990 Uşak Endüstri Meslek Lisesi, Elektronik Bölümü

İş/İstihdam

1997- Sınıf öğretmeni. Sultanbeyli / İSTANBUL

1998- Sınıf öğretmeni. Uşak Merkez Derbent İlköğretim Okulu UŞAK.

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri ve yılı: Uşak 04.06.1973

Cinsiyeti : Erkek

Yabancı dil : İngilizce

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iv
TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	vi
ÖNSÖZ.....	vii
ÖZGEÇMİŞ.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar.....	xi
KISALTMALAR.....	xvii

BÖLÜM I

GİRİŞ

I. PROBLEM DURUMU	1
A) İLKÖĞRETİM	1
B) ZORUNLU İLKÖĞRETİM UYGULAMASININ TARİHÇESİ VE TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİMİ	3
C) SEKİZ YILLIK KESİNTİSİZ ZORUNLU İLKÖĞRETİM UYGULAMASINA GEÇİŞ	4
D) TÜRKİYE'DE SEKİZ YILLIK KESİNTİSİZ ZORUNLU İLKÖĞRETİM UYGULAMASI SONUCU ORTAYA ÇIKAN SORUNLAR	7
E) TAŞIMALI İLKÖĞRETİM UYGULAMASI VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR.....	9
F) YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARI VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR.....	12
II. PROBLEMLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	20
III. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	29
A) PROBLEM CÜMLESİ.....	30
B) ALT PROBLEMLER	30
C) DEĞİŞKENLER.....	31
D) DENENCELER	31
IV. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	32
V. SINIRLILIKLAR	33
VI. TANIMLAR.....	34

BÖLÜM II

YÖNTEM

I. ARAŞTIRMANIN TÜRÜ VE YÖNTEMİ	35
II. EVREN VE ÖRNEKLEM	35

III. ARAŞTIRMADA KULLANILAN ÖLÇME ARAÇLARININ HAZIRLANMASI VE GELİŞTİRİLMESİ	39
IV. ÖLÇME ARAÇLARININ UYGULANMASI VE VERİLERİN TOPLANMASI	40
V. VERİLERİN ÇÖZÜMÜ VE YORUMLANMASINDA KULLANILAN YÖNTEM.....	41

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

I. İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN GENEL DÖKÜMÜ	42
II. İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRENCİLERİNİN GENEL DÖKÜMÜ	69

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

I. SONUÇLAR.....	115
II. ÖNERİLER	120

EKLER	121
-------------	-----

KAYNAKÇA	128
----------------	-----

TABLolar

	<u>Sayfa</u>
Tablo 1. Altıncı Sınıf Öğrenci Sayısında Gelişmeler.....	6
Tablo 2. 1998-1999 Öğretim Yılında 6. Sınıfa Kayıt Olan.....	6
Tablo 3. 1998-1999 Öğretim Yılında Taşınan Öğrenci Sayısı.....	10
Tablo 4. Eğitim öğretim yıllarına göre Uşak'ta taşınmalı eğitim.....	11
Tablo 5. 1998-1999 Öğretim Yılında YİBO ve PİO'lar.....	13
Tablo 6. 1998-1999 Öğretim Yılında Uşak'ta YİBO ve PİO'lar	18
Tablo 7. Görev Yaptıkları İlköğretim Okulu Türüne Göre Öğretmen Dağılımı.....	36
Tablo 8. Cinsiyete Göre Öğretmenlerin Dağılımı.....	36
Tablo 9. Öğrenim Durumlarına Göre Öğretmenlerin Dağılımı.....	37
Tablo 10. Branşlara Göre Öğretmenlerin Dağılımı.....	37
Tablo 11. Mesleki Kıdemlerine Göre Öğretmenlerin Dağılımı.....	37
Tablo 12. Öğrenim Gördükleri İlköğretim Okulu Türüne Göre Öğrenci Dağılımı.....	38
Tablo 13. Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Öğrenci Dağılımı.....	38
Tablo 14. Cinsiyetlerine Göre Öğrenci Dağılımı.....	38
Tablo 15. Baba Mesleğine Göre Öğrenci Dağılımı.....	39
Tablo 16. Evlerinin Okula Uzaklığına Göre Öğrenci Dağılımı.....	39
Tablo 17. Öğrencilerde Fiziksel Rahatsızlıkların Gözlenmesine Ait Dağılım.....	42
Tablo 18. Öğrencilerde Ruhsal Rahatsızlıklar Gözlenmesine Ait Dağılım.....	42
Tablo 19. Öğrencilerin Okula Uyumlarına Ait Dağılım.....	43
Tablo 20. Öğrenciler Arasındaki Arkadaşlık ve Kaynaşmanın Değerlendirilmesine Ait Dağılım.....	43
Tablo 21. Velilerin, Okuldaki Veli Toplantılarına Katılım Yüzdesine Ait Dağılım.....	44
Tablo 22. Velilerin, Çocuklarının Öğretimiyle Ne Kadar İlgilendiğine Ait Dağılım.....	44
Tablo 23. Öğretmenlerin, Öğrenci Velilerine İstedikleri Zaman Ulaşabilmelerine Ait Dağılım.....	45
Tablo 24. Okulun Fiziksel İmkanlarının Öğretim İçin Yeterliliğine Ait Dağılım.....	45
Tablo 25. Öğretmenlerin, Sabah İlk Derste Öğrencileri Derse Hazırlama Zorluğu Çekmelerine Ait Dağılım.....	46
Tablo 26. Öğretmenlerin, Günün Diğer Saatlerindeki Derslerde, Öğrencileri Derse Motive Etmekte Zorluk Çekmelerine Ait Dağılım.....	46

Tablo 27. Öğretmenlere Göre, Öğrenci Başarısına Ait Dağılım.....	47
Tablo 28. Öğretim Sırasında Daha Çok Karşılaşılan Problemlerin Türüne Ait Dağılım.....	47
Tablo 29. Öğretmenlerin Çalışmak İstedikleri Okul Türüne Ait Dağılım.....	48
Tablo 30. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türü İle Öğrencilerde Gözlenen Fiziksel Rahatsızlıklar Arasındaki İlişki.....	48
Tablo 31. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türü İle Öğrencilerde Gözlenen Ruhsal Rahatsızlıklar Arasındaki İlişki.....	49
Tablo 32. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türü İle Öğrenci Velilerinin Çocukların Öğretimleriyle İlgilenme Derecesi Arasındaki İlişki.....	50
Tablo 33. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türü İle Öğretmenlere Göre Okulun Fiziki İmkanlarının Yeterliliği Arasındaki İlişki.....	51
Tablo 34. Öğretmenlerin, Çalıştıkları Okul Türü İle Sabah İlk Derste Öğrencileri Derse Hazırlamada Çektikleri Zorluk Arasındaki İlişki.....	52
Tablo 35. Öğretmenlerin, Çalıştıkları Okul Türü İle Öğrencileri Derse Motive Etmekte Çektikleri Zorluk Arasındaki İlişki.....	53
Tablo 36. Öğretmenlerin, Cinsiyeti İle Öğrencilerde Fiziksel Rahatsızlıklar Gözlemleri Arasındaki İlişki.....	54
Tablo 37. Öğretmenlerin, Cinsiyeti İle Öğrencilerde Ruhsal Rahatsızlıklar Gözlemleri Arasındaki İlişki.....	54
Tablo 38. Öğretmenlerin Cinsiyeti İle Öğrenciler Arasındaki Arkadaşlık ve Kaynaşmanın Değerlendirilmesi Arasındaki İlişki.....	55
Tablo 39. Öğretmenlerin Cinsiyeti İle Velilerin Okuldaki Veli Toplantılarına Katılım Oranı Arasındaki İlişki.....	56
Tablo 40. Öğretmenlerin Cinsiyeti İle Öğretmenlere Göre Velilerin Çocukların Öğretimleriyle Ne Kadar İlgilendikleri Arasındaki İlişki.....	56
Tablo 41. Öğretmenlerin Cinsiyeti İle Öğrenci Velilerine İstedikleri Zaman Ulaşabilmeleri Arasındaki İlişki.....	57
Tablo 42. Tablo 36. Öğretmenlerin Cinsiyeti İle Öğretmenlere Göre Okulun Fiziki İmkanlarının Yeterliliği Arasındaki İlişki.....	58
Tablo 43. Öğretmenlerin, Cinsiyeti İle Sabah İlk Derste Öğrencileri Derse Hazırlamada Çektikleri Zorluk Arasındaki İlişki.....	58

Tablo 44. Öğretmenlerin, Cinsiyeti İle Derslerde Öğrencileri Derse Motive Etmekte Çektikleri Zorluk Arasındaki İlişki.....	59
Tablo 45. Öğretmenlerin Cinsiyeti İle Öğretmenlere Göre Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki.....	60
Tablo 46. Öğretmenlerin, Cinsiyeti İle Öğretim Sırasında En Çok Karşılaştıkları Problemlerin Türü Arasındaki İlişki.....	60
Tablo 47. Öğretmenlerin, Mezun Oldukları Okul İle Öğrencilerde Ruhsal Rahatsızlıklar Gözlemleri Arasındaki İlişki.....	61
Tablo 48. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul İle Öğretmenlere Göre Okulun Fiziki İmkanlarının Yeterliliği Arasındaki İlişki.....	62
Tablo 49. Öğretmenlerin, Kıdemi İle Öğrencilerde Fiziksel Rahatsızlıklar Gözlemleri Arasındaki İlişki.....	63
Tablo 50. Öğretmenlerin, Kıdemleri İle Öğrencilerde Ruhsal Rahatsızlıklar Gözlemleri Arasındaki İlişki.....	64
Tablo 51. Öğretmenlerin Kıdemi İle Velilerin Okuldaki Veli Toplantılarına Katılım Oranı Arasındaki İlişki.....	65
Tablo 52. Öğretmenlerin Kıdemleri İle Öğretmenlere Göre Okulun Fiziki İmkanlarının Yeterliliği Arasındaki İlişki.....	66
Tablo 53. Öğretmenlerin, Kıdemi İle Sabah İlk Derste Öğrencileri Derse Hazırlamada Çektikleri Zorluk Arasındaki İlişki.....	67
Tablo 54. Öğretmenlerin, Kıdemi İle Derslerde Öğrencileri Derse Motive Etmekte Çektikleri Zorluk Arasındaki İlişki.....	68
Tablo 55. Sabah İlk Derste Bir Rahatsızlık Hissedilmesine Göre Öğrenci Dağılımı.....	69
Tablo 56. Okulda En Çok Hangi Rahatsızlığın Hissedildiğine Göre Öğrenci Dağılımı.....	69
Tablo 57. Okulda Veya Sınıfta Samimi Olduğu Arkadaş Sayısına Göre Öğrenci Dağılımı.....	70
Tablo 58. Okulun Dersliklerini Rahat Bulmalarına Göre Öğrenci Dağılımı.....	70
Tablo 59. Ev Ödevlerini Yapmakta Zorluk Çekmelerine Göre Öğrenci Dağılımı.....	71
Tablo 60. Kendilerini Okulda Mutlu Hissetmelerine Göre Öğrenci Dağılımı.....	71
Tablo 61. Anne ve Babasının Öğrencisinin Okuldaki Durumuyla Yeterince İlgilenmesine Göre Öğrenci Dağılımı.....	72

Tablo 62. Sınıftaki Başarı Durumuna Göre Öğrenci Dağılımı.....	72
Tablo 63. Devamsızlık Gün Sayısına Göre Öğrenci Dağılımı.....	73
Tablo 64. Okumak İstedikleri Okul Türüne Göre Öğrenci Dağılımı.....	73
Tablo 65. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Öğrencilerin Sabah İlk Derste Rahatsızlık Hissetmeleri Arasındaki İlişki.....	74
Tablo 66. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Okulda En Çok Hissettikleri Rahatsızlık Arasındaki İlişki.....	75
Tablo 67. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Okulda Veya Sınıfta Samimi Olduğu Arkadaş Sayısı Arasındaki İlişki.....	76
Tablo 68. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Okulun Dershanelerini Rahat Bulmaları Arasındaki İlişki.....	77
Tablo 69. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Ev Ödevlerini Yapmakta Zorluk Çekmeleri Arasındaki İlişki.....	78
Tablo 70. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Velilerin Öğrencilerinin Okuldaki Durumuyla Yeterince İlgilenmeleri Arasındaki İlişki.....	79
Tablo 71. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Sınıftaki Başarı Durumları Arasındaki İlişki.....	80
Tablo 72. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Okula Devamsız Oldukları Gün Sayısı Arasındaki İlişki.....	81
Tablo 73. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Öğrenim Görmek İstedikleri Okul Türü Arasındaki İlişki.....	82
Tablo 74. Öğrencilerin, Öğrenim Gördükleri Sınıf İle Öğrencilerin Sabah İlk Derste Rahatsızlık Hissetmeleri Arasındaki İlişki.....	83
Tablo 75. Öğrencilerin, Öğrenim Gördükleri Sınıf İle Okulda En Çok Hissettikleri Rahatsızlık Arasındaki İlişki.....	84
Tablo 76. Öğrencilerin, Öğrenim Gördükleri Sınıf İle Okulda Veya Sınıfta Samimi Olduğu Arkadaş Sayısı Arasındaki İlişki.....	85
Tablo 77. Öğrencilerin, Öğrenim Gördükleri Sınıf İle Okulun Dershanelerini Rahat Bulmaları Arasındaki İlişki.....	86
Tablo 78. Öğrencilerin, Öğrenim Gördükleri Sınıf İle Ev Ödevlerini Yapmakta Zorluk Çekmeleri Arasındaki İlişki.....	87

Tablo 79. Öğrencilerin, Öğrenim Gördükleri Sınıf İle Sınıftaki Başarı Durumları Arasındaki İlişki.....	88
Tablo 80. Öğrencilerin, Öğrenim Gördükleri Sınıf İle Öğrenim Görmek İstedikleri Okul Türü Arasındaki İlişki.....	89
Tablo 81. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Sabah İlk Derste Rahatsızlık Hissetmeleri Arasındaki İlişki.....	90
Tablo 82. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Okulda En Çok Hissettikleri Rahatsızlık Arasındaki İlişki.....	90
Tablo 83. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Okulda Veya Sınıfta Samimi Olduğu Arkadaş Sayısı Arasındaki İlişki.....	91
Tablo 84. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Okulun Dershanelerini Rahat Bulmaları Arasındaki İlişki.....	92
Tablo 85. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Ev Ödevlerini Yapmakta Zorluk Çekmeleri Arasındaki İlişki.....	92
Tablo 86. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Kendilerini Okulda Mutlu Hissetmeleri Arasındaki İlişki.....	93
Tablo 87. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Velilerin Öğrencilerinin Okuldaki Durumuyla Yeterince İlgilenmeleri Arasındaki İlişki.....	94
Tablo 88. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Sınıftaki Başarı Durumları Arasındaki İlişki.....	94
Tablo 89. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Okula Devamsız Oldukları Gün Sayısı Arasındaki İlişki.....	95
Tablo 90. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Öğrenim Görmek İstedikleri Okul Türü Arasındaki İlişki.....	96
Tablo 91. Öğrencilerin, Babalarının Mesleği İle Öğrencilerin Sabah İlk Derste Rahatsızlık Hissetmeleri Arasındaki İlişki.....	97
Tablo 92. Öğrencilerin, Babalarının Mesleği İle Öğrencilerin Okulda En Çok Hissettikleri Rahatsızlık Arasındaki İlişki.....	98
Tablo 93. Öğrencilerin, Babalarının Mesleği İle Öğrencilerin Okulda Veya Sınıfta Samimi Olduğu Arkadaş Sayısı Arasındaki İlişki.....	99
Tablo 94. Öğrencilerin, Babalarının Mesleği İle Okulun Dershanelerini Rahat Bulmaları Arasındaki İlişki.....	100

Tablo 95. Öğrencilerin, Babalarının Mesleği İle Ev Ödevlerini Yapmakta Zorluk Çekmeleri Arasındaki İlişki.....	101
Tablo 96. Öğrencilerin, Babalarının Mesleği İle Velilerin Öğrencilerinin Okuldaki Durumuyla Yeterince İlgilenmeleri Arasındaki İlişki.....	102
Tablo 97. Öğrencilerin, Babalarının Mesleği İle Sınıftaki Başarı Durumları Arasındaki İlişki.....	103
Tablo 98. Öğrencilerin, Babalarının Mesleği İle Öğrenim Görmek İstedikleri Okul Türü Arasındaki İlişki.....	104
Tablo 99. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Sabah İlk Derste Rahatsızlık Hissetmeleri Arasındaki İlişki.....	105
Tablo 100. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Okulda En Çok Hissettikleri Rahatsızlık Arasındaki İlişki.....	106
Tablo 101. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Okulda Veya Sınıfta Samimi Olduğu Arkadaş Sayısı Arasındaki İlişki.....	106
Tablo 102. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Okulun Dershanelerini Rahat Bulmaları Arasındaki İlişki.....	108
Tablo 103. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Ev Ödevlerini Yapmakta Zorluk Çekmeleri Arasındaki İlişki.....	109
Tablo 104. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Kendilerini Okulda Mutlu Hissetmeleri Arasındaki İlişki.....	110
Tablo 105. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Velilerin Öğrencilerinin Okuldaki Durumuyla Yeterince İlgilenmeleri Arasındaki İlişki.....	111
Tablo 106. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Sınıftaki Başarı Durumları Arasındaki İlişki.....	112
Tablo 107. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Okula Devamsız Oldukları Gün Sayısı Arasındaki İlişki.....	113
Tablo 108. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Öğrenim Görmek İstedikleri Okul Türü Arasındaki İlişki.....	114

KISALTMALAR

a.g.e.: Adı Geçen Eser

df: Serbestlik Derecesi

km: Kilo Metre

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

PİO: Pansiyonlu İlköğretim Okulu

s: Sayfa

S: Anlamlılık Değeri

Üni: Üniversite

vb: Ve Benzeri

Yay: Yayınları

YİBO: Yatılı Bölge İlköğretim Okulu

X²: Kikare Değeri

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, Problem Durumu; İlköğretim, Zorunlu İlköğretim Uygulamasının Tarihçesi ve Türkiye'deki Gelişimi, Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretim Uygulamasına Geçiş, Türkiye'de Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretim Uygulaması Sonucu Ortaya Çıkan Sorunlar, Taşınmalı İlköğretim Uygulaması Ve Karşılaşılan Sorunlar, Yatılı İlköğretim Bölge Okulları Ve Karşılaşılan Sorunlar, Problemlerle İlgili Araştırmalar, Araştırmanın Amacı, Araştırmanın Önemi, Sınırlılıklar, Tanımlar yer almaktadır.

I. PROBLEM DURUMU

İnsanların belli bir çağda, belli bir sürede eğitim almasını öngören *zorunlu eğitim*, sekiz yıllık "İlköğretim Okulları"nda verilir. 1997 yılında 4306 Sayılı Kanun ile sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim uygulamasına geçilmiştir. Küçük yerleşim birimlerinde yaşayan, zorunlu eğitim çağındaki çocukların ilköğretimden yararlanabilmeleri için taşınmalı ve yatılı ilköğretim uygulanmaktadır.

A) İLKÖĞRETİM

İlköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir.¹ İlköğretim, 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim - öğretimini kapsar. Bu çağ, çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 14 yaşını bitirip 15 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.² İlköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunlu ve devlet okullarında parasızdır.

¹ RESMÎ GAZETE, sayı no: 23084 (18.08.1997), s.2

² RESMÎ GAZETE, sayı no: 18192 (15.10.1983), s.6

Zorunlu eğitim, örgün eğitimin en fazla önem verilen bölümünü ifade eder. İnsanın belli bir çağda, belli bir sürede eğitim almasını öngörür. *Temel eğitim* ise, hangi yaşta olursa olsun, insanın örgün ve yaygın eğitim sistemi içinde belli bir düzeyde ve nitelikte eğitim görmesini anlatan bir kavramdır.³

İlköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak; her çocuğa iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek; her çocuğu ilgi, istidat ve kabiliyeti yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır.⁴

İlköğretimin son ders yılının ikinci yarısında öğrencilere, ortaöğretimde devam edilebilecek okul ve programların, hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı konusunda tanıtıcı bilgiler vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar yapılır.⁵ Bu cihetle ilköğretim, yaşamın şekillendirilmesinde belirleyici ve kritik bir rol oynar.

İlköğretim kurumlarında, üst öğrenime hazırlayıcı derslerin yanında; bireyi topluma, toplum yaşamı uyumuna hazırlayıcı kültür dersleri de verilir. Günlük yaşamında bireye gerekli bilgileri öğrenir. Toplum hayatına hazır hale gelir.

İlköğretim, sahip olduğumuz kültürün geliştirilmesi ve gelecek nesillere aktarılmasında; çağın şartlarına uygun olarak yaşam kalitesinin yükseltilmesinde; demokratik bir toplum oluşturulmasında temel teşkil eder.

³ Milli Eğitim Bakanlığı, *Cumhuriyetin 75. Yılında Gelişmeler ve Hedefler*, (Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1998), s.9

⁴ Ahmet SÖNMEZ, *İlköğretim Sonrası Eğitim Seçenekleri*, (Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1998), s.6

⁵ RESMİ GAZETE, sayı no: 23084 (18.08.1997), s.3

B) ZORUNLU İLKÖĞRETİM UYGULAMASININ TARİHÇESİ VE TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİMİ

İlköğretimde sekiz yıllık bir okula gereksinme, 1946 yılında yapılan Üçüncü Milli Eğitim Şurası'nda duyularak zorunlu öğrenim süresinin sekiz yıla çıkarılması Şura'ca önerildi. Ama bu öneri 1961 yılına kadar dikkate alınmadı. 1961 yılında çıkarılan 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, zorunlu öğrenim süresini 7-14 yaşları arasına koyarak 8 yıla çıkardı. Yasa, bu öğrenimin beş yılının ilkokulda, geri kalan üç yılının da tamamlayıcı kurs ve sınıflarda görülmesi zorunluluğunu getirdi. Yasa, aynı anda, ilköğretime "temel eğitim" sıfatını taktı. Yasanın getirdiği bu zorunlu öğrenimin ilkokul kesimi uygulandı; ama üç yıllık kesimi, bölge okullarının dışında uygulanamadı.⁶

Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim 10. Milli Eğitim Şurası'ndan başlayıp 15. Milli Eğitim Şurası'na uzanan bir süreçte akademik olarak tartışılmış ve 1971-1972 öğretim yılında pilot uygulaması başlatılarak 1973 yılında çıkan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretimin ilkesi konulmuştur.⁷ 1971-1972 öğretim yılında 16 ilde, 18 okulda deneme amacıyla başlatılan bu ilköğretim uygulaması, daha sonra terk edildi. Ancak, 1981-1982 öğretim yılında 6 ilde, 10 okulda tekrar ilköğretim uygulamasına geçilebildi.⁸

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 7. ve 22. maddelerinde 1983'te çıkan 2842 sayılı kanunla yapılan değişiklik ile temel eğitime "İlköğretim" denilerek, "İlköğretim, 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğrenimini kapsar. İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır" şeklinde yapılan değişiklikle⁹ ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 3. maddesi 1983'te çıkan 2917 sayılı kanunla yapılan "Mecburi ilköğretim çağı, 6-14 yaş grubundaki

⁶ İbrahim Ethem BAŞARAN, *Türkiye Eğitim Sistemi*, (Ankara, 1994), s.79

⁷ Milli Eğitim Bakanlığı, *Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretim Uygulaması İle İlgili Sorunlar ve Cevaplar*, (Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1997), s.3

⁸ Halil AŞICI, "İlköğretim Uygulamasına Geçilen Okullarda Ortaya Çıkan Problemler" *Çağdaş Eğitim*, (sayı no: 201, Temmuz - Ağustos 1994), s.41

⁹ Fethi BOLAYIR, *Milli Eğitim İle İlgili Mevzuat I. Cilt*, (Bolayır Yayınları, Ankara, 1994), s.206-207

çocukları kapsar..."¹⁰ şeklindeki değişiklikle, ilköğretim, 6-14 yaşlarındaki çocuklara zorunlu kılınmaktadır. Fakat, 2917 sayılı kanuna "Ortaokullar, planlı bir şekilde ve yeterli düzeyde yurt sathına yaygınlaştırıldıktan sonra, kanunla ayrıca belirleninceye kadar, ilköğretimin sadece ilkokul bölümü mecburidir"¹¹ şeklinde Geçici Madde 9 konularak ilköğretimin sadece ilkokul kısmı zorunlu eğitime alındı.

1988-1989 öğretim yılına kadar ilköğretim okulların yıllık artış oranı %10'u geçmediği halde, 1991-1992 öğretim yılında %300'lük bir artışla 2.651'e, 1992-1993 öğretim yılında 3.143'e, 1993-1994 öğretim yılında 4.149'a¹² ve 1998-1999 öğretim yılında da 44.525'e¹³ ulaştı.

C) SEKİZ YILLIK KESİNTİSİZ ZORUNLU İLKÖĞRETİM UYGULAMASINA GEÇİŞ

10. Milli Eğitim Şurası'ndan 15. Milli Eğitim Şurası'na kadar geçen zaman zarfında üzerinde görüşülen "sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim" in, 55. Hükümet tarafından uygulamaya koyma çalışmaları başlatıldı. Bu amaçla, 55. Hükümet tarafından, sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim yasa tasarısı hazırlanarak görüşülmesi için TBMM'ye sunuldu.

1997-1998 öğretim yılından itibaren sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretime geçilmesini sağlayan "*İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Milli Eğitim Temel Kanunu, Çıracılık ve Meslek Eğitimi Kanunu, Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 24.03.1988 Tarihli ve 3418 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bazı Kağıt ve İşlemlerden Eğitime Katkı Payı Alınması Hakkındaki 4306 Sayılı Kanun*" 18.08.1997 tarih ve 23084 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi.

¹⁰ RESMİ GAZETE, sayı no: 18192 (15.10.1983), s.6

¹¹ RESMİ GAZETE, sayı no: 18192 (15.10.1983), s.10

¹² AŞICI, a.g.e., s.41

¹³ Milli Eğitim Bakanlığı, *Sayısal Veriler*, (Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1999), s.4

4306 Sayılı Kanun ile; 222 sayılı İlköğretim Ve Eğitim Kanununun 9. maddesi ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 23. maddesi "İlköğretim Kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir." şeklinde değiştirildi.¹⁴

5.1.1961 tarihli ve 222 sayılı, 14.6.1973 tarihli ve 1739 sayılı, 5.6.1986 tarihli ve 3308 sayılı kanunlarda birlikte veya ayrı ayrı geçen "ilkokul" ve "ortaokul" ibareleri "ilköğretim okulu" olarak değiştirildi.¹⁵

Mevcut kanunlardaki, sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim uygulamasına ters düşen maddeler ya değiştirildi ya da kaldırıldı. Yine, 4306 sayılı kanun ile sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim giderlerinde kullanılmak üzere, 01.09.1997-31.12.2000 tarihleri arasında aşağıda belirtilen işlemler ve kağıtlar için eğitime katkı payı alınması sağlandı.¹⁶

1997-1998 öğretim yılında 45.649 ilköğretim okulunda, 5.016.622'si erkek, 4.085.452'si kız, toplam 9.102.074 öğrenci¹⁷ 1998-1999 öğretim yılında da 44.525 ilköğretim okulunda 5.189.963'ü erkek, 4.322.081'i kız, toplam 9.512.044 öğrenci öğrenim gördü¹⁸ 1998-1999 öğretim yılında ilköğretim 6. sınıfa kayıt olan öğrenci sayısında artış yaşandı. 1997-1998 ile 1998-1999 öğretim yıllarında 6. sınıfa kayıt olan öğrenci sayılarını karşılaştıracak olursak Tablo 1 ve Tablo 2'de durum şöyledir:¹⁹

Tablo 1. Altıncı Sınıf Öğrenci Sayısında Gelişmeler

¹⁴ RESMÎ GAZETE, sayı no: 23084 (18.08.1997), s.2-3

¹⁵ RESMÎ GAZETE, sayı no: 23084 (18.08.1997), s.3

¹⁶ RESMÎ GAZETE, sayı no: 23084 (18.08.1997), s.3-6

¹⁷ Millî Eğitim Bakanlığı, *Cumhuriyetin 75. Yılında Gelişmeler ve Hedefler*, Millî Eğitim Basımevi, Ankara, 1998), s.48

¹⁸ Millî Eğitim Bakanlığı, *Sayısal Veriler*, (Millî Eğitim Basımevi, Ankara, 1999), s.4

¹⁹ Millî Eğitim Bakanlığı, *Cumhuriyetin 75. Yılında Gelişmeler ve Hedefler*, (Millî Eğitim Basımevi, Ankara, 1998), s.48-50

Tablo 1. Altıncı Sınıf Öğrenci Sayısında Gelişmeler

	1997-1998 ÖĞRETİM YILI			1998-1999 ÖĞRETİM YILI		
	Şehir	Köy	Toplam	Şehir	Köy	Toplam
Kız	297.887	45.602	343.489	387.296	119.341	506.637
Erkek	430.155	92.343	522.498	471.226	149.534	620.760
Toplam	728.042	137.945	865.987	858.522	268.875	1.127.397

Tablo 1'de, 1998-1999 öğretim yılında, 1997-1998 öğretim yılına göre ilköğretim altıncı sınıfa kayıt olan öğrenci sayısında büyük bir artış sağlandığı görülmektedir.

Tablo 2. 1998-1999 Öğretim Yılında 6. Sınıfa Kayıt Olan Öğrenci Sayısının Artış Oranı (%)

	Şehir (%)	Köy (%)	Toplam (%)
Kız	30.0	161.7	47.5
Erkek	9.5	61.9	18.8
Toplam	17.9	94.9	30.2

Şehirlerde altıncı sınıfa kayıt olan öğrencilerde %17.9 artış sağlanırken, köylerde %94.9 artış sağlanmıştır. Kız öğrencilerde, erkeklere göre daha fazla artış yaşandığı görülmektedir. Özellikle köylerde yaşayan kız öğrencilerin 6. sınıfa kayıt oranlarının bir önceki yıla göre %161.7 seviyesine ulaşması dikkat çekicidir. Sonuç olarak, sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim uygulamasının, başarılı bir şekilde yaygınlaştırıldığı görülmektedir. (Tablo 2)

1998-1999 öğretim yılında Türkiye genelinde (79 ilde) "birleştirilmiş sınıf uygulaması" yapılan ilköğretim okulu sayısı 21.092'dir. En fazla birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılan ilköğretim okuluna sahip dört ilimiz; Samsun (1.395), Urfa (1.194),

Diyarbakır (994) ve Erzurum (917)'dur.²⁰ Bazı bölgelerin coğrafya şartları, dağınık yerleşme, ekonomik vb. nedenler, hala birleştirilmiş sınıf uygulamasını zorunlu kılmaktadır.

D) TÜRKİYE'DE SEKİZ YILLIK KESİNTİSİZ ZORUNLU İLKÖĞRETİM UYGULAMASI SONUCU ORTAYA ÇIKAN SORUNLAR

İlköğretim ile ilgili birçok araştırma yapılmış ve ilköğretimin sorunları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bunları şöyle özetlemek mümkündür:

- Branş öğretmenleri sayısı ile bina, sınıf, araç-gereç ve kaynak yetersizliği.²¹
- Kırsal alanda okullaşmanın henüz tam sağlanamamış olması, öğretmen tedariki ve devamının gerçekleştirilememesi.²²
- Ülkemizde ilköğretim birinci kısmında danışmanların henüz yok denecek durumda olduğu düşünülürse, ilkokullardaki rehberlik aktivitelerinin tümüyle sınıf öğretmenlerince yürütüldüğü bilinmektedir. Ancak etkili rehberlik çalışmalarının yapılabilmesi için okullarda danışmanlara gereksinim duyulmaktadır.²³ Ayrıca, mevcut yaklaşım ve programlarla, rehberlik hizmetlerinin amaçlarının gerçekleştirilmesi söz konusu değildir.²⁴

²⁰ Milli Eğitim Bakanlığı, *Cumhuriyetin 75. Yılında Gelişmeler ve Hedefler*, (Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1998), s.132

²¹ Erten GÖKÇE, "Sekiz Yıllık Zorunlu İlköğretim Uygulamasına İlişkin Yönetici Ve Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi" *VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi II. Cilt*, (Selçuk Üniversitesi Yayınevi, Konya, 1998), s.192

²² Hayal KÖKSAL, "Sekiz Yıllık Bütünleştirilmiş Zorunlu Eğitim'in Uygulanmakta Olduğu İlk Yıl İçinde Ortaya Çıkan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri" *Yaşadıkça Eğitim*, (sayı no: 59-60, Eylül – Aralık 1998), s.11

²³ Emel ÜLTANIR, "İlköğretim Birinci Kademesinde Rehberliğin Gereği, Danışman Ve Öğretmenlerin Rollerini" *VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi II. Cilt*, (Selçuk Üniversitesi Yayınevi, Konya, 1998), s.260

²⁴ Serdar ERKAN, "İlköğretim Rehberlik Programlarına Amaçlar Ve Etkinlikler Açısından Bir Bakış" *Eğitim ve Bilim*, (sayı no: 101, Temmuz 1996), s.33

- Bilimsel ve teknolojik bilgi son derece büyük bir hızla değişmekte, ders içerikleri ve öğretmenin bilgisinin bu hızlı değişime ayak uyduramaması,²⁵ başka bir deyişle yetersiz kalması.

- Yönetici ve öğretmenlerin programları etkili bir biçimde uygulamada yetersiz kalması.²⁶

- Temel öğretim (ilköğretim) ile beraber Milli Eğitim Sistemi, öğrencilerine yabancı dil ve bilgisayar öğretimleri ile sınırlı kalmamalı; meslek formasyonu ve becerilerin yanı sıra; sosyal bağların ve sorumluluğun kuvvetlenmesi, toplumsal dayanışmanın ve başarının geliştirilmesi için, temel konu ve yöntemlere ilişkin gerekli ve yeterli çabalara önem vermelidir.²⁷

- Anne ve babalar yeni uygulama konusunda kesinlikle yeterli bilgiye sahip değiller ve çocuklarını ya yönlendirememekte ya da okulla ters düşmekte;²⁸ başka bir deyişle okul aile işbirliği yetersizdir.

- İlköğretim okulu programında tam bir bütünleşme sağlanamamış ve ilköğretim okulu programında öğrenciyi orta öğretime yönlendirici etkinliklere yeterince yer verilmemiştir.²⁹

- Bilgi çağını 5 yıl süreyle aynı öğretmende öğrenim görerek yakalamak olanaksızdır; o nedenle 4. ve 5. Sınıflarda, “branşlaşma” eğilimi ortaya çıkmaktadır.³⁰

²⁵ KÖKSAL, a.g.e., s.12

²⁶ GÖKÇE, a.g.e., s.192

²⁷ Sadettin ÖZEN, “Temel Öğretimin Konu Ve Yöntem Sorunları” *Yaşadıkça Eğitim*, (sayı no: 57, Mart – Nisan 1998), s.5

²⁸ KÖKSAL, a.g.e., s.12

²⁹ GÖKÇE, a.g.e., s.190-194

³⁰ KÖKSAL, a.g.e., s.11

E) TAŞIMALI İLKÖĞRETİM UYGULAMASI VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

1. Taşımali İlköğretim Uygulaması

Nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde bulunan ve birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan mecburi öğrenim çağındaki öğrencilerin merkezi yerlerdeki ilköğretim kurumlarına gütübirlik taşınarak, eğitim öğretim verilmesini sağlamak amacıyla;³¹ MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü'nce 1989-1990 öğretim yılının ikinci yarısından itibaren Kırıkkale ilinde 3, Kocaeli ilinde 2 merkezde olmak üzere, deneme mahiyetinde pilot uygulama olarak "Taşımali İlköğretim Uygulaması" başlatıldı. Bu öğretim yılında, 2 ilin 12 okul ve yerleşim biriminden 305 öğrenci 5 merkez okula taşındı. MEB, arzuladığı verimi elde etmesi üzerine de 1990-1991 öğretim yılından itibaren fiilen "Taşımali İlköğretim Uygulaması"na geçti.

1990-1991 öğretim yılında 9 ilin 35 ilçesine bağlı 258 okul ve yerleşim biriminden 3289 öğrenci 78 merkez okula, 1991-1992 öğretim yılında 29 ilin 160 ilçesine bağlı 1094 okul ve yerleşim biriminden 18256 öğrenci 408 merkez okula taşındı. Bu uygulama ülke geneline yaygınlaştırılarak devam etti.

Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim uygulamasına geçildiği 1997-1998 öğretim yılında 72 ilin 740 ilçesine bağlı 18.213 okul ve yerleşim biriminden 281.833 öğrenci 4.804 merkez okula, 1998-1999 öğretim yılında da 77 ilin 811 ilçesine bağlı 27.093 okul ve yerleşim biriminden 521.784 öğrenci 5.700 merkez okula taşındı.

³¹ Milli Eğitim Bakanlığı, *Taşımali İlköğretim Yönergesi*, (Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1994), s.4

Tablo 3. 1998-1999 Öğretim Yılında Taşınan Öğrenci Sayısı

	1 – 5. Sınıflar	6 - 8. Sınıflar	Toplam
Kız	132.386	103.416	235.802
Erkek	147.767	138.215	285.982
Toplam	280.153	241.631	521.784

Ülkemizde, küçük yerleşim birimlerinin çok ve dağınık oluşu ilköğretimde istenilen başarıya ulaşılamamasının en büyük sebeplerinden biri olmuştur. Sekiz yıl kesintisiz ve zorunlu ilköğretim uygulamasına geçilmesiyle birlikte, küçük yerleşim birimlerindeki öğrencilerin, bu uygulamadan nasıl yararlandırılacağı gündeme geldi. Bu gibi yerleşim birimlerine eğitim öğretim hizmetlerinin (okul, öğretmen, araç-gereç vb.) yeterli seviyede götürülmesi, eğitim ekonomisi açısından pahalı olmakta, maliyeti azaltma çabaları da hizmetin niteliğini düşürmektedir. Her şeyden önce, bu küçük yerleşim birimlerinden her birine, bir ilköğretim okulunun götürülüp götürülemeyeceği de ortadadır. Netice itibariyle, küçük yerleşim birimlerinde nitelikli bir ilköğretimin verilebilmesi için "taşınmalı ilköğretimin" gerekliliği de açıkça ortadadır.

Taşıma hizmeti, öğrenciye ücretsiz olarak verilmekte, taşıma giderleri Devlet bütçesinden karşılanmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı istatistik verilerine göre 1998-1999 öğretim yılında taşınmalı ilköğretim uygulamasının tahmini maliyeti 365.450.013.860.000 TL'dir.

2. Uşak'ta Taşınmalı İlköğretim Uygulaması

1998-1999 öğretim yılında 177 araç, 149 okul ve yerleşim biriminin 4.493 öğrencisini, 57 merkez okula taşıdı. Bu öğretim yılında günlük taşıma gideri 1.485.167.000.TL olup yıllık taşıma gideri de 267.330.060.000.TL'dir. Taşıma gideri Devlet bütçesinden karşılanmaktadır.

Tablo 4. Eğitim öğretim yıllarına göre Uşak'ta taşınmalı eğitim

Eğitim Öğretim yılı	Taşınan okul-yerleşim birimi sayısı	Taşınan öğrenci sayısı	Merkez okul sayısı
1991-1992	23	141	13
1992-1993	23	208	8
1993-1994	95	1786	51
1994-1995	132	1983	49
1995-1996	138	2002	46
1996-1997	122	2284	45
1997-1998	226	3684	60
1998-1999	249	4493	57

3. Karşılaşılan Sorunlar

Dağınık bir yerleşime sahip ülkemizde, Taşınmalı İlköğretim Uygulamasının gerekliliği ve faydalı olduğu ortadadır. Fakat, bu uygulamada bazı sorunlarla da karşılaşılmaktadır. Taşınmalı ilköğretim uygulaması üzerine yapılan araştırmalarda, bu sorunlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Bunları şöyle özetlemek mümkündür:

- Taşıma merkezlerinin fiziki durumu ve eğitim araç gereçleri yeterli değildir.³²
- Öğrencileri taşıyan araçların kapasiteleri ve kışın ısınmaları yeterli değildir.³³
- Yöre halkının servis araçlarına binmeleri, çocukların ayakta gidip gelmesine neden olmakta, yolların bozuk olması taşıma işini aksatmaktadır.³⁴

³² Yalçın ERGÜNEŞ ve Abdullah ALTUNARAY, "Taşınmalı İlköğretim Uygulamasının Değerlendirilmesi" *Cumhuriyetin 75. Yılında İlköğretim I. Ulusal Sempozyumu*, (Tekişik Yayıncılık, Ankara, 1998), s.198

³³ ERGÜNEŞ ve ALTUNARAY, a.g.e., s.198

³⁴ Meliha KARAKÜTÜK, "Taşınmalı İlköğretim Uygulaması ve Sorunları: Sincan Örneği" *Eğitim ve Bilim*, (sayı no: 108, nisan 1998), s.19

- Taşımali İlköğretim Okullarında taşımali gelen öğrencilere, okula uyumları konusunda yardımcı olabilecek bir rehber öğretmen görevlendirilmemiştir.³⁵

- Taşıma merkezlerine İl Milli Eğitim Müdürlüğü sağlık ekiplerince sağlık hizmetlerinin verilmesi yeterli değildir.³⁶

- Kamuoyuna taşımali eğitim sisteminin faydaları tam olarak anlatılamamış ve taşınan köy okulları atıl vaziyette kalmıştır.³⁷

- Öğretmen, yönetici ve veliler, taşıma esnasında velilerin endişeye kapıldıklarını ifade etmişlerdir.³⁸

F) YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARI VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

1. Yatılı İlköğretim Bölge Okulu

Yatılı devlet okullarının varlığı çok eskilere dayanır. Fakat, yatılı ilkokuldan 1926'da çıkarılan 789 sayılı Maarif Teşkilatına Dair Kanun'da söz edilmektedir.³⁹

İlköğretim, 1961 yılında çıkarılan 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile sekiz yıla çıkarıldı ve “temel eğitim” sıfatını aldı. Uzmanlardan oluşan bir çalışma

³⁵ KARAKÜTÜK, a.g.e., s.20

³⁶ ERGÜNEŞ ve ALTUNSARAY, a.g.e., s.198

³⁷ Satılmış TUNÇKAYA, “Taşımali Eğitim Sistemi Üzerine” *Çağdaş Eğitim*, (sayı no: 223, Temmuz – Ağustos 1996), s.22

³⁸ Savaş Büyükkaragöz ve Hasan ŞAHİN, “Taşımali İlköğretim Uygulaması” *Eğitim ve Bilim*, (sayı no: 96, Nisan 1995), s.49

³⁹ BAŞARAN, a.g.e., s.78

grubu kurularak Temel eğitim Modeli geliştirildi. Temel eğitim modeli, 1971-1972 öğretim yılında denenmek üzere 16 yatılı bölge okulunda ve 2 ilkokulda uygulanmaya konuldu. Uygulamanın başarılı olduğu değerlendirme araştırmalarıyla saptanınca, 1976 yılına kadar, tüm yatılı bölge okullarında Temel eğitim Modeli'nin uygulanmasına geçildi.⁴⁰ 1983'te temel eğitim okullarının adı ilköğretim okulu haline getirilmesiyle, yatılı bölge okullarının adı da "Yatılı İlköğretim Bölge Okulu" (YİBO) haline geldi.

İlköğretimin yurt geneline yayılma çabalarına paralel olarak YİBO'ların sayısı da arttı. Nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerindeki çocuklar ile taşıma olanağı olmayan yerleşim birimlerindeki çocuklara eğitim öğretim imkanları YİBO'larla sağlandı. Bu öğrencilerin yiyecek, giyecek, kitap, kırtasiye, sağlık ve yatılılık gibi her türlü okul ihtiyaçları Devlet tarafından karşılandı. YİBO'ların yanında hem yatılı öğrencilerin hem de gündüzlü öğrencilerin devam ettikleri "Pansiyonlu İlköğretim Okulu" PİO'lar açıldı.

MEB'nın istatistik verilerine göre 1998-1999 öğretim yılında 184 YİBO'da 77.144 öğrenci ve 115 PİO'da 9.589 öğrenci olmak üzere toplam 86.733 öğrenci yatılı kalmıştır. (Tablo 5)

Tablo 5. 1998-1999 Öğretim Yılında YİBO ve PİO'lar

İlköğretim Kurumu	Okul Sayısı	Öğrenci Kapasitesi	Yatılı Öğrenci Sayısı		
			Kız	Erkek	Toplam
YİBO	184	91.488	15.955	61.189	77.144
PİO	115	20.294	3.002	6.587	9.589
Toplam	299	111.782	18.957	67.776	86.733

⁴⁰ BAŞARAN, a.g.e., s.79-80

Ülke genelinde YİBO sayılarına bakıldığında 71'i Doğu Anadolu Bölgesi'nde 41'i Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde olmak üzere 184 YİBO'nun 112'sinin doğu bölgelerinde olduğu görülür. En fazla YİBO bulunan illerimiz; Muş (11), Van (10), Bingöl (9), Diyarbakır (9), Tunceli (9), Şanlıurfa (8) ve Sivas (8)'dir. 115 PİO'nun 43'ü de Karadeniz Bölgesi'ndedir. En çok PİO bulunan illerimiz ise Çorum (8), Ordu (7) ve Giresun (6)'dur.

2. Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında İşleyiş

YİBO'lar için özel bir yönetmelik bulunmayıp bu okullar, 13.07.1982 tarih ve 17781 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "**2698 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Okul Pansiyonları Kanunu**", bu kanunun 16. maddesine göre hazırlanan ve 21.11.1983 tarihli Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan "**Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliği**" ve "**İlköğretim Kurumları Yönetmeliği**"ne göre yönetilmektedir.

Pansiyonların bütçeleri, mali yıl itibariyle düzenlenir ve Milli Eğitim Bakanlığınca onaylanır. Pansiyonların her türlü alım - satım, onarım işlemleri 8.9.1983 tarih ve "**2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu**" hükümlerine göre yürütülür.⁴¹ Ödeneklerin kullanımı (alım - satım) "**2490 Sayılı Araştırma Eksiltme ve İhale Kanunu**" hükümlerine uygun olarak *ihale komisyonu* oluşturularak ihale ile yapılır.

Pansiyonun bağlı bulunduğu okul müdürü, pansiyonun yönetim, eğitim ve hizmetlerini yürütmekten sorumludur. Bu hizmetleri yürütmek üzere bir müdür yardımcısı görevlendirilir. Pansiyonla ilgili müdür yardımcısının başlıca görevleri şunlardır:⁴²

- a. Yatılı öğrencilerin disiplin, düzen ve temizliğini sağlamak,
- b. Evcil çıkacak yatılı öğrencilerin işlemlerini yapmak,
- c. Etütlerin zamanında ve verimli olarak yürütülmesini sağlamak,

⁴¹ Milli Eğitim Bakanlığı, *Tebliğler Dergisi* (21.11.1983), s.522

⁴² Milli Eğitim Bakanlığı, *Tebliğler Dergisi* (21.11.1983), s.521

- d. Yatılı öğrencilerin ziyaretçi kabul etme saatlerini ve yerlerini düzenlemek,
- e. Banyo, çamaşırhane, bulaşık hane, yemekhane, tuvalet ve banyoların temiz ve tertipli olmasını sağlamak,
- f. Ambardan, tabelaya göre günlük erzak çıkarılmasını ve pişirilmesini kontrol etmek,
- g. Günlük tabelayı (varsa diyet uzmanı ile) hazırlamak,
- h. Belleticilerin nöbet çizelgelerini hazırlamak ve çalışmalarını denetlemek,
- ı. Pansiyonlarla ilgili diğer görevleri yapmak.

Pansiyonlarda öğrencilerin ders saatleri dışında eğitim ve gözetim faaliyetleri ile pansiyonun idari işlerini yürütmek üzere *belleticiler* görevlendirilir. Görevlendirme, ilköğretim ve ortaöğretim öğretmenleri arasından Valilik Onayı ile yapılır. Belleticiler haftada en az iki gün nöbet tutmakla yükümlüdürler. Nöbet 24 saat sürer. Nöbetçi belleticiler gece pansiyonda yatarlar, diğer belleticiler de isterlerse pansiyonda kalabilirler. Belleticilerin nöbetçi olduğu günlerdeki başlıca görevleri şunlardır:⁴³

- a. Pansiyonlarda kalan öğrencilerin ders saatleri dışında eğitimleri ile ilgilenmek,
- b. Öğrencilerin çalışma zaman ve yerlerinde, etütlerde sessizce ders çalışmalarını sağlamak ve gerektiğinde onların çalışma sırasında derslerde karşılaştıkları güçlüklerin çözümüne yardımcı olmak,
- c. Öğrencilerin günlük vakit çizelgelerini uygulamak ve gece bekçilerini kontrol ederek gereken direktifleri vermek,
- d. Yemekhane ve yatakhane öğrencilerin başında bulunarak vaktinde yatıp kalkmalarını, düzenli bir şekilde yemek yemelerini sağlamak,
- e. Çamaşır yıkama ve banyo işlerinin zamanında ve düzenli olarak yapılmasını sağlamak,
- f. Etüt aralarında öğrencileri gözetimi altında bulundurmak,
- g. Etütlerde yoklama yapmak, yoklama pusulasını ilgili müdür yardımcısına vermek,
- h. Hastalanan öğrencilerin durumunu nöbetçi öğretmen ve idarecilere bildirmek,

⁴³ Milli Eğitim Bakanlığı, *Tebliğler Dergisi* (21.11.1983), s.521

ı.Pansiyonla ilgili hizmetlerin okul idaresince tespit olunan iç yönerge hükümlerine göre yürütülmesini sağlamak,

j.Pansiyona gelen ve gidenlerin kim olduklarını öğrenip, durumları ile ilgilenmek,

k.Pansiyon eşyasının meydanda kalmamasına dikkat etmek, ilgililerin haberi olmadan eşyanın okul dışına çıkarılmasını önlemek,

l.Pansiyon nöbet defterine nöbetle ilgili hususları yazmak,

m.Gündelik yiyeceklerin tartılarak ambardan tabelaya göre çıkarılmasında, dışarıdan gelen yiyeceklerin muayenesinde hazır bulunmak,

n.Önemli disiplin olaylarında durumu okul idaresine zamanında duyurmak ve kendisine verilen diğer görevleri yapmak.

Parasız yatılı öğrencilerin muayene, tedavi ve tedaviye ilişkin malzeme ve araç - gereç giderleri Milli Eğitim Bakanlığı'nca karşılanır. Revirde; sağlık görevlisi, öğrenci sayılarına göre yeterli yatak, ecza dolaplarında acil vakalarda kullanılacak ilaç ve malzeme bulundurulur. Hafif bir hastalık geçiren öğrenciler revire yatırılır. Uzun süre tedavisi gerekenlerle ateşli ve bulaşıcı hastalıklara tutulanlar hastaneye gönderilir.

Her öğrenciye bir yatak ve dolap verilir. Ranza ve dolaplara öğrenci kimlik kartları asılır. Öğrenci yatma ve kalkma saatleri idarece belirlenir ve yatakhanelere öğrenci giriş ve çıkışları düzenli bir şekilde sağlanır.

Öğrenci çamaşırları (karışıklığı önleyici tedbirler alınarak) toplanır ve çamaşır yıkama makinelerinde yıkanıp dağıtımı yapılır. Öğrencilerin haftalık banyolarını hangi gün ve saatte yapacaklarına ilişkin planlama yapılarak öğrenci yemekhanesine asılır.

YİBO'larda kütüphane, laboratuvar, iş-teknik atölyesi, spor odası, okul kooperetifi ve mutfak, yemekhane gıda ambarı, temizlik malzemeleri deposu, kırtasiye deposu, yakacak deposu da vardır.

Parasız yatılı öğrencilere aşağıda belirtilen sosyal yardım yapılır:

a.Öğrencilere aşağıda kullanma süreleri, adetleri ve cinsleri yazılı giyim eşyası verilir.

<u>Cinsi</u>	<u>Adet</u>	<u>Kullanma Süresi</u>
Palto-pardesü	1	3 yıl (Üç yılda bir verilir)
Takım elbise	1	1 yıl (Her yıl verilir)
Gömlek	2	1 yıl (Her yıl verilir)
Takım iç çamaşır	2	1 yıl (Her yıl verilir)
Çorap	2	1 yıl (Her yıl verilir)
Terlik	1	1 yıl (Her yıl verilir)
Ayakkabı	1	1 yıl (Her yıl verilir)
Kravat	1	1 yıl (Her yıl verilir)
Havlu	2	1 yıl (Her yıl verilir)
Eşofman	1	1 yıl (Her yıl verilir)
Pijama	1	1 yıl (Her yıl verilir)

Kız öğrencilere bu eşyalara denk giyim eşyası verilir.

İlköğretim birinci kademe öğrencilerine de gerekli giyim eşyası belirlenerek verilir.

b.Öğrencilere eğitim programlarının gerektirdiği kitaplar, okul idarelerince sağlanır.

c.Öğrenim süresince her ay olmak üzere öğrencilerden;

*Birinci kademe*de bulunanlara "75"

*İkinci kademe*de bulunanlara "100"

gösterge rakamlarının, memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarlarda, Türk Cumhuriyetlerinden gelenlere ise bu miktarın 2.5 (iki buçuk) katı harçlık ödenir.

Öğrencilere ayrıca diğer eğitim ve öğretim araçlarının karşılanması amacıyla her öğretim yılı başında bir defaya mahsus olmak üzere yukarıda belirtilen bir aylık harçlık tutarında ayrıca ödeme yapılır.

3. Uşak'ta Yatılı İlköğretim Bölge Okulları

Tablo 6. 1998-1999 Öğretim Yılında Uşak'ta YİBO ve PİO'lar

İlköğretim Kurumu	Okul Sayısı	Öğrenci Kapasitesi	Yatılı Öğrenci Sayısı
YİBO	3	900	843
PİO	3	792	411
Toplam	6	1.692	1.254

4. Karşılaşılan Sorunlar

Mehmet GÜVEN 1993-1994 öğretim yılı Malatya ilinde, yatılı ilköğretim bölge okulu öğrencilerinin sorunlarını ve ihtiyaçlarını ortaya çıkarmayı amaçladığı bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonunda, sorunlar altı alanda toplanmış ve yüzdelik sırasına göre verilmiştir. Bunları şu şekilde özetleyebiliriz:⁴⁴

I. Gelecekle İlgili Sorunlar

- Bir meslek sahibi olamayacağımdan korkuyorum
- Okul bitince üst okullara gidemeyeceğimden korkuyorum
- İstek ve amaçlarıma erişemeyeceğimden korkuyorum
- Geleceğimden kaygı duyuyorum
- Okulu bitiremeyeceğimden korkuyorum

⁴⁴ Mehmet GÜVEN, "Yatılı İlköğretim Bölge Okulu (II. Kademe) Öğrencilerinin Sorunları" *Eğitim ve Bilim*, (sayı no: 98, Ekim 1995), s.14-17

II. Okul Yaşamı İle İlgili Sorunlar

- Saçlarımın kısa kesilmesini istemiyorum
- Okulda bir doktor görevlendirilmesini istiyorum
- Sınavlarda çok heyecanlanıyorum
- Okul dışına çıkamamaktan çok sıkılıyorum
- Çoğu zaman aynı yemeklerin çıkmasından hoşlanmıyorum
- Yemekler genelde yağlı ve soğuk oluyor
- Ev izinlerinin ayda bir kez verilmesini yetersiz buluyorum
- Okuldaki yemek ve temizlik hizmetleri için personel yetersiz
- Okulda öğrencilere temizlik işlerinin fazla yüklenmesinden hoşlanmıyorum
- Televizyon odası yeterli ve uygun olmadığı için yeterince televizyon

seyredemiyorum

- Okulda banyo ihtiyacımı yeterince karşılayamıyorum
- Okulda sağlık sorunlarımızla yeterince ilgilenilmiyor
- Okulda spor yapabileceğimiz spor alanları ve malzemeleri yetersiz
- Okulda sorunlarımı anlatabileceğim ve paylaşabileceğim bir psikolojik

danışmana ihtiyacım var

- Yemekler doymam için yeterli değil
- Okulumuz yeterince temiz değil

III. Başkalarıyla İlişki Kurma İle İlgili Sorunlar

- Sorunlarımı arkadaşlarıma anlatamıyorum
- Beni gerçekten seven bir arkadaşımın olmadığını düşünüyorum
- Topluluk içinde kendimi rahat hissetmiyorum
- Arkadaşlarıma güvenemiyorum

IV. Benlik Ve İç Yaşam İle İlgili Sorunlar

- Hata yapmaktan korkuyorum
- Çok hayal kuruyorum
- Kendimi çok yalnız hissediyorum

V. Sağlık Ve Beden Gelişimi İle İlgili Sorunlar

- Çok terliyorum
- Sık sık başım ağrıyor

VI. Aile Ve Ev Yaşamı İle İlgili Sorunlar

- Ailemden ayrı ve uzak kalmak beni üzüyor
- Ailem yeterince beni görmeye gelmiyor
- Ailemin köyde yaşamasından sıkıntı duyuyorum
- Dert ortağı olacak bir yakınım veya akrabam yok

Yine GÜVEN'in yaptığı başka bir araştırmada, yatılı ilköğretim bölge okulu (YİBO) öğrencilerinin benlik kavramı (bireyin kendini nasıl algıladığı ve değerlendirdiği) düzeylerinde ailesinin yanında kalan öğrencilere göre anlamlı bir düşüş olduğu gözlenmiştir. Bu da, yatılı okul yaşantısının öğrencilerin benlik kavramlarını olumsuz olarak etkilediği şeklinde yorumlanabilir.⁴⁵

II. PROBLEMLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim uygulamasına geçilmeden önce; **ÇAĞLAR (1991)** ve **AŞICI (1994)** sekiz yıllık ilköğretim uygulamasına geçilen okullarda karşılaşılan sorunları ortaya koymayı amaçlayan araştırma yapmışlar ve sorunlarla ilgili öneriler sunmuşlardır.

ÇAĞLAR (1991)'ın araştırmasında tespit ettiği sorunlardan ilk üçü şudur:

1.İlköğretim okullarında, proje amaçlarında belirtilen yeterli fiziki sermaye donanımı sağlanmamıştır.

2.İlköğretim okullarındaki yönetici ve öğretmenler ilköğretim uygulaması konusunda yeterli bilgiye ve ilgiye sahip değildir.

⁴⁵ Mehmet GÜVEN, "Yatılı Okul Yaşantısının Benlik Kavramı Düzeyine Etkisi" *VII: Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi II: Cilt*, (Selçuk Üniversitesi yayınevi, Konya, 1998), s.373-374

3.İlköğretim okullarıyla ilgili öğretim haritaları yapılmamış, eğitim bölgeleri belirtilmemiş, okulların açılmasında gerekli titizlik gösterilmemiş, plansız, programsız açılmışlardır.⁴⁶

AŞICI (1994)'nın araştırmasında tespit ettiği sonuçlar da şunlardır:

1.İlköğretim okullarının ilk ve orta kısımları (I. ve II. Kademe) arasında programlar bütünleştirilmemiş ve programa uygun yeterli araç-gereç bulunmamaktadır.

2.İlköğretim okullarında bütünlük ve çevre ile ilişkisi sağlanamamıştır.

3.İlköğretim okullarında işgörenler nitelik ve nicelik yönünden yeterli değildir.

4.İlköğretim okullarının amaç ve eğitim ilkeleri gerçekleştirilememektedir.

5.İlköğretim okullarında tesisler yeterli olmayıp, bu tesislerde bütünlük sağlanamamaktadır.

6.Milli Eğitim Müdürleri, ilköğretim uygulamasına sahip çıkamamaktadır.⁴⁷

20-21 Şubat 1998 tarihlerinde, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yabancı Diller Bölümü'nce düzenlenen, "Sekiz Yıllık Bütünleştirilmiş Zorunlu Temel Eğitim ve Yabancı Dil Öğretimi" konulu seminerde; uygulamada karşılaşılan sorunlar ve bunlara getirilen çözüm önerileri konusunda genel bir değerlendirme yapılmıştır. **KÖKSAL (1998)** "Sekiz Yıllık Bütünleştirilmiş Zorunlu Eğitimin Uygulanmakta Olduğu İlk Yıl İçinde Ortaya Çıkan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" adlı çalışmasında, bu seminerde ele alınan sorunların ve çözüm yollarının genel bir değerlendirilmesini yapmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarından bazıları şunlardır:

1.İlköğretimin sorunları, genelde bina yetersizliği gibi niceliksel yönlerden ele alınmış; öğretmen ve eğitimi, ölçme ve değerlendirme gibi niteliksel konularda yeterli araştırma ve çalışma yapılmamıştır.

2.Kırsal alanda okullaşma henüz tam sağlanamamış olup, öğretmen tedariki yetersizdir

3.4. ve 5. Sınıflarda branşlaşmaya gidilmelidir.

⁴⁶ Adil ÇAĞLAR, "İlköğretim Okulu Uygulaması ve Bazı Öneriler" *Eğitimde Nitelik Geliştirme: Eğitimde Arayışlar I. Sempozyumu Bildiri Metinleri*, (Kültür Koloji Yayınları, İstanbul, 1991), s.257-260

⁴⁷ AŞICI, a.g.e., s.41-45

4. Anne ve babalar yeni uygulama konusunda kesinlikle yeterli bilgiye sahip değiller ve çocuklarını ya yönlendirememekte ya da okulla ters düşmektedirler.⁴⁸

GÖKÇE (1998), Ankara ili merkez ilçeleri sınırları içinde kalan ilköğretim okullarındaki yönetici ve öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak "Sekiz Yıllık Zorunlu İlköğretim Uygulaması"nı incelemiştir. GÖKÇE, örneklemini 20 yönetici ve 70 öğretmenin oluşturduğu araştırmasında, aşağıdaki sorulara yanıt aramıştır:

1. Yönetici ve öğretmenlerin, sekiz yıllık ilköğretim okulu programının uygulanmasına ilişkin görüşleri nelerdir?

2. Yönetici ve öğretmenlerin, sekiz yıllık ilköğretim okulu programının uygulanmasında ortaya çıkan sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?

3. Yönetici ve öğretmenlerin, sekiz yıllık ilköğretim okulu programının uygulanmasında ortaya çıkan sorunların çözümüne ilişkin önerileri nelerdir?

GÖKÇE (1998)'in araştırmasının sonuçları şunlardır:

1. Yönetici ve öğretmenlerin çoğunluğu, ilköğretim okulu programında tam bir bütünleşmenin sağlanamadığını, ilköğretim okulu programının yasa ve yönetmeliklerde belirtilen esaslar doğrultusunda tam anlamıyla uygulanamadığını, ilköğretim okulu programında öğrenciyi orta öğretime yönlendirici etkinliklere yeterince yer verilmediğini belirtmişlerdir.

2. Yönetici ve öğretmenlerin çoğunluğu, sekiz yıllık zorunlu ilköğretim uygulamasının kendilerinin yükünü arttırdığını ifade etmişlerdir.

3. Yönetici ve öğretmenler, sekiz yıllık zorunlu ilköğretim uygulaması ile birlikte okulların etkinliklerinde ve uygulamalarında önemli ölçüde değişiklikler olduğunu belirtmişlerdir.

4. Yönetici ve öğretmenlerin çoğunluğu, sekiz yıllık zorunlu ilköğretim uygulamasının bazı sorunları da beraberinde getirdiği üzerinde durmuşlardır. Bu

⁴⁸ KÖKSAL, a.g.e., s.10-14

sorunlardan en çok üzerinde durulanlar; branş öğretmeni sayısının yetersiz olması, bina, sınıf, araç, gereç ve kaynak yetersizliği, ders programlarının amaç ve içeriklerinin yetersiz olması, yönetici ve öğretmenlerin programları uygulamada yetersiz kalması ve sınıflardaki öğrenci sayısının artması şeklinde belirtilmiştir.⁴⁹

KAVAK'ın (1998) "Zorunlu Eğitimde Evrensel ve Ulusal Görünüm" adlı araştırmasında, uluslararası topluluğun büyük çoğunluğu tarafından onaylanan ve ilköğretimin zorunlu olmasına ilişkin hükümleri içeren uluslararası belgelerin ilgili maddeleri ortaya konmuş, dünyada ve Türkiye'de zorunlu eğitim konusunda ulaşılan düzeyler özetlenerek Türkiye'de zorunlu eğitimin gerçekleştirilebilmesi için sonuç olarak şu öneriler sunulmuştur:

- 1.Ulusal düzeyde eğitim seferberliği ilan edilmeli, sivil toplum örgütleri ve kitle iletişim araçlarından en üst düzeyde yararlanılmalıdır.
- 2.Kamu-özel ayırımına bağlı kalmadan tüm kaynaklar harekete geçilmelidir.
- 3.İlköğretime öğretmen yetiştirme sistemi üzerine yeterince eğilmeli ve köklü düzenlemelere gidilmelidir.
- 4.Eğitim hizmeti sunulmasının güç ve eğitim hizmetinden yararlanmanın yetersiz olduğu yörelerde, taşınmalı eğitim ve esnek okul takvimi uygulanması gibi sistemlerden azami derecede yararlanmanın yolları araştırılmalıdır.⁵⁰

ÖZEN'in (1998), "Temel Öğretimin Konu ve Yöntem Sorunları" başlığı altındaki araştırmasında; Milli Eğitim Sistemi'nin genel amaçları, Milli Eğitim'in genel konuları ve yöntemleri üzerinde durulmuş. Araştırmada sonuç olarak; temel eğitim ile beraber Milli Eğitim Sistemi, öğrencilere yabancı dil ve bilgisayar öğretimleri ile sınırlı kalınmaması; meslek formasyonu ve becerilerin yanı sıra, sosyal bağların ve sorumluluğun kuvvetlendirilmesi, toplumsal dayanışmanın ve başarının geliştirilmesi için, temel konu ve yöntemlere ilişkin gerekli ve yeterli çabalara önem verilmesi gerektiği savunulmuştur.⁵¹

⁴⁹ GÖKÇE, a.g.e., s.187-195

⁵⁰ Yüksel KAVAK, "Zorunlu Eğitimde Evrensel ve Ulusal Görünüm" *Eğitim ve Bilim*, (sayı no: 107, Ocak 1998), s.54-57

⁵¹ ÖZEN, a.g.e., s.2-5

YILDIRIM (1991) araştırmasında, ilköğretim hizmetlerinin yaygınlaştırılmasında ve verimli ilköğretimde önemli engel teşkil eden dağınık yerleşim düzeninin etkilerine; "Taşımali İlköğretim Uygulaması"nın önemine değinmiştir. Diyarbakır ili ve ilçe okul sayıları ile 1990-1991 öğretim yılı öğrenci sayılarını verdikten sonra; örneklem olarak aldığı Diyarbakır merkez köylerindeki 152 okulu; öğretmen sayısı, öğretim şekli, derslik sayısı ve öğrenci dağılımına göre değerlendirmiş; araştırmanın sonunda da "Taşımali İlköğretim Uygulaması" planlanırken göz önünde tutulması gereken hususlara değinmiştir. Bunlar:

1. Merkez ve çevre yerleşim birimleri arasındaki ulaşımın her mevsimde rahat bir şekilde yapılabilmesine dikkat edilmelidir.

2. Merkez olarak seçilen yerin altyapı durumu, nüfus, iklim ve çeşitli hizmet alanları yönünden merkez oluşuna dikkat edilmelidir.

3. Hiçbir zaman aksamaya meydan vermeyecek bir ulaşım ağı ve işletmesi kurulabilmelidir.

4. Bazı dağlık yerlerde kışın yollar belli bir süre kapanabilir. Bu durumda o zamanları tatil sayıp öğrenim yılının başına ve sonuna günleri ilave etmek mümkündür.⁵²

BÜYÜKKARAGÖZ ve ŞAHİN'in (1995), 1992-1993 öğretim yılında, Konya ili merkez ve ilçelerinde taşımali ilköğretim uygulamasına katılan okullarda yaptıkları, "Taşımali İlköğretim Uygulamaları" adlı araştırmada; araştırma örneklemini 270 öğretmen, 166 yönetici ve 276 öğrenci velisinden oluşmaktadır. Genel amacı; "Taşımali İlköğretim Uygulaması çalışmalarının durumu, nitelikleri ve sorunlarını tespit etmek ve çözümler getirmek" olan araştırmada, 37 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Verilerden elde edilen bazı sonuçlar özetlenmiş ve öneriler sunulmuştur. Araştırmanın sonuçlarından bazıları şunlardır:

1. Öğretmen, yönetici ve veliler, Taşımali İlköğretimin öğrenci başarısını arttırdığı konusunda olumlu bir görüşe sahiptir.

⁵² İbrahim YILDIRIM, "İlköğretim Hizmetlerinin Yaygınlaştırılması ve Taşımali İlköğretim Uygulamasında Diyarbakır Örneği" *İzmir I. Eğitim Kongresi Bildirileri*, (Buca Eğitim Fakültesi Yayınevi, İzmir, 1991), s.683-691

2.Öğretmen, yönetici ve veliler, taşınan okulun araç-gereç yönünden taşınan okullara oranla daha donanımlı bir özelliğe sahip olduğunu ifade etmişlerdir.

3.Öğretmen ve yöneticiler, taşıma merkezlerine taşınan öğrencilerin hemen hepsinin bağımsız sınıflarda öğrenim gördüklerini belirtmişlerdir.⁵³

TUNÇKAYA (1996) araştırmasında, Taşınalı Eğitim'in tarihçesine değindikten sonra, Bartın İli Ulus İlçesinde 1992-1993 öğretim yılında Taşınalı Eğitim Uygulaması sayısal istatistiğini vermiş; son olarak da Taşınalı Eğitim Uygulamasında karşılaşılan sorunları sunmuştur. Bu sorunlardan bazıları şunlardır:

1.Taşıma merkezlerinin fiziki yapı, ders araç-gereci olarak henüz tam olarak istenilen düzeye getirilememesi.

2.Taşınalı eğitim için ayrılan ödeneklerin istenilen düzeye ulaştırılamaması.

3.Kamuya Taşınalı Eğitim uygulamasının faydalarının tam olarak anlatılamaması.

4.Taşıma maliyetinin bölgeler bazında farklılık arz etmesi.

5.Taşınan ve kapatılan köy okullarının atıl vaziyette kalması.⁵⁴

KARAKÜTÜK (1998), "Taşınalı İlköğretim Uygulaması ve Sorunları: Sincan İlçesi Örneği" adlı araştırmasında, Ankara İli Sincan İlçesi'nde uygulanmakta olan taşınalı ilköğretim uygulamasını ve sorunlarını ortaya koymayı ve çözüm önerileri geliştirmeyi amaçlamıştır. Taşınalı ilköğretimde durum, karşılaşılan sorunlar ile çözüm önerileri; Sincan İlçesi'nde taşınalı ilköğretimin uygulandığı ilköğretim okullarında, yönetici, öğretmen ve velilere uygulanan, ortak ve farklı soruları içeren üç ayrı anketle görüşleri alınarak saptanmıştır. Araştırma sonucunda taşınalı uygulama ile ilgili şu tespitler yapılmıştır:

1.Devletçe okulda öğle yemeği verilmesi,

2.Taşınalı İlköğretim konusunda okul yönetiminin, öğrencilerin ve velilerin görüşlerinin alınması,

3.Taşınalı gelen öğrencilerin okula uyumu konusunda okulda bir rehber öğretmen görevlendirilmesi,

⁵³ BÜYÜKKARAGÖZ ve ŞAHİN, a.g.e., s.38-50

⁵⁴ TUNÇKAYA, a.g.e., s.21-22

- 4.Yöre halkının taşıma araçlarına binmemesinin sağlanması,
- 5.Yolların onarılması, çocukların ayakta gidip gelmemesi için yeterli büyüklükte araç verilmesi gerekmektedir.⁵⁵

ERGÜNEŞ ve ALTUNSARAY'ın (1998) yaptıkları araştırma; *Balıkesir İli'ndeki Taşımali İlköğretim Uygulamasının*; öğretmenlerin, yöneticilerin, müfettişlerin görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Balıkesir İli'nde Taşımali İlköğretim Uygulaması ile ilgili olarak veri toplamak için, örneklem grubu içinde yer alan 30 okulda görevli 84 sınıf öğretmeni ile 30 okul müdürüne ve 30 ilköğretim müfettişine anket uygulanmıştır. Bulgular:

1.*Eğitim ve Öğretim Durumu*

2.*Fiziki Durum ve Donatım*

3.*Taşıma Durumu*

4.*Sağlıklı Beslenme Durumu*

5.*Finansman Durumu*

6.*Personel Durumu*

7.*Taşımali İlköğretim Yönergesi Hükümlerinin Uygulanma Durumu* başlıkları altında değerlendirilerek, sonuç ve öneriler verilmiştir. Araştırmanın sonuçları özetle şöyledir:

1.Taşıma merkezlerinde eğitim araç-gereçlerinin yeterli olmadığı,

2.Taşıma merkezi okulların fiziki yönden yetersiz oldukları, yetersizlikleri giderici önlemlerin alınmadığı, onarım ve ek tesisler yapımında bu merkezlere öncelik tanınmadığı, kütüphane, işlik, laboratuvarın bulunmadığı okulların büyük çoğunlukta olduğu,

3.Öğrencileri taşıyan araçların, kapasite olarak yeterli olmadığı, kışın araçların yeterince ısınmadığı,

4.Taşıma merkezlerine, İl Milli Eğitim Müdürlüğü sağlık ekiplerince sağlık hizmetlerinin yeterince verilmediği,

⁵⁵ KARAKÜTÜK, a.g.e., s.16-21

5.Taşıma merkezi olan ilköğretim okullarına, Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından ısınma için tahsis edilen yakıt ve ödeneğin yeterli olmadığı,

6.Taşıma merkezi olan okulların memur ve yardımcı hizmetli ihtiyaçlarının giderilemediği, *görülmemektedir*.⁵⁶

GÜVEN'in (1995) 1993-1994 öğretim yılında yaptığı araştırması, Yatılı İlköğretim Bölge Okulu II kademe öğrencilerinin sorunlarını ve ihtiyaçlarını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Araştırma örneklemini, Malatya İli'ne bağlı Akçadağ, Battalgazi ve Pütürge Yatılı İlköğretim Bölge Okullarındaki 156 kız ve 247 erkek olmak üzere toplam 403 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilere, altı problem alanından ve 90 problem maddesinden oluşan problem envanteri uygulanmış; toplanan verilerin istatistiksel analizi yapılmış ve araştırmada uygulanan problem envanterindeki altı alt alan tek tek ele alınmıştır. Bu altı alan ve en yüksek yüzdeye sahip üç problem maddesi şöyledir:⁵⁷

1.Gelecekle ilgili sorunlar

- Bir meslek sahibi olamayacağımdan korkuyorum
- Okul bitince üst okullara gidemeyeceğimden korkuyorum
- İstek ve amaçlarıma erişemeyeceğimden korkuyorum

2.Okul yaşamı ile ilgili sorunlar

- Saçlarımın kısa kesilmesini istemiyorum
- Okulda bir doktor görevlendirilmesini istiyorum
- Sınavlarda çok heyecanlanıyorum

3.Başkalarıyla ilişki kurma ile ilgili sorunlar

- Tatilde arkadaşlarımdan ayrılacağım için üzülüyorum
- Sorunlarımı arkadaşlarıma anlatamıyorum
- Beni gerçekten seven arkadaşımın olmadığını düşünüyorum

⁵⁶ ERGÜNEŞ ve ALTUNSARAY, a.g.e., s.189-200

⁵⁷ GÜVEN (1995), a.g.e., s.12-19

4. Benlik ve iç yaşam ile ilgili sorunlar

Hata yapmaktan korkuyorum
 Çok hayal kuruyorum
 Her şeye fazla üzüldüyorum

5. Sağlık ve beden gelişimi ile ilgili sorunlar

Çok terliyorum
 Genellikle halsizlik hissediyorum ve çabuk yoruluyorum
 Sık sık başım ağrıyor

6. Aile ve ev yaşamı ile ilgili sorunlar

Ailemden ayrı ve uzak kalmak beni üzüyor
 Aileme karşı iyi evlat olup olamayacağım düşüncesi beni rahatsız ediyor
 Ailem yeterince beni görmeye gelmiyor

GÜVEN'in (1998) yaptığı araştırmada yatılı olan ve olmayan öğrencilerin benlik gelişimi, bir izleme çalışması ile incelenmiştir. Araştırma kapsamına alınan öğrenciler iki gruptan oluşur. Gruplardan birini Malatya İli'ne bağlı Akçadağ ve Battalgazi Yatılı İlköğretim Bölge okullarında yatılı olarak öğrenim gören öğrenciler, diğerini ise adı geçen okullara yakın bölgede bulunan Dilek ve Topsöğüt İlköğretim okullarına devam eden, sosyoekonomik ve kültürel açıdan YİBO öğrencilerine benzerlik gösteren ve ailesinin yanında kalan öğrencilerden oluşur. Araştırmaya, 1994-1995 öğretim yılı güz döneminde adı geçen okulların 6. sınıflarına devam eden öğrencilere *Piers Harris Çocuklar İçin Benlik Kavramı Ölçeği* uygulanarak başlanır. Yaklaşık iki buçuk yıl aradan sonra 1997 Mayıs ayında aynı ölçme aracı aynı öğrencilere (8. sınıf) tekrar uygulanır. Sonuçta, her iki uygulamada bulunan YİBO öğrencilerinden 113 (42 kız, 71 erkek) öğrenci ile ailesinin yanında kalan 109 (35 kız, 74 erkek) öğrenciden elde edilen veriler değerlendirilir ve üç grupta toplanarak sunulur. Bunlar:

1. Yatılı ve yatılı olmayan öğrencilerin benlik kavramı düzeylerindeki değişimin incelenmesi.

2.Yatılı öğrencilerin benlik kavramı düzeylerindeki değişimin cinsiyete göre incelenmesi.

3.Yatılı olmayan öğrencilerin benlik kavramı düzeylerindeki değişimin cinsiyete göre incelenmesi.

Sonuç olarak araştırmada; YİBO öğrencilerinin *benlik kavrama düzeylerinde*, ailesinin yanında kalan öğrencilere göre anlamlı bir düşüş olduğu gözlenmiş; Cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında, YİBO öğrencilerinden hem kız hem erkek öğrencilerin benlik kavramı düzeylerinde anlamlı bir düşüş gözlenirken, ailesinin yanında kalan kız ve erkek öğrencilerin benlik kavramı düzeylerinde anlamlı bir düşme olmadığı bulunmuştur.⁵⁸

III. ARAŞTIRMANIN AMACI

Ülkemizde ilköğretim okullarına, bazı şartların gereği olarak "Taşınmalı İlköğretim Uygulaması" ve "Yatılı İlköğretim Bölge Okulları" da eklenir. 1997'de "Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretim Uygulaması"na geçilmesi ile daha da önem kazanan bu iki uygulama şekli ile birlikte, ilköğretim uygulamaları üç uygulama şekli olarak ortaya çıkar.

Bu araştırma, Uşak İli ilköğretim okullarındaki öğretmen ve öğrencilerin mevcut durumla ilgili görüşlerine dayalı olarak, "İlköğretim Uygulamaları"nı (bu üç uygulama şekliyle) değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu genel amaca ulaşabilmek için, aşağıda alt problemler kısmında verilen sorulara cevap aranmıştır.

⁵⁸ GÜVEN (1998), a.g.e., s.371-376

A) PROBLEM CÜMLESİ

İlköğretim uygulamalarında karşılaşılan güçlükler nelerdir? Bu güçlükler ile öğretmen ve öğrencilerin belirli özellikleri arasında bir ilişki var mıdır?

B) ALT PROBLEMLER

İlköğretim okulu öğretmenlerinin; görev yaptıkları okul türü, cinsiyeti, branşı, mesleki kıdemi ve mezun oldukları okullar ile

- Öğrencileri derse hazırlama, motive etme ve okula uyumlarını sağlama
- Okulda karşılaşılan problemler
- Öğrenci velileri ile ilgilenmeleri
- Çalışmak istedikleri ilköğretim okulu tipi

arasında bir ilişki var mıdır?

İlköğretim okulu öğrencilerinin; okudukları okul türü, sınıfı, cinsiyeti, baba mesleği, evlerinin okula uzaklığı ile

- İlk derste rahatsızlık hissedip etmemeleri,
- Öğrencilerin karşılaştıkları ruhsal ve fiziksel sorunlar
- Öğrencilerin başarıları
- Öğrenciler arasındaki arkadaşlık ve kaynaşma
- Velilerin veli toplantılarına katılımı
- Okulda hissettikleri rahatsızlıklar,
- Arkadaş sayısı,
- Okul ortamını değerlendirmeleri
- Ödevlerini yapmakta güçlük çekmeleri
- Anne-babanın, öğrencisinin okuldaki durumuyla ilgilenmesi

arasında bir ilişki var mıdır?

C) DEĞİŞKENLER

- İlköğretim okulu öğretmenlerinin; görev yaptıkları okul türü, cinsiyeti, branşı, mesleki kıdemi ve mezun oldukları okul
- İlköğretim okulu öğretmenlerinin, öğrencileri derse hazırlama, motive etme ve okula uyumlarını sağlama
- İlköğretim okulu öğretmenlerinin, okulda karşılaşılan problemler
- İlköğretim okulu öğretmenlerinin, öğrenci velileri ile ilgilenmeleri
- İlköğretim okulu öğretmenlerinin, çalışmak istedikleri ilköğretim okulu tipi
- İlköğretim okulu öğrencilerinin; okudukları okul türü, sınıfı, cinsiyeti, baba mesleği, evlerinin okula uzaklığı
- İlköğretim okulu öğrencilerinin, ilk derste rahatsızlık hissedip etmemeleri,
- İlköğretim okulu öğrencilerinin, karşılaştıkları ruhsal ve fiziksel sorunlar
- İlköğretim okulu öğrencilerinin başarıları
- İlköğretim okulu öğrencileri arasındaki arkadaşlık ve kaynaşma
- Velilerin veli toplantılarına katılımı
- İlköğretim okulu öğrencilerinin okulda hissettikleri rahatsızlıklar,
- İlköğretim okulu öğrencilerinin arkadaş sayısı,
- İlköğretim okulu öğrencilerinin okul ortamını değerlendirmeleri
- İlköğretim okulu öğrencilerinin ödevlerini yapmada güçlük çekmeleri
- İlköğretim okulu öğrencilerinin anne-babasının okuldaki durumuyla ilgilenmesi

D) DENENCELER

İlköğretim okulu öğretmenlerinin; görev yaptıkları okul türü, cinsiyeti, branşı, mesleki kıdemi ve mezun oldukları okullar ile

- Öğrencileri derse hazırlama, motive etme ve okula uyumlarını sağlama
- Okulda karşılaşılan problemler
- Öğrenci velileri ile ilgilenmeleri

- Çalışmak istedikleri ilköğretim okulu tipi arasında bir ilişki yoktur.

İlköğretim okulu öğrencilerinin; okudukları okul türü, sınıfı, cinsiyeti, baba mesleği, evlerinin okula uzaklığı ile

- İlk derste rahatsızlık hissedip etmemeleri,
- Öğrencilerin karşılaştıkları ruhsal ve fiziksel sorunlar
- Öğrencilerin başarıları
- Öğrenciler arasındaki arkadaşlık ve kaynaşma
- Velilerin veli toplantılarına katılımı
- Okulda hissettikleri rahatsızlıklar,
- Arkadaş sayısı,
- Okul ortamını değerlendirmeleri
- Ödevlerini yapmakta güçlük çekmeleri
- Anne-babanın, öğrencisinin okuldaki durumuyla ilgilenmesi

arasında bir ilişki yoktur.

IV. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

İlköğretimi yaygınlaştırmak, insanlara eğitim hakkını vermek için, yeni okullar açılmakta, taşınmalı eğitim uygulanmakta, yatılılık ve pansiyon hizmeti sunulmaktadır. Eğitim hedeflerine, bu uygulamaların hangisi ile daha iyi ulaşılabileceği değerlendirilmelidir. Yapılan araştırmanın; kesintisiz zorunlu ilköğretim uygulaması sonucu ilköğretimin yaygınlaştırılarak, ilköğretim çağı çocuklarına eğitim imkanının verilmesinde, hangi ilköğretim uygulamasının yapılacağına karar verilmesinde katkı sağlayacağı umulur.

Yapılan araştırmada elde edilen bulguların; "İlköğretim Uygulamalarında" karşılaşılan güçlüklerin tespit edilerek bunların giderilmesinde yetkililere ışık

tutacağına; ilköğretim okullarında daha etkin bir eğitim - öğretim verilmesinde ilköğretim okulları idareci ve öğretmenlerine yardımcı olacağına inanılır.

İlköğretim uygulamalarının ayrı ayrı açıklandığı bu araştırmanın, özellikle ilköğretim okullarında göreve yeni başlayan öğretmenlere ve/veya öğretmen adaylarına rehber olacağı düşünülür.

Araştırmanın, ilköğretim uygulamalarına yönelik olarak yapılacak geliştirme ve yenileştirme çalışmalarına fayda sağlaması; bu konuyla ilgili yeni araştırmalar yapacak araştırmacılara yol göstermesi beklenir.

V. SINIRLILIKLAR

İlköğretim okullarına 1997'de dönüştürülen okulların bazılarında henüz VIII. sınıfın olmaması; örneklem olarak aldığımız okullardan üç tanesinde VIII. sınıf olmamasını beraberinde getirmiştir.

İlköğretim ikinci kademenin bazı sınıflardaki kız öğrenci sayısının az olması, iki sınıftaki kız öğrencilerin tamamının ya da tamamına yakınının örneklem olarak alınmasına sebep olmuştur.

Araştırma Uşak merkez ve iki ilçesinde yapılmış olup diğer ilçelerde YİBO olmadığı için yapılamamıştır.

VI. TANIMLAR

İlköğretim Okulu: Zorunlu eğitim çağındaki çocukların eğitim-öğretim gördükleri ve öğrenim süresi sekiz yıl olan ilköğretim kurumudur.⁵⁹

Birleştirilmiş Sınıf: Az sayıda öğrencisi olan ilkokullarda birden fazla sınıfın birleştirilerek bir grup teşkil etmek suretiyle tek öğretmen tarafından okutulan sınıf.⁶⁰

Taşınmalı İlköğretim: İlköğretim çağındaki çocuklar ile birleştirilmiş sınıflar programı uygulayan öğrencilerin ve az nüfuslu dağınık yerleşim birimlerinde bulunan okullardaki öğrencilerin, merkez olarak seçilen ilköğretim kurumlarına gününbirlik taşınıp eğitim-öğretimlerinin sağlanması için yapılan uygulama.⁶¹

Merkez Okul: Çevre okul ve yerleşim birimlerinden taşınan öğrencilerin eğitim-öğretimlerini sürdürdükleri ilköğretim kurumu.⁶²

Yatılı İlköğretim Bölge Okulu (YİBO): Nüfusu az veya dağınık yerleşim birimlerinde aynı yönetim altında kurulan, sekiz yıllık parasız yatılı ilköğretim kurumudur.⁶³

Pansiyonlu İlköğretim Okulu (PİO): Merkezi durumda olan yerleşim birimlerinde, öğrencilerin parasız yatılı ve gündüzlü olarak eğitim-öğretim görmeleri için açılan ilköğretim kurumudur.⁶⁴

⁵⁹ Milli Eğitim Bakanlığı, *İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*, (Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1997), s.1

⁶⁰ Milli Eğitim Bakanlığı, *Taşınmalı İlköğretim Yönergesi*, (Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1994), s.6

⁶¹ Milli Eğitim Bakanlığı, *Taşınmalı İlköğretim Yönergesi*, (Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1994), s.6

⁶² Milli Eğitim Bakanlığı, *Taşınmalı İlköğretim Yönergesi*, (Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1994), s.6

⁶³ Milli Eğitim Bakanlığı, *İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*, (Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1997), s.1

⁶⁴ Milli Eğitim Bakanlığı, *İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*, (Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1997), s.1

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde; Araştırmanın Türü Ve Yöntemi, Evren Ve Örneklem, Araştırmada Kullanılan Ölçme Araçlarının Hazırlanması Ve Geliştirilmesi, Ölçme Araçlarının Uygulanması Ve Verilerin Toplanması, Verilerin Çözümü Ve Yorumlanmasında Kullanılan Yöntem yer almaktadır.

I. ARAŞTIRMANIN TÜRÜ VE YÖNTEMİ

Araştırma, tarama (ilişkisel tarama) modeli ile yapılacaktır. Araştırma ile, değişkenler arasındaki bir ilişkinin varlığının olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Mevcut ilköğretim uygulamaları, bilgi toplanarak betimlenmeye çalışılmış, örneklem olarak alınan okullardaki öğretmen ve öğrenci örnekleme öğretmen ve öğrenci anketi uygulanarak, toplanan verilerde karşılaştırma ile ilişki aranmıştır.

II. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırma evrenini, Uşak ili merkez ve ilçelerindeki 159 ilköğretim okulu ile bu okullardaki 42.252 öğrenci ve 1062'si sınıf, 685'i branş, toplam 1747 öğretmen oluşturmaktadır.

Örneklem olarak okul belirlemede, aynı yerleşim biriminde bulunan normal ilköğretim, taşınmalı ilköğretim ve yatılı ilköğretim bölge okulu (YİBO) olma şartı aranmış, bu şarta da il merkezi, Banaz ve Eşme ilçelerindeki okullar uymuştur. YİBO'lar birer tane olduklarından aynen alınmış; normal ve taşınmalı okullar kura ile

belirlenmiştir. Belirlenen her okuldan 60 öğrenci 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflardan kız ve erkek aynı sayıda olacak şekilde alınmıştır. 1, 2 ve 3. sınıfların anketi cevaplamada güçlük çekebilecekleri düşünülerek örnekleme alınmamıştır. Bu okullarda görev yapan tüm öğretmenler de örnekleme dahil edilmiştir.

Örnekleme; 3 normal ilköğretim, 3 taşımali ilköğretim, 3 yatılı ilköğretim bölge okulu olmak üzere toplam 9 okul; bu okullarda görev yapan 115 öğretmen; 264 kız ve 272 erkek toplam 536 öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 7. Görev Yaptıkları İlköğretim Okulu Türüne Göre Öğretmen Dağılımı

	Frekans	Yüzde %
Normal	59	51.3
Taşımali	30	26.1
YİBO	26	22.6
Toplam	115	100.0

Tablo 8. Cinsiyete Göre Öğretmenlerin Dağılımı

	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
Bayan	50	43.5	43.9
Erkek	64	55.7	56.1
Toplam	114	99.1	100.0
Cevap vermeyenler	1	0.9	

Tablo 9. Öğrenim Durumlarına Göre Öğretmenlerin Dağılımı

	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
Fakülte	23	20.0	20.2
Yüksek okul	18	15.7	15.8
Eğitim enstitüsü	48	41.7	42.1
Ön lisans	25	21.7	21.9
Toplam	114	99.1	100.0
Cevap vermeyenler	1	0.9	

Tablo 10. Branşlara Göre Öğretmenlerin Dağılımı

	Frekans	Yüzde %
Türkçe	10	8.7
Matematik	15	13.0
Sınıf öğretmeni	63	54.8
Fen Bilgisi	10	8.7
Sosyal Bilgiler	5	4.3
Diğerleri	12	10.4
Toplam	115	100.0

Tablo 11. Mesleki Kıdemlerine Göre Öğretmenlerin Dağılımı

	Frekans	Yüzde %
0 – 9 yıl	19	16.5
7 – 15 yıl	36	31.3
19 ve üzeri	60	52.2
Toplam	115	100.0

Tablo 12. Öğrenim Gördükleri İlköğretim Okulu Türüne Göre Öğrenci Dağılımı

Okul Türü	Frekans	Yüzde %
Normal	179	33.4
Taşımali	178	33.2
YİBO	179	33.4
Toplam	536	100.0

Tablo 13. Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Öğrenci Dağılımı

Sınıflar	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
4	116	21.6	
5	117	21.8	
6	116	21.6	
7	116	21.6	
8	71	13.2	
Toplam	536	100.0	

Tablo 14. Cinsiyetlerine Göre Öğrenci Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde %
Kızlar	264	49.3
Erkekler	272	50.7
Toplam	536	100.0

Tablo 15. Baba Mesleğine Göre Öğrenci Dağılımı

Baba Mesleği	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
Memur	93	17.4	17.6
İşçi	155	28.9	29.4
Esnaf	76	14.2	14.4
Çiftçi	161	30.0	30.6
Diğer	42	7.8	8.0
Toplam	527	98.3	100.0
Cevap vermeyenler	9	1.7	

Tablo 16. Evlerinin Okula Uzaklığına Göre Öğrenci Dağılımı

Uzaklık	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
1 km'den az	111	20.7	22.2
1-5 km arası	206	38.4	41.2
5 km'den yukarı	183	34.1	36.6
Toplam	500	93.3	100.0
Cevap vermeyenler	36	6.7	

III. ARAŞTIRMADA KULLANILAN ÖLÇME ARAÇLARININ HAZIRLANMASI VE GELİŞTİRİLMESİ

Araştırmaya konu olan problemlere yönelik olarak kaynak taraması ve uzman görüşü alınarak, elde edilen bilgilerden öğretmen ve öğrenciler için açık uçlu anket soruları hazırlandı.

Üç ilköğretim okulu (Normal, Taşımali, YİBO) belirlenerek, burada görev yapan toplam 25 öğretmene, öğretmen anketi ön uygulaması yapıldı. Bu okullardaki her

4., 5., 6., 7., ve 8. sınıflardan kura ile seçilen 6 öğrenci olmak üzere, toplam 90 öğrenciye öğrenci anketi ön uygulaması yapıldı.

Ön uygulamada elde edilen bilgiler göz önünde tutularak anket taslağı yeniden düzenlendi. Anket sorularına seçenekler hazırlandı.

IV. ÖLÇME ARAÇLARININ UYGULANMASI VE VERİLERİN TOPLANMASI

Uşak Milli Eğitim Müdürlüğü'nden, örneklem olarak alınan okullarda anket yapılabilmesi için gerekli izin Üniversite aracılığıyla alındı.

Örneklem olarak seçilen okullara anket uygulamak için tek tek gidildi. Anketler uygulanmadan önce idareci ve öğretmenlerle görüşülerek yardımcı olmaları istendi.

Öğretmen anketi, örneklem olarak seçilen 9 ilköğretim okulunda görevli tüm idareci ve öğretmenlere uygulandı.

Öğrenci anketi, örneklem olarak seçilen okulların 4., 5., 6., 7. ve 8. sınıflarından tesadüfi olarak seçilen öğrencilere, gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra uygulandı.

Öğretmen ve öğrenci anketleri cevaplandıktan sonra hemen toplandı.

Anketler 1998-1999 öğretim yılı Haziran ayında uygulandı.

V. VERİLERİN ÇÖZÜMÜ VE YORUMLANMASINDA KULLANILAN YÖNTEM

Öğretmen ve öğrenci anketleri uygulanıp toplandıktan sonra, sorulara verilen cevaplar veri kotlama kartlarına kaydedildi. Kodlanan veriler bilgisayara aktarılarak, istatistiksel işlemlerin yapılması için hazır duruma getirildi. SPSS FOR WINDOWS 7.5 programından yararlanarak araştırma ile ilgili tüm hesaplamalar ve çözümler yapıldı.

Öğretmen ve öğrenci anketinde yer alan kişisel özelliklere ilişkin maddelere ve sorulara verilen cevapların frekans dağılımları, yüzdeleri, geçerli yüzdeleri ve toplanmış yüzdeleri çıkarıldı.

Araştırmanın hipotezleri Kikare (Chi-Square, X^2) Testi ile test edildi. Her iki ankette de belirlenen hipotezleri test edeceğimiz soruların çapraz tabloları alındı. Tablolarda beklenen 5'ten küçük değerler %20'yi aşıyor ise, bu tablolar Kikare ile test edilmedi. Kikare Testi'nin uygulanmadığı hipotezler de dikkate alınmadı. Kikare Testi için anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edildi. Hipotezlerden elde edilen çıktılar tablolar halinde sunulurken; Kay Kare değeri (X^2), serbestlik derecesi (df) ve anlamlılık değeri (S) olarak verildi.

BÖLÜM III
BULGULAR VE YORUM

**I. İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN
GENEL DÖKÜMÜ**

Tablo 17. Öğrencilerde Fiziksel Rahatsızlıkların Gözlenmesine Ait Dağılım

	Frekans	Yüzde %
Evet	31	27.0
Hayır	10	8.7
Bazen	74	64.3
Toplam	115	100.0

“Öğrencilerde –uykusuzluk, mide bulantısı, kusma, baş ağrısı yorgunluk gibi- fiziksel rahatsızlıklar gözlemliyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin %64.3’ü “Bazen”, %27’si “Evet”, %8.7’si “Hayır” cevabını vermiştir.

Tablo 18. Öğrencilerde Ruhsal Rahatsızlıklar Gözlenmesine Ait Dağılım

	Frekans	Yüzde %
Evet	33	28.7
Hayır	21	18.3
Bazen	61	53.0
Toplam	115	100.0

“Öğrencilerde –aile özlemi, isteksizlik, sinirlilik gibi- ruhsal rahatsızlıklar gözlemliyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin %53’ü “Bazen”, %28.7’si “Evet”, %18.3’ü “Hayır” cevabını vermiştir.

Tablo 19. Öğrencilerin Okula Uyumlarına Ait Dağılım

	Frekans	Yüzde %
Hepsi uyumlu	30	26.1
Yarıdan çoğu uyumlu	70	60.9
Bazıları uyumlu	11	9.6
Çok azı uyumlu	4	3.5
Toplam	115	100.0

“Öğrencilerin okula uyumları sizce nasıldı?” sorusuna öğretmenlerin %60.9’u “Yarıdan çoğu uyumlu”, %26.1’i “Hepsi uyumlu”, %9.6’sı “Bazıları uyumlu”, %3.5’ “Çok azı uyumlu” cevabını vermiştir.

Tablo 20. Öğrenciler Arasındaki Arkadaşlık ve Kaynaşmanın Değerlendirilmesine Ait Dağılım

	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
Gayet iyi	21	18.3	18.4
Normal	62	53.9	54.4
Gruplaşmalar var	28	24.3	24.6
Zorlanıyorlar	3	2.6	2.6
Toplam	114	99.1	100.0
Cevap vermeyenler	1	0.9	

“Gözlemlerinize göre, öğrencileriniz arasındaki arkadaşlık ve kaynaşmayı nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna öğretmenlerin %53.9’u “Normal”, %24.3’ü “Gruplaşmalar var”, %18.3’ü “Gayet iyi”, %2.6’sı “Zorlanıyorlar” cevabını vermiştir.

Tablo 21. Velilerin, Okuldaki Veli Toplantılarına Katılım Yüzdesine Ait Dağılım

	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
%25'ten az	19	16.5	16.7
%25 – 50	46	40.0	40.4
%50 – 75	34	29.6	29.8
%75'ten fazla	15	13.0	13.2
Toplam	114	99.1	100.0
Cevap vermeyenler	1	0.9	

“Velilerin, okuldaki veli toplantılarına katılımı yüzde kaçtır?” sorusuna öğretmenlerin %40'ı “%25-50”, %29.6'sı “%50-75”, %16.5'i “%25'ten az”, %13'ü “%75'ten fazla” cevabını vermiştir.

Tablo 22. Velilerin, Çocuklarının Öğretimiyle Ne Kadar İlgilendiğine Ait Dağılım

	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
Yeterince	24	20.9	21.1
Az	78	67.8	68.4
Hiç ilgilenmiyorlar	12	10.4	10.5
Toplam	114	99.1	100.0
Cevap vermeyenler	1	0.9	

“Sizce veliler, çocuklarının öğretimleriyle ne kadar ilgileniyorlar?” sorusuna öğretmenlerin %67.8'i “Az”, %20.9'u “Yeterince”, %10.4'ü “Hiç ilgilenmiyorlar” cevabını vermiştir. Anketin bu sorusunun “Çok” seçeneğini, hiçbir öğretmen işaretlememiştir. Bu nedenle tabloda yer verilmemiştir.

Tablo 23. Öğretmenlerin, Öğrenci Velilerine İstedığı Zaman Ulaşabilmelerine Ait Dağılım

	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
Her zaman	14	12.2	12.3
Genellikle	51	44.3	44.7
Bazen	45	39.1	39.5
Hiç bir zaman	4	3.5	3.5
Toplam	114	99.1	100.0
Cevap vermeyenler	1	0.9	

“Öğrenci velilerine istediğiniz zaman ulaşabiliyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin %44.3’ü “Genellikle”, %39.1’i “Bazen”, %12.2’si “Her zaman”, %3.5’i “Hiçbir zaman” cevabını vermiştir.

Tablo 24. Okulun Fiziksel İmkanlarının Öğretim İçin Yeterliliğine Ait Dağılım

	Frekans	Yüzde %
Evet, yeterli	19	16.5
Hayır, yetersiz	48	41.7
Sınıflar yeterli, diğerleri yetersiz	48	41.7
Toplam	115	100.0

“Sizce okulun fiziksel imkanları (sınıf, kütüphane, laboratuvar, revir vs.) öğretim için yeterli mi?” sorusuna öğretmenlerin %41.7’si “Hayır, yetersiz”, %41.7’si “Sınıflar yeterli, diğerleri yetersiz”, sadece %16.5’i “Evet, yeterli” cevabını vermiştir

Tablo 25. Öğretmenlerin, Sabah İlk Derste Öğrencileri Derse Hazırlama Zorluğu Çekmelerine Ait Dağılım

	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
Genellikle	19	16.5	16.7
Bazı günler	52	45.2	45.6
Bazı sınıflarda	17	14.8	14.9
Hiçbir zaman	26	22.6	22.8
Toplam	114	99.1	100.0
Cevap vermeyenler	1	0.9	

“Sabah *ilk derste* öğrencileri derse hazırlama zorluğu çekiyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin %45.2’si “Bazı günler”, %22.6’sı “Hiçbir zaman”, %16.5’i “Genellikle”, %14.8’i “Bazı sınıflarda” cevabını vermiştir. Anketin bu sorusunun “Her zaman” seçeneğini, hiçbir öğretmen işaretlememiştir. Bu nedenle tabloda yer verilmemiştir.

Tablo 26. Öğretmenlerin, Günün Diğer Saatlerindeki Derslerde, Öğrencileri Derse Motive Etmekte Zorluk Çekmelerine Ait Dağılım

	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
Hayır, hiç çekmiyorum	25	21.7	22.1
Evet, sabahları	18	15.7	15.9
Evet, öğleden sonraları	32	27.8	28.3
Çok nadir	38	33.0	33.6
Toplam	113	98.3	100.0
Cevap vermeyenler	2	1.7	

“Günün diğer saatlerindeki derslerde, öğrencileri derse motive etmekte zorluk çekiyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin %33’ü “Çok nadir”, %27.8’i “Evet, öğleden

sonraları”, %21.7’si “Hayır, hiç çekmiyorum”, %15.7’si “Evet, sabahları” cevabını vermişlerdir.

Tablo 27. Öğretmenlere Göre, Öğrenci Başarısına Ait Dağılım

	Frekans	Yüzde %
Hepsi başarılı	3	2.6
Yarıdan fazlası başarılı	67	58.3
Yarısı başarılı	22	19.1
Çok azı başarılı	23	20.0
Toplam	115	100.0

“Sizce öğrencileriniz başarılı mı?” sorusuna öğretmenlerin %58.3’ü “Yarıdan fazlası başarılı”, %20’si “Çok azı başarılı”, %19.1’i “Yarısı başarılı”, %2.6’sı “ Hepsi başarılı” cevabını vermiştir.

Tablo 28. Öğretim Sırasında Daha Çok Karşılaşılan Problemlerin Türüne Ait Dağılım

	Frekans	Yüzde %
Derse hazırlıksız gelme	44	38.3
Araç-gereç eksikliği	32	27.8
Velilerin yardımcı olmaması	13	11.3
Ödevlerin yapılmaması	12	10.4
Disiplin problemleri	12	10.4
Başka	2	1.7
Toplam	115	100.0

“Öğretim sırasında daha çok ne tür problemlerle karşılaşıyorsunuz?” sorusuna öğretmenlerin %38.3’ü “Derse hazırlıksız gelme”, %27.8’i “Araç – gereç eksikliği”,

%11.3'ü "Velilerin yardımcı olamaması", %10.4'ü "Ödevlerin yapılmaması", %10.4'ü "Disiplin problemleri", %1.7'si "Başka" cevabını vermiştir.

Tablo 29. Öğretmenlerin Çalışmak İstedikleri Okul Türüne Ait Dağılım

	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
Normal	106	92.2	93.8
YİBO	7	6.1	6.2
Toplam	113	98.3	100.0
Cevap vermeyenler	2	1.7	

"Aşağıdaki okullardan hangisinde çalışmak istersiniz?" sorusuna öğretmenlerin %92.2'si "Normal ilköğretim okulu", %6.1'i "YİBO" cevabını vermiştir. Anketin bu sorusunun "Taşımali ilköğretim okulu" seçeneğini, hiçbir öğretmen işaretlememiştir. Bu nedenle tabloda yer verilmemiştir.

A) İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİNİN ÇALIŞTIKLARI OKUL TÜRÜNE BAĞLI OLARAK ELDE EDİLEN BULGULAR

Tablo 30. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türü İle Öğrencilerde Gözlenen Fiziksel Rahatsızlıklar Arasındaki İlişki

Okul Türü	Evet	Hayır	Bazen	Toplam
Normal	17 %28.8	6 %10.2	36 %61.0	59 %100.0
Taşımali	6 %20.0	3 %10.0	21 %70.0	30 %100.0
YİBO	8 %30.8	1 %3.8	17 %65.4	26 %100.0
Toplam	31 %27.0	10 %8.7	74 %64.3	115 %100.0

$$X^2 = 1.919$$

$$df = 4$$

$$S = 0.751$$

$$S > 0.05$$

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, çalıştıkları okul türü ile öğrencilerde –uykusuzluk, mide bulantısı, kusma, baş ağrısı, yorgunluk gibi- fiziksel rahatsızlıklar gözlemleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Fakat yüzdeler incelendiğinde, YİBO öğrencilerinde fiziksel rahatsızlıkların daha fazla gözlemlendiği görülür.

Tablo 31. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türü İle Öğrencilerde Gözlenen Ruhsal Rahatsızlıklar Arasındaki İlişki

Okul Türü	Evet	Hayır	Bazen	Toplam
Normal	9 %15.3	11 %18.6	39 %66.1	59 %100.0
Taşınmalı	9 %30.0	10 %33.3	11 %36.7	30 %100.0
YİBO	15 %57.7	0 %0	11 %42.3	26 %100.0
Toplam	33 %28.7	21 %18.3	61 %53.0	115 %100.0

$$X^2 = 23.814$$

$$df = 4$$

$$S = 0.000$$

$$S < 0.05$$

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, çalıştıkları okul türü ile öğrencilerde –aile özlemi, isteksizlik, sinirlilik gibi- ruhsal rahatsızlıklar gözlemleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

YİBO öğretmenlerinin %57.7'si, Taşınmalı İlköğretim öğretmenlerinin %30'u öğrencilerde ruhsal rahatsızlıklar gözlediklerini söylerken; Normal İlköğretim öğretmenlerinde bu oran %15.3'tür. Öğrencilerde hiçbir ruhsal rahatsızlık gözlemeyen öğretmenlerin oranı YİBO öğretmenlerinde %0, Normal İlköğretim öğretmenlerinde %18.6 ve Taşınmalı İlköğretim öğretmenlerinde %33.3'tür. YİBO öğrencilerinde –aile

özlemi, isteksizlik, sinirlilik gibi- ruhsal rahatsızlıkların çok yüksek oranda gözlenmesi dikkat çekici olup bunun sebepleri araştırılarak çözümüne gidilmelidir.

Öğrencilerde –aile özlemi, isteksizlik, sinirlilik gibi- ruhsal rahatsızlıkların en fazla “genellikle” gözlendiği okul YİBO, ikinci Taşımali ve üçüncü de Normal İlköğretimdir. Bu rahatsızlıkların “bazen” gözlenmesinde ise sıralama Normal, Taşımali ve YİBO şeklindedir. Ruhsal rahatsızlıkların genellikle veya bazen gözlenmesinde okul türleri arasında ters bir orantı olduğu görülür.

Tablo 32. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türü İle Öğrenci Velilerinin Çocukların Öğretimleriyle İlgilenme Derecesi Arasındaki İlişki

Okul Türü	Yeterince	Az	Hiç ilgilenmiyorlar	Toplam
Normal	21 %36.2	35 %60.3	2 %3.4	58 %100.0
Taşımali	2 %6.7	25 %83.3	3 %10.0	30 %100.0
YİBO	1 %3.8	18 %69.2	7 %26.9	26 %100.0
Toplam	24 %21.1	79 %68.4	12 %10.5	114 %100.0

$$X^2 = 23.872$$

$$df = 4$$

$$S = 0.000$$

$$S < 0.05$$

Öğretmenlerin çalıştıkları okul türü ile öğretmenlere göre öğrenci velilerinin çocukların öğretimleriyle ne kadar ilgilendikleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Normal İlköğretim öğretmenlerinin %36.2'si, Taşımali İlköğretim öğretmenlerinin %6.7'si ve YİBO öğretmenlerinin de %3.8'i öğrenci velilerinin çocukların öğretileri ile; “yeterince” ilgilendiğini belirtir. Okullarda, velilerin öğrencileri ile yeterince ilgilenmeleri istenilen düzeyde değildir. Fakat Normal İlköğretim

okullarında oran diğerlerinden çok fazladır. Az ilgilenen veliler en yüksek oranda Taşımali İlköğretimde ve hiç ilgilenmeyen veliler en yüksek oranda YİBO'lardadır. Tabloda da görüldüğü gibi en yüksek oranlar çapraz bir yapı oluşturur.

Taşımali ve yatılı okullarda, öğrenci velilerinin çocuklarının öğretimi ile yeterince ilgilenmemesinin nedenlerinden biri olarak, bu öğrencilerin ev – okul arası uzaklığının fazla olması gösterilebilir.

Tablo 33. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türü İle Öğretmenlere Göre Okulun Fiziki İmkanlarının Yeterliliği Arasındaki İlişki

Okul Türü	Evet, yeterli	Hayır, yetersiz	Sınıflar yeterli, diğerleri yetersiz	Toplam
Normal	8 %13.6	26 %44.1	25 %42.4	59 %100.0
Taşımali	4 %13.3	11 %36.7	15 %50.0	30 %100.0
YİBO	7 %26.9	11 %42.3	8 %30.8	26 %100.0
Toplam	19 %16.5	48 %41.7	48 %41.7	115 %100.0

$$X^2 = 3.710$$

$$df = 4$$

$$S = 0.447$$

$$S > 0.05$$

Öğretmenlerin çalıştıkları okul türü ile öğretmenlere göre okulun fiziki imkanlarının (sınıf, kütüphane, laboratuvar, revir vs.) öğretim için yeterliliği arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Okulların, fiziki imkanlarının (sınıf, kütüphane, laboratuvar, revir vs.) öğretim için yeterli olmadığı, sadece sınıfların belli bir oranda yeterli olduğu açık görülür. Fakat, okullar arasında fiziki imkanların yeterli olmasında en yüksek oran YİBO'larda görülür.

Bu oranın yüksek olmasına yatılı okulların tam teşekküllü yapılmaya çalışılması sebep olarak gösterilebilir.

Tablo 34. Öğretmenlerin, Çalıştıkları Okul Türü İle Sabah İlk Derste Öğrencileri Derse Hazırlamada Çektikleri Zorluk Arasındaki İlişki

Okul Türü	Genellikle	Bazı günler	Bazı sınıflarda	Hiçbir zaman	Toplam
Normal	12 %20.7	26 %44.8	5 %8.6	15 %25.9	58 %100.0
Taşımali	4 %13.3	12 %40.0	6 %20.0	8 %26.7	30 %100.0
YİBO	3 %11.5	14 %53.8	6 %23.1	3 %11.5	26 %100.0
Toplam	19 %16.7	52 %45.6	17 %14.9	26 %22.8	114 %100.0

$$X^2 = 6.878$$

$$df = 6$$

$$S = 0.332$$

$$S > 0.05$$

Öğretmenlerin, çalıştıkları okul türü ile sabah ilk derste öğrencileri derse hazırlamada çektikleri zorluk arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Sabah ilk derste öğrencileri derse hazırlamada zorluk çeken öğretmenler; Taşımali İlköğretimde %73.3, Normal İlköğretimde %74.1 ve YİBO'da %88.5'tir. Taşımali öğrencilerin sabah uzak mesafelerden araba ile gelmeleri sonucu sabahları yorgun olabilecekleri düşünülürse, taşımali öğrencilerde diğer okullara oranla daha az zorluk çekilmesi şaşırtıcıdır.

Tablo 35. Öğretmenlerin, Çalıştıkları Okul Türü İle Öğrencileri Derse Motive Etmekte Çektikleri Zorluk Arasındaki İlişki

Okul Türü	Hayır, hiç çekmiyorum	Evet, Sabahları	Evet, öğleden sonraları	Çok nadir	Toplam
Normal	8 %13.6	13 %22.0	13 %22.0	25 %42.4	59 %100.0
Taşınmalı	8 %26.7	4 %13.3	8 %26.7	10 %33.3	30 %100.0
YİBO	9 %37.5	1 %4.2	11 %45.8	3 %12.5	24 %100.0
Toplam	25 %22.1	18 %15.9	32 %28.3	38 %33.6	113 %100.0

$$X^2 = 16.373$$

$$df = 6$$

$$S = 0.012$$

$$S < 0.05$$

Öğretmenlerin, çalıştıkları okul türü ile günün diğer saatlerindeki derslerde öğrencileri derse motive etmekte çektikleri zorluk arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Sabah ilk ders dışındaki ders saatlerinde öğrencileri derse motive etmekte hiç zorluk çekmeyen öğretmenler YİBO'da %37.5, Taşınmalı İlköğretimde %26.7 ve Normal İlköğretimde %13.6'dır. YİBO'larda, sabah ilk derste öğrencileri derse motive etmekte çekilen zorlukta gözlenen yüksek oran (Tablo28), günün diğer saatlerindeki derslerde düşüş gösterir. Öğrencileri derse motivatede çok nadir zorluk çeken öğretmenler Normal İlköğretimde %42.4, Taşınmalı İlköğretimde %33.3 ve YİBO'larda %12.5'tir.

Öğrencileri derse motive etmekte Normal İlköğretim öğretmenlerinin %22'si sabahları ve %22'si öğleden sonraları; Taşınmalı İlköğretim öğretmenlerinin %13.3'ü sabahları ve %26.7'si öğleden sonraları; YİBO öğretmenlerinin %4.2'si sabahları ve %45.8'i öğleden sonraları zorluk çekmektedir. Normal İlköğretim okullarında, öğretmenlerin öğrencileri derse motive etmekte sabah veya öğleden sonra zorluk çekme oranları birbirine eşittir. Öğretmenlerin; Taşınan öğrencilerde ve özellikle de yatılı öğrencilerde öğleden sonra derse motive etmekte zorluk çekme oranı daha yüksektir.

B) İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİNİN CİNSİYETİNE BAĞLI
OLARAK ELDE EDİLEN BULGULAR

**Tablo 36. Öğretmenlerin, Cinsiyeti İle Öğrencilerde Fiziksel Rahatsızlıklar
Gözlemleri Arasındaki İlişki**

Cinsiyet	Evet	Hayır	Bazen	Toplam
Bayan	12 %24.0	4 %8.0	34 %68.0	50 %100.0
Erkek	19 %29.7	6 %9.4	39 %60.9	64 %100.0
Toplam	31 %27.2	10 %8.8	73 %64.0	114 %100.0

$$X^2 = 0.613$$

$$df = 2$$

$$S = 0.736$$

$$S > 0.05$$

Öğretmenlerin, cinsiyeti ile öğrencilerde –uykusuzluk, mide bulantısı, kusma, baş ağrısı, yorgunluk gibi- fiziksel rahatsızlıklar gözlemleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

**Tablo 37. Öğretmenlerin, Cinsiyeti İle Öğrencilerde Ruhsal Rahatsızlıklar
Gözlemleri Arasındaki İlişki**

Cinsiyet	Evet	Hayır	Bazen	Toplam
Bayan	19 %38.0	6 %12.0	25 %50.0	50 %100.0
Erkek	14 %21.9	15 %23.4	35 %54.7	64 %100.0
Toplam	33 %28.9	21 %18.4	60 %52.6	114 %100.0

$$X^2 = 4.632$$

$$df = 2$$

$$S = 0.099$$

$$S > 0.05$$

Öğretmenlerin, cinsiyeti ile öğrencilerde –aile özlemi, isteksizlik, sınırlılık gibi- ruhsal rahatsızlıklar gözlemleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Öğrencilerde ruhsal rahatsızlık gözleyen öğretmenler, bayan öğretmenlerde, erkek öğretmenlere oranla daha fazladır.

Tablo 38. Öğretmenlerin Cinsiyeti İle Öğrenciler Arasındaki Arkadaşlık ve Kaynaşmanın Değerlendirilmesi Arasındaki İlişki

Cinsiyet	Gayet iyi	Normal	Gruplaşmalar var	Zorlanıyorlar	Toplam
Bayan	10 %20.4	18 %36.7	19 %38.8	2 %4.1	49 %100.0
Erkek	11 %17.2	43 %67.2	9 %14.1	1 %1.6	64 %100.0
Toplam	21 %18.6	61 %54.0	28 %24.8	3 %2.7	113 %100.0

$$X^2 = 12.426$$

$$df = 3$$

$$S = 0.006$$

$$S < 0.05$$

Öğretmenlerin cinsiyeti ile öğrenciler arasındaki arkadaşlık ve kaynaşmanın öğretmenlerce değerlendirmesi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Erkek öğretmenlerin toplam %84.4'ü öğrenciler arasındaki arkadaşlık ve kaynaşmanın gayet iyi veya normal olduğunu belirtirken, bayan öğretmenlerde bu oran %57.1'dir. Bayan ve erkek öğretmenlerin bu gözlemlerinde küçümsenemeyecek bir fark vardır.

Tablo 39. Öğretmenlerin Cinsiyeti İle Velilerin Okuldaki Veli Toplantılarına Katılım Oranı Arasındaki İlişki

Cinsiyet	%25'ten az	%25 – 50	%50 – 75	%75'ten fazla	Toplam
Bayan	13 %26.5	23 %46.9	6 %12.2	7 %14.3	59 %100.0
Erkek	6 %9.4	22 %34.4	28 %43.8	8 %12.5	64 %100.0
Toplam	19 %16.8	45 %39.8	34 %30.1	15 %13.3	113 %100.0

$$X^2 = 15.179$$

$$df = 3$$

$$S = 0.002$$

$$S < 0.05$$

Öğretmenlerin cinsiyeti ile velilerin okuldaki veli toplantılarına katılım oranı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Bayan öğretmenlerin %73.4'ü, velilerin okuldaki veli toplantılarına katılım oranlarının %50'den az olduğunu söylerken, bu görüşü paylaşan erkek öğretmenlerin oranı sadece %43.8'dir. Erkek öğretmenlere göre, velilerin veli toplantılarına katılımı daha yüksektir. Bu, erkek öğretmenlerin velileri okul-aile işbirliğini sağlamada daha etkili olduklarını, veya velilerin bayan öğretmenlerden ziyade erkek öğretmenlerin çağrısına uyduklarını gösterir.

Tablo 40. Öğretmenlerin Cinsiyeti İle Öğretmenlere Göre Velilerin Çocukların Öğretimleriyle Ne Kadar İlgilendikleri Arasındaki İlişki

Cinsiyet	Yeterince	Az	Hiç ilgilenmiyor	Toplam
Bayan	8 %16.0	33 %66.0	9 %18.0	50 %100.0
Erkek	16 %25.0	45 %70.3	3 %4.7	64 %100.0
Toplam	24 %21.1	78 %68.4	12 %10.5	114 %100.0

$$X^2 = 5.882$$

$$df = 2$$

$$S = 0.053$$

Öğretmenlerin cinsiyeti ile öğretmenlere göre öğrenci velilerinin çocukların öğretimleriyle ne kadar ilgilendikleri arasında anlamlıya yakın bir ilişki vardır.

Erkek öğretmenlerin %25'i, velilerin çocukların öğretileriyle yeterince ilgilendiğini söylerken; bayan öğretmenlerde bu oran %16'dır. Bu oranlar, olması gerekenden çok az olsa da, erkek öğretmenlerde yeterince ilgilenenler, bayan öğretmenlere oranla daha fazladır.

Tablo 41. Öğretmenlerin Cinsiyeti İle Öğrenci Velilerine İstedikleri Zaman Ulaşabilmeleri Arasındaki İlişki

Cinsiyet	Her zaman	Genellikle	Bazen	Hiçbir zaman	Toplam
Bayan	8 %16.3	12 %24.5	25 %51.0	4 %8.2	49 %100.0
Erkek	6 %9.4	38 %59.4	20 %31.3		64 %100.0
Toplam	14 %12.4	50 %44.2	45 %39.8	4 %3.5	113 %100.0

$$X^2 = 16.664$$

$$df = 3$$

$$S = 0.001$$

$$S < 0.05$$

Öğretmenlerin cinsiyeti ile öğrenci velilerine istedikleri zaman ulaşabilmeleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Erkek öğretmenlerin %68.8'i öğrenci velilerine ulaşmak istediklerinde her zaman veya genellikle ulaşabildiklerini söylerken; bayan öğretmenlerde ise bu oran %40.8'dir. Görülüyor ki, erkek öğretmenlerin veliler ile diyalogu, bayan öğretmenlere oranla daha fazladır; veya erkek öğretmenler velilere ulaşmakta daha etkilidirler. Veli toplantılarına katılım oranının (Tablo 33) ve velilerin öğrencilerinin öğretimi ile yeterince ilgilenme oranının (Tablo 34) erkek öğretmenlerde bayan öğretmenlere kıyasla, daha fazla olması bu yargıyı doğrular niteliktedir.

Tablo 42. Öğretmenlerin Cinsiyeti İle Öğretmenlere Göre Okulun Fiziki İmkanlarının Yeterliliği Arasındaki İlişki

Cinsiyet	Evet, yeterli	Hayır, yetersiz	Sınıflar yeterli, Diğerleri yetersiz	Toplam
Bayan	6 %12.0	25 %50.0	19 %38.0	50 %100.0
Erkek	12 %18.8	23 %35.9	29 %45.3	64 %100.0
Toplam	18 %15.8	48 %42.1	48 %42.1	114 %100.0

$$X^2 = 2.485$$

$$df = 2$$

$$S = 0.289$$

$$S > 0.05$$

Öğretmenlerin cinsiyeti ile öğretmenlere göre okulun fiziki imkanlarının (sınıf, kütüphane, laboratuvar, revir vs.) öğretim için yeterliliği arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Araştırmaya katılan bayan öğretmenlerin %50'si, erkek öğretmenlerin %35.9'u okulun fiziki imkanlarının (sınıflar dahil) öğretim için yetersiz olduğunu belirtmiştir. Erkek öğretmenler bayan öğretmenlerden daha fazla oranda, okulun fiziki imkanlarını öğretim için yeterli bulmaktadır.

Tablo 43. Öğretmenlerin, Cinsiyeti İle Sabah İlk Derste Öğrencileri Derse Hazırlamada Çektikleri Zorluk Arasındaki İlişki

Cinsiyet	Genellikle	Bazı günler	Bazı sınıflarda	Hiçbir zaman	Toplam
Bayan	6 %12.0	29 %58.0	8 %16.0	7 %14.0	50 %100.0
Erkek	13 %20.6	22 %34.9	9 %14.3	19 %30.2	63 %100.0
Toplam	19 %16.8	51 %45.1	17 %15.0	26 %23.0	113 %100.0

$$X^2 = 7.744$$

$$df = 3$$

$$S = 0.052$$

Öğretmenlerin, cinsiyeti ile sabah ilk derste öğrencileri derse hazırlamada çektikleri zorluk arasında anlamlıya yakın bir ilişki vardır.

Sabah ilk derste öğrencileri derse hazırlamada bayan öğretmenlerin %86'sı, erkek öğretmenlerin %69.8'i ya genellikle, ya bazı günlerde ya da bazı sınıflarda, ilk derste öğrencileri derse hazırlamada zorluk çektiklerini söylemiştir. Burada, bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere oranla, öğrencileri derse hazırlamada daha fazla zorluk çektığı görülür.

Tablo 44. Öğretmenlerin, Cinsiyeti İle Derslerde Öğrencileri Derse Motive Etmekte Çektikleri Zorluk Arasındaki İlişki

Cinsiyet	Hayır, hiç çekmiyorum	Evet, sabahları	Evet, öğleden sonraları	Çok nadir	Toplam
Bayan	12 %24.5	6 %12.2	18 %36.7	13 %26.5	49 %100.0
Erkek	13 %20.6	12 %19.0	14 %22.2	24 %38.1	63 %100.0
Toplam	25 %22.3	18 %16.1	32 %28.6	37 %33.0	112 %100.0

$$X^2 = 4.125$$

$$df = 3$$

$$S = 0.248$$

$$S > 0.05$$

Öğretmenlerin, cinsiyeti ile sabah ilk ders dışındaki günün diğer saatlerindeki derslerde öğrencileri derse motive etmekte çektikleri zorluk arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Bayan öğretmenlerin %36.7'si öğleden sonraki derslerde, %12.2'si sabah derslerinde; erkek öğretmenlerin %22.2'si öğleden sonraki derslerde, %19'u sabah derslerinde öğrencileri derse motive etmekte zorluk çektiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin cinsiyeti ile öğrencileri derse motive etmekte en fazla sabah veya öğleden sonra zorluk çekmeleri arasında ters bir orantı vardır. Ayrıca, bayan öğretmenlerin öğleden sonra öğrencileri motive etmekte daha fazla zorluk çektikleri görülür.

Tablo 45. Öğretmenlerin Cinsiyeti İle Öğretmenlere Göre Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki

Cinsiyet	Hepsi başarılı	Yarıdan fazlası başarılı	Yarısı başarılı	Çok azı başarılı	Toplam
Bayan		25 %50.0	11 %22.0	14 %28.0	50 %100.0
Erkek	3 %4.7	42 %65.6	10 %15.6	9 %14.1	64 %100.0
Toplam	3 %2.6	67 %58.8	21 %18.4	23 %20.2	114 %100.0

$$X^2 = 6.832$$

$$df = 3$$

$$S = 0.077$$

$$S > 0.05$$

Öğretmenlerin cinsiyeti ile öğretmenlere göre öğrenci başarısı arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Erkek öğretmenlerin %70.3'ü ve bayan öğretmenlerin %50'si öğrencilerin yarıdan fazlasının başarılı olduğunu belirtmesi; "Erkek öğretmenler, bayan öğretmenlere kıyasla daha mı başarılı?" sorusunu akla getirir.

Tablo 46. Öğretmenlerin, Cinsiyeti İle Öğretim Sırasında En Çok Karşılaştıkları Problemlerin Türü Arasındaki İlişki

Cinsiyet	Derse hazırlıksız gelme	Araç gereç eksikliği	Velilerin yardımcı olmaması	Ödevlerin yapılması	Disiplin problemi	Başka	Toplam
Bayan	18 %36.0	13 %26.0	6 %12.0	4 %8.0	8 %16.0	1 %2.0	50 %100.0
Erkek	26 %40.6	19 %29.7	6 %9.4	8 %12.5	4 %6.3	1 %1.6	64 %100.0
Toplam	44 %38.6	32 %28.1	12 %10.5	12 %10.5	12 %10.5	2 %1.8	114 %100.0

$$X^2 3.581$$

$$df = 5$$

$$S = 0.611$$

$$S > 0.05$$

Öğretmenlerin, cinsiyeti ile öğretim sırasında en çok karşılaştıkları problemlerin türü arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Bayan ve erkek öğretmenlerin en çok karşılaştıkları problemler birbirine yakındır. Fakat, disiplin problemi ile karşılaşan %16 bayan ve %6.3 erkek öğretmen vardır. Aradaki fark yaklaşık %10'dur. Diğer problemlerde bu kadar büyük bir fark yoktur.

C) İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİNİN MEZUN OLDUKLARI OKULA BAĞLI OLARAK ELDE EDİLEN BULGULAR

Tablo 47. Öğretmenlerin, Mezun Oldukları Okul İle Öğrencilerde Ruhsal Rahatsızlıklar Gözlemleri Arasındaki İlişki

Mezuniyet	Evet	Hayır	Bazen	Toplam
Fakülte	14 %60.9	1 %4.3	8 %34.8	23 %100.0
Yüksek okul	4 %22.2	3 %16.7	11 %61.1	18 %100.0
Eğitim Enstitüsü	10 %20.8	12 %25.0	26 %54.2	48 %100.0
Ön lisans	5 %20.0	4 %16.0	16 %64.0	25 %100.0
Toplam	33 %28.9	20 %17.5	61 %53.5	114 %100.0

$$X^2 = 16.227$$

$$df = 6$$

$$S = 0.013$$

$$S < 0.05$$

Öğretmenlerin, mezun oldukları okul ile öğrencilerde –aile özlemi, isteksizlik, sinirlilik gibi- ruhsal rahatsızlıklar gözlemleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Fakülte mezunu öğretmenlerin %60.9'u öğrencilerde genellikle ruhsal rahatsızlık gözlerken; aynı gözlem yüksek okul mezunu öğretmenlerde %22.2, eğitim enstitüsü mezunu öğretmenlerde %20.8 ve ön lisans (lisans tamamlama) mezunu öğretmenlerde %20'dir. Fakülte mezunu öğretmenlerin %95.7'si, ön lisans mezunu öğretmenlerin %84'ü, yüksek okul mezunu öğretmenlerin %83.3'ü ve eğitim enstitüsü mezunu öğretmenlerin %75'i öğrencilerde genellikle veya bazen ruhsal rahatsızlık gözlediklerini belirtmiştir. Öğretmenlerin öğrenim düzeyinin yükselmesiyle doğru orantılı olarak, öğrencilerde daha fazla ruhsal rahatsızlık gözledikleri görülür

Tablo 48. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul İle Öğretmenlere Göre Okulun Fiziki İmkanlarının Yeterliliği Arasındaki İlişki

Mezuniyet	Evet, yeterli	Hayır, yetersiz	Sınıflar yeterli, diğerleri yetersiz	Toplam
Fakülte	5 %21.7	9 %39.1	9 %39.1	23 %100.0
Yüksek okul	4 %22.2	5 %27.8	9 %50.0	18 %100.0
Eğitim Enstitüsü	8 %16.7	23 %47.9	17 %35.4	48 %100.0
Ön lisans	2 %8.0	11 %44.0	12 %48.0	25 %100.0
Toplam	19 %16.7	48 %42.1	47 %41.2	114 %100.0

$$X^2 = 4.179$$

$$df = 6$$

$$S = 0.652$$

$$S > 0.05$$

Öğretmenlerin mezun oldukları okul ile öğretmenlere göre okulun fiziki imkanlarının (sınıf, kütüphane, laboratuvar, revir vs.) öğretim için yeterliliği arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Okulun fiziki imkanlarını öğretim için yeterli bulan yüksek okul mezunu öğretmenlerde %22.2, fakülte mezunu öğretmenlerde %21.7, eğitim enstitüsü mezunu öğretmenlerde %16.7 ve ön lisans mezunu öğretmenlerde %8'dir.

D) İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİNİN KIDEMLERİNE BAĞLI OLARAK ELDE EDİLEN BULGULAR

Tablo 49. Öğretmenlerin, Kıdemi İle Öğrencilerde Fiziksel Rahatsızlıklar Gözlemleri Arasındaki İlişki

Kıdem	Evet	Hayır	Bazen	Toplam
0 – 9 yıl	8 %42.1		11 %57.9	19 %100.0
10 – 18 yıl	5 %13.9	3 %8.3	28 %77.8	36 %100.0
19 ve üzeri	18 %30.0	7 %11.7	35 %58.3	60 %100.0
Toplam	31 %27.0	10 %8.7	74 %64.3	115 %100.0

$$X^2 = 7.840$$

$$df = 4$$

$$S = 0.098$$

$$S > 0.05$$

Öğretmenlerin, kıdemi ile öğrencilerde –uykusuzluk, mide bulantısı, kusma, baş ağrısı, yorgunluk gibi- fiziksel rahatsızlıklar gözlemleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Öğrencilerde, genellikle fiziksel rahatsızlıklar gözleyen öğretmenler 0-9 yıl kıdemi olanlarda %42.1, 19 ve üzeri yıl kıdemi olanlarda %30 ve 10-18 yıl kıdemi olanlarda %13.9'dur. Öğrencilerde, bazen fiziksel rahatsızlıklar gözleyen öğretmenler 10-18 yıl kıdemi olanlarda %77.8, 19 ve üzeri yıl kıdemi olanlarda %58.3 ve 0-9 yıl kıdemi olanlarda %57.9'dur. Öğrencilerde fiziksel rahatsızlıkları genellikle gözleyen

öğretmenler 0-9 yıl kıdemi olanlarda yüksek oranda iken; bazen gözleyen öğretmenler 10-18 yıl kıdemi olanlarda yüksek orandadır.

Tablo 50. Öğretmenlerin, Kıdemleri İle Öğrencilerde Ruhsal Rahatsızlıklar Gözlemleri Arasındaki İlişki

Kıdem	Evet	Hayır	Bazen	Toplam
0 – 9 yıl	14 %73.7		5 %26.3	19 %100.0
10 – 18 yıl	7 %19.4	9 %25.0	20 %55.6	36 %100.0
19 ve üzeri	12 %20.0	12 %20.0	36 %60.0	60 %100.0
Toplam	33 %28.7	21 %18.3	61 %53.0	115 %100.0

$$X^2 = 23.669$$

$$df = 4$$

$$S = 0.000$$

$$S < 0.05$$

Öğretmenlerin, kıdemleri ile öğrencilerde –aile özlemi, isteksizlik, sinirlilik gibi- ruhsal rahatsızlıklar gözlemleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Öğrencilerde –aile özlemi, isteksizlik, sinirlilik gibi- ruhsal rahatsızlıklar gözleyen öğretmenler; 0-9 yıl kıdemi olanlarda %73.7, 10-18 yıl kıdemi olanlarda %19.4 ve 19 ve üzeri kıdemi olanlarda %20'dir. En yüksek gözleme sahip 0-9 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin fakülte mezunu olmaları, gözlemde etkili olan faktör olarak, kıdem ile öğrenim düzeyinin iç içe geçtiğini gösterir.

Öğrencilerde, bazen ruhsal rahatsızlıklar gözleyen öğretmenler 19 ve üzeri kıdemde %60, 10-18 yıl kıdemde %55.6 ve 0-9 yıl kıdemde %26.3'tür. Kıdem yılının artması ile öğrencilerde ruhsal rahatsızlık gözleyen öğretmenlerin oranının arttığı görülür.

Tablo 51. Öğretmenlerin Kıdemi İle Velilerin Okuldaki Veli Toplantılarına Katılım Oranı Arasındaki İlişki

Kıdem	%25'ten az	%25 – 50	%50 – 75	%75'ten fazla	Toplam
0 – 9 yıl	6 %31.6	7 %36.8	4 %21.1	2 %10.5	19 %100.0
10 – 18 yıl	5 %13.9	18 %50.0	10 %27.8	3 %8.3	36 %100.0
19 ve üzeri	8 %13.6	21 %35.6	20 %33.9	10 %16.9	59 %100.0
Toplam	19 %16.7	46 %40.4	34 %29.8	15 %13.2	114 %100.0

$$X^2 = 6.514$$

$$df = 6$$

$$S = 0.368$$

$$S > 0.05$$

Öğretmenlerin kıdemi ile velilerin okuldaki veli toplantılarına katılım oranı arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Velilerin okuldaki veli toplantılarına katılımının %50 ve üzeri olduğunu belirten öğretmenler 19 ve üzeri yıl kıdemi olanlarda %50.8, 10-18 yıl kıdemi olanlarda %36.1 ve 0-9 yıl kıdemi olanlarda %31.6'dır. Kıdem yılının artmasına paralel olarak velilerin veli toplantılarına katılım oranlarında artış görülür.

Tablo 52. Öğretmenlerin Kıdemleri İle Öğretmenlere Göre Okulun Fiziki İmkanlarının Yeterliliği Arasındaki İlişki

Kıdem	Evet, yeterli	Hayır, yetersiz	Sınıflar yeterli, diğerleri yetersiz	Toplam
0 – 9 yıl	4 %21.1	9 %47.4	6 %31.6	19 %100.0
10 – 18 yıl	5 %13.9	14 %38.9	17 %47.2	36 %100.0
19 ve üzeri	10 %16.7	25 %41.7	25 %41.7	60 %100.0
Toplam	19 %16.5	48 %41.7	48 %41.7	115 %100.0

$$X^2 = 1.332$$

$$df = 4$$

$$S = 0.856$$

$$S > 0.05$$

Öğretmenlerin kıdemleri ile öğretmenlere göre okulun fiziki imkanlarının (sınıf, kütüphane, laboratuvar, revir vs.) öğretim için yeterliliği arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Okulun fiziki imkanlarının öğretim için yeterliliğinin belirtilmesinde, öğretmenler kıdem yılı olarak hemen hemen birbirine yakın görüş belirtmiştir. Okulun fiziki imkanlarının yetersizliğinde hemfikirdir denilebilir.

Tablo 53. Öğretmenlerin, Kıdemi İle Sabah İlk Derste Öğrencileri Derse Hazırlamada Çektikleri Zorluk Arasındaki İlişki

Kıdem	Genellikle	Bazı günler	Bazı sınıflarda	Hiçbir zaman	Toplam
0 – 9 yıl		9 %47.4	5 %26.3	5 %26.3	19 %100.0
10 – 18 yıl	7 %19.4	17 %47.2	5 %13.9	7 %19.4	36 %100.0
19 ve üzeri	12 %20.3	26 %44.1	7 %11.9	14 %23.7	59 %100.0
Toplam	19 %16.7	52 %45.6	17 %14.9	26 %22.8	114 %100.0

$$X^2 = 6.228$$

$$df = 6$$

$$S = 0.398$$

$$S > 0.05$$

Öğretmenlerin, kıdemi ile sabah ilk derste öğrencileri derse hazırlamada çektikleri zorluk arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Sabah ilk derste öğrencileri derse hazırlamada genellikle zorluk çeken öğretmenler 19 ve üzeri yıl kıdemi olanlarda %20.3 ve 10-19 yıl kıdemi olanlarda %19.4'iken; 0-9 yıl kıdemi olanlarda %0'dır. Ayrıca, bazı günler zorluk çeken öğretmenlerin oranları da birbirine yakındır.

Tablo 54. Öğretmenlerin, Kıdemi İle Derslerde Öğrencileri Derse Motive Etmekte Çektikleri Zorluk Arasındaki İlişki

Kıdem	Hayır, hiç çekmiyorum	Evet, sabahları	Evet, öğleden sonraları	Çok nadir	Toplam
0 – 9 yıl	5 %27.8	1 %5.6	7 %38.9	5 %27.8	18 %100.0
10 – 18 yıl	10 %28.6	3 %8.6	8 %22.9	14 %40.0	35 %100.0
19 ve üzeri	10 %16.7	14 %23.3	17 %28.3	19 %31.7	60 %100.0
Toplam	25 %22.1	18 %15.9	32 %28.3	38 %33.6	113 %100.0

$$X^2 = 7.949$$

$$df = 6$$

$$S = 0.242$$

$$S > 0.05$$

Öğretmenlerin, kıdemi ile sabah ilk ders dışında, günün diğer saatlerindeki derslerde öğrencileri derse motive etmekte çektikleri zorluk arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Günün ilk ders dışındaki derslerde, öğrencileri derse motive etmekte çok nadir zorluk çeken veya hiç çekmeyen öğretmenler 10-18 yıl kıdemi olanlarda %68.6, 0-9 yıl kıdemi olanlarda %55.6 ve 19 ve üzeri yıl kıdemi olanlarda %48.4'tür.

II. İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRENCİLERİNİN GENEL DÖKÜMÜ

Tablo 55. Sabah İlk Derste Bir Rahatsızlık Hissedilmesine Göre Öğrenci Dağılımı

	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
Evet	37	6.9	6.9
Hayır	192	35.8	35.9
Bazen	306	57.1	57.2
Toplam	535	99.8	100.0
Cevap vermeyenler	1	0.2	

“Sabah ilk derste kendinizde bir rahatsızlık hissediyor musunuz?” sorusuna tüm öğrencilerin %57.1’i “Bazen”, %35.8’i “Hayır”, %6.9’u “Evet” cevabını vermiştir.

Tablo 56. Okulda En Çok Hangi Rahatsızlığın Hissedildiğine Göre Öğrenci Dağılımı

	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
Hissetmiyorum	188	35.1	35.2
Baş ağrısı	220	41.0	41.2
Karın ağrısı	77	14.4	14.4
Mide bulantısı	35	6.5	6.6
Başka	14	2.6	2.6
Toplam	534	99.6	100.0
Cevap vermeyenler	2	0.4	

“Okuldayken en çok hangi rahatsızlığı hissediyorsunuz?” sorusuna tüm öğrencilerin %41’i “Baş ağrısı”, %35.1’i “Hissetmiyorum”, %14.4’ü “Karın ağrısı”, %6.5’i “Mide bulantısı”, %2.6’sı “Başka” cevabını vermiştir.

**Tablo 57. Okulda Veya Sınıfta Samimi Olduğu Arkadaş Sayısına
Göre Öğrenci Dağılımı**

	Frekans	Yüzde %
0 – 4	208	38.8
5 – 19	279	52.1
20 ve üzeri	49	9.1
Toplam	536	100.0

“Okulda veya sınıfta samimi olduğunuz kaç arkadaşınız var?” sorusuna tüm öğrencilerin %52.1’i “5-19”, %38.8’i “0-4”, %9.1’i “20 ve üzeri” arkadaşım var cevabını vermiştir.

**Tablo 58. Okulun Dersliklerini Rahat Bulmalarına
Göre Öğrenci Dağılımı**

	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
Evet	378	70.5	71.6
Hayır	52	9.7	9.8
Biraz	98	18.3	18.6
Toplam	528	98.5	100.0
Cevap vermeyenler	8	1.5	

“Okulun dershanelerini rahat buluyor musunuz?” sorusuna tüm öğrencilerin %70.5’i “Evet, rahat buluyorum”, %18.3’ü “Biraz rahat buluyorum”, %9.7’si “Hayır, rahat bulmuyorum” cevabını vermiştir.

**Tablo 59. Ev Ödevlerini Yapmakta Zorluk Çekmelerine
Göre Öğrenci Dağılımı**

	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
Evet	54	10.1	10.1
Bazen	263	49.1	49.2
Hayır	218	40.7	40.7
Toplam	535	99.8	100.0
Cevap vermeyenler	1	0.2	

“Ev ödevlerinizi yapmakta –vaktin kalmaması, yorgunluk, isteksizlik, gibi nedenlerden dolayı zorluk çekiyor musunuz?” sorusuna tüm öğrencilerin %49.2’si “Bazen çekiyorum”, %40.7’si “Hayır, çekmiyorum”, %10.1’i “Evet, çekiyorum” cevabını vermiştir.

**Tablo 60. Kendilerini Okulda Mutlu Hissetmelerine
Göre Öğrenci Dağılımı**

	Frekans	Yüzde %
Evet	415	77.4
Bazen	107	20.0
Hayır	14	2.6
Toplam	536	100.0

“Kendinizi okulda mutlu hissediyor musunuz?” sorusuna tüm öğrencilerin %77.4’ü “Evet, çok mutlu hissediyorum”, %20’si “Bazen hissediyorum”, %2.6’sı “Hayır, mutlu hissetmiyorum” cevabını vermiştir.

Tablo 61. Anne ve Babasının Öğrencisinin Okuldaki Durumuyla Yeterince İlgilenmesine Göre Öğrenci Dağılımı

	Frekans	Yüzde %
Hayır, ilgilenmiyor	20	3.7
Yeterince ilgilenmiyor	102	19.0
Evet, ilgileniyor	414	77.2
Toplam	536	100.0

“Anne ve babanız sizin okuldaki durumunuzla yeterince ilgileniyor mu?” sorusuna tüm öğrencilerin %77.2’si “Evet, ilgileniyorlar”, %19’u “Yeterince ilgilenmiyor”, %3.7’si “Hayır, ilgilenmiyorlar” cevabını vermiştir.

Tablo 62. Sınıftaki Başarı Durumuna Göre Öğrenci Dağılımı

	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
Çok iyi – iyi	254	47.4	47.5
Orta	152	28.4	28.4
Zayıf	9	1.7	1.7
Bilmiyorum	120	22.4	22.4
Toplam	535	99.8	100.0
Cevap vermeyenler	1	0.2	

“Sınıftaki başarı durumunuz nedir?” sorusuna tüm öğrencilerin %47.4’ü “çokiyi – iyi”, %28.4’ü “Orta”, %22.4’ü “Bilmiyorum”, %1.7’si “Zayıf” cevabını vermiştir.

Tablo 63. Devamsızlık Gün Sayısına Göre Öğrenci Dağılımı

	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
0 – 5 Gün	405	75.6	76.0
6 – 10 Gün	85	15.9	15.9
11 – 15 Gün	33	6.2	6.2
15'ten fazla	10	1.9	1.9
Toplam	533	99.4	100.0
Cevap vermeyenler	3	0.6	

“Yaklaşık olarak kaç gün devamsızlığınız var?” sorusuna tüm öğrencilerin %75.6’sı “0-5 gün”, %15.9’u “6–10 gün”, %6.2’si “11–15 gün”, %1.9’u “15 günden fazla” cevabını vermiştir.

Tablo 64. Okumak İstedikleri Okul Türüne Göre Öğrenci Dağılımı

	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde
Normal	266	49.6	50.0
Taşımalı	93	17.4	17.5
YİBO	173	32.3	32.5
Toplam	532	99.3	100.0
Cevap vermeyenler	4	0.7	

“Aşağıdaki okullardan hangisinde okumak istersiniz?” sorusuna tüm öğrencilerin %49.6’sı “Normal ilköğretim okulu”, %32.3’ü “YİBO”, %17.4’ü “Taşımalı ilköğretim okulu” cevabını vermiştir.

A) İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENİM GÖRDÜKLERİ OKUL TÜRÜNE BAĞLI OLARAK ELDE EDİLEN BULGULAR

Tablo 65. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Öğrencilerin Sabah İlk Derste Rahatsızlık Hissetmeleri Arasındaki İlişki

Okul Türü	Evet	Hayır	Bazen	Toplam
Normal	9 %5.1	92 %51.7	77 %43.3	178 %100.0
Taşınmalı	7 %3.9	50 %28.1	121 %68.0	178 %100.0
YİBO	21 %11.7	50 %27.9	108 %60.3	179 %100.0
Toplam	37 %6.9	192 %35.9	306 %57.2	535 %100.0

$$X^2 = 37.706$$

$$df = 4$$

$$S = 0.000$$

$$S < 0.05$$

Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türü ile öğrencilerin sabah ilk derste bir rahatsızlık hissetmeleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Sabah ilk derste Normal İlköğretim öğrencilerinin %48.3'ü, Taşınmalı İlköğretim öğrencilerinin %71.9'u ve YİBO öğrencilerinin %72'si kendilerinde genellikle veya bazen bir rahatsızlık hissettiklerini belirtmiştir. Sabah ilk derste, Taşınmalı İlköğretim ve YİBO öğrencilerinin, Normal İlköğretim öğrencilerinden daha yüksek oranda rahatsızlık hissetmeleri; taşınmalı ve yatılı uygulamanın öğrencilerde bu rahatsızlıkları hissetmelerinde etkili olduğunu gösterir. Taşınmalı uygulamada bu rahatsızlıkların fazla oluşu, öğrencilerin sabah erkenden yola çıkarak uzak mesafelerden gelmelerine bağlanabilir. YİBO'da ise böyle bir durum söz konusu değildir. Fakat, yatılı öğrenciler ile ilgilenen personelin yeterli eğitimi olmaması, çocukların da kendine bakmakta yeterli olamaması bu rahatsızlıkların fazla hissedilmesinin nedeni olarak değerlendirilebilir.

Tablo 66. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Okulda En Çok Hissettikleri Rahatsızlık Arasındaki İlişki

Okul Türü	Hissetmi-yorum	Baş Ağrısı	Karın Ağrısı	Mide Bulantısı	Başka	Toplam
Normal	79 %44.6	60 %33.9	27 %15.3	7 %4.0	4 %2.3	177 %100.0
Taşımali	59 %33.1	77 %43.3	27 %15.2	11 %6.2	4 %2.2	178 %100.0
YİBO	50 %27.9	83 %46.4	23 %12.8	17 %9.5	6 %3.4	179 %100.0
Toplam	188 %35.2	220 %41.2	77 %14.4	35 %6.6	14 %2.6	534 %100.0

$$X^2 = 16.243$$

$$df = 8$$

$$S = 0.039$$

$$S < 0.05$$

Öğrencilerin, öğrenim gördükleri okul türü ile okulda en çok hissettikleri rahatsızlık arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Sabah ilk ders dışındaki günün diğer saatlerinde kendilerinde bir rahatsızlık hisseden öğrenciler Normal İlköğretimde %55.5 (%33.9'u baş ağrısı), Taşımali İlköğretimde %66.9 (%43.3'ü baş ağrısı) ve YİBO'da %72.1 (%46.4'ü baş ağrısı)'dir. Öğrencilerin okuldayken bir rahatsızlık hissetmelerinin, öğrenim gördüğü okul türüne bağlı olarak değiştiği, yatılı öğrencilerde oranın en yüksek olduğu görülür. Taşımali öğrencilerin, her gün yol gelmelerinin sonucu olarak, en yüksek oranın onlarda beklenmesi mümkünken; yatılı öğrencilerde olması dikkat çekicidir.

Tablo 67. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Okulda Veya Sınıfta Samimi Olduğu Arkadaş Sayısı Arasındaki İlişki

Okul Türü	0 – 4	5 – 19	20 ve üzeri	Toplam
Normal	69 %38.5	91 %50.8	19 %10.6	179 %100.0
Taşınmalı	82 %46.1	88 %49.4	8 %4.5	178 %100.0
YİBO	57 %31.8	100 %55.9	22 %12.3	179 %100.0
Toplam	208 %38.8	279 %52.1	49 %9.1	536 %100.0

$$X^2 = 12.014$$

$$df = 4$$

$$S = 0.017$$

$$S < 0.05$$

Öğrencilerin, öğrenim gördükleri okul türü ile okulda veya sınıfta samimi olduğu arkadaş sayısı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Taşınmalı İlköğretim öğrencilerinin %53.9'u, Normal İlköğretim öğrencilerinin %61.5'i ve YİBO öğrencilerinin %68.2'si 4'ün üzerinde okul ve/veya sınıf arkadaşına sahiptir. Görülüyor ki, Taşınmalı İlköğretim öğrencilerinin yaklaşık yarısının, çok az sayıda okul ve/veya sınıf arkadaşı vardır. YİBO'lar, Taşınmalı İlköğretim okulları gibi değişik çevrelerden öğrenciye sahip olmasına rağmen, yatılı olmanın bir avantajı olarak, bu okullarda arkadaş çevrelerinin geliştiği gözlenir.

Tablo 68. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Okulun Dershanelerini Rahat Bulmaları Arasındaki İlişki

Okul Türü	Evet	Hayır	Biraz	Toplam
Normal	122 %69.3	27 %15.3	27 %15.3	176 %100.0
Taşımali	124 %70.9	16 %9.1	35 %20.0	175 %100.0
YİBO	132 %74.6	9 %5.1	36 %20.3	177 %100.0
Toplam	378 %71.6	52 %9.8	98 %18.6	528 %100.0

$$X^2 = 11.398$$

$$df = 4$$

$$S = 0.022$$

$$S < 0.05$$

Öğrencilerin, öğrenim gördükleri okul türü ile okulun dershanelerini rahat bulmaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Okulun dershanelerini yeterince rahat bulmayan öğrencilerin oranı Normal İlköğretimde %15.3, Taşımali İlköğretimde %9.1 ve YİBO'da %5.1'dir. Okulun dershanelerini rahat bulmayan öğrenciler, Normal İlköğretim öğrencilerinde, diğerlerinden daha yüksek orandadır.

**Tablo 69. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Ev Ödevlerini
Yapmakta Zorluk Çekmeleri Arasındaki İlişki**

Okul Türü	Evet	Bazen	Hayır	Toplam
Normal	16 %8.9	83 %46.4	80 %44.7	179 %100.0
Taşınmalı	17 %9.6	97 %54.5	64 %36.0	178 %100.0
YİBO	21 %11.8	83 %46.6	74 %41.6	178 %100.0
Toplam	54 %10.1	263 %49.2	218 %40.7	535 %100.0

$$X^2 = 4.064$$

$$df = 4$$

$$S = 0.397$$

$$S > 0.05$$

Öğrencilerin, öğrenim gördükleri okul türü ile ev ödevlerini yapmakta –vaktin kalmaması, yorgunluk, isteksizlik gibi- nedenlerden dolayı zorluk çekmeleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Normal İlköğretim öğrencilerinin %55.3, YİBO öğrencilerinin %58.4 ve Taşınmalı İlköğretim öğrencilerinin %64.1'i ev ödevlerini yapmakta genellikle veya bazen zorluk çektiklerini belirtmiştir. Taşınmalı öğrencilerinde, ev ödevlerini yapmakta –vaktin kalmaması, yorgunluk, isteksizlik gibi- nedenlerden dolayı zorluk çekenlerin oranı, diğer öğrencilerden daha yüksektir. Bunun nedeni olarak, bu öğrencilerin her gün uzak mesafelerden okula araçlar ile taşınması gösterilebilir.

Tablo 70. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Velilerin Öğrencilerinin Okuldaki Durumuyla Yeterince İlgilenmeleri Arasındaki İlişki

Okul Türü	İlgilenmiyor	Yeterince İlgilenmiyor	İlgileniyor	Toplam
Normal	4 %2.2	20 %11.2	155 %86.6	179 %100.0
Taşımali	10 %5.6	44 %24.7	124 %69.7	178 %100.0
YİBO	6 %3.4	38 %21.2	135 %75.4	179 %100.0
Toplam	20 %3.7	102 %19.0	414 %77.2	536 %100.0

$$X^2 = 15.557$$

$$df = 4$$

$$S = 0.004$$

$$S < 0.05$$

Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türü ile velilerin öğrencilerinin okuldaki durumuyla yeterince ilgilenmeleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Anne ve babalarının okuldaki durumlarıyla yeterince ilgilendiğini söyleyen öğrenciler; Normal İlköğretimde %86.6, YİBO'da %75.4 ve Taşımali İlköğretimde %69.7'dir. Taşımali ile yatılı öğrencilerinde oran daha düşüktür. Taşımali ve yatılı okulların, öğrencilerin yerleşim yerlerinin dışında bir yerde olması; öğrenci velilerinin, öğrencileri ile yeterince ilgilenmemelerinin sebeplerinden biri olarak gösterilebilir. Yani, öğrencilerin taşımali veya yatılı olmaları, velilerin öğrencilerinin okuldaki durumuyla yeterince ilgilenmesini etkiler.

Ayrıca öğretmen anketine göre, öğrenci velilerinin yeterince ilgilendiğini söyleyen öğretmenlerin oranı %20.9'dur. Konuyla ilgili öğrenci ve öğretmen görüşleri arasında büyük bir fark vardır. (Tablo 17)

Tablo 71. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Sınıftaki Başarı Durumları Arasındaki İlişki

Okul Türü	Çok iyi – iyi	Orta	Zayıf	Bilmiyorum	Toplam
Normal	93 %52.2	43 %24.2	2 %1.1	40 %22.5	178 %100.0
Taşınmalı	88 %49.4	41 %23.0	5 %2.8	44 %24.7	178 %100.0
YİBO	73 %40.8	68 %38.0	2 %1.1	36 %20.1	179 %100.0
Toplam	254 %47.5	152 %28.4	9 %1.7	120 %22.4	535 %100.0

$$X^2 = 14.270$$

$$df = 6$$

$$S = 0.027$$

$$S < 0.05$$

Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türü ile öğrencilere göre sınıftaki başarı durumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Öğrencilere göre sınıftaki başarı durumları “çok iyi-iyi” olanlar; Normal İlköğretim öğrencilerinde %52.2, taşınmalı İlköğretim öğrencilerinde %49.4 ve YİBO öğrencilerinde %40.8’dir. Yatılı öğrencilerde, derslerinin çok iyi veya iyi olduğunu belirten öğrenci oranı daha azdır.

Tablo 72. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Okula Devamsız Oldukları Gün Sayısı Arasındaki İlişki

Okul Türü	0 – 5 Gün	6 – 10 Gün	11 – 15 Gün	15 Günden Fazla	Toplam
Normal	148 %83.1	20 %11.2	9 %5.1	1 %0.6	178 %100.0
Taşınmalı	127 %72.2	33 %18.8	11 %6.3	5 %2.8	176 %100.0
YİBO	130 %72.6	32 %17.9	13 %7.3	4 %2.2	179 %100.0
Toplam	405 %76.0	85 %15.9	33 %6.2	10 %1.9	533 %100.0

$$X^2 = 8.907$$

$$df = 6$$

$$S = 0.179$$

$$S > 0.05$$

Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türü ile okula devamsız oldukları gün sayısı arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Okula devamsızlığı az (0-5 gün) olan öğrenciler Normal İlköğretimde %83.1, Taşınmalı İlköğretimde %72.2 ve YİBO'da %72.6'dır. Taşınmalı ve yatılı öğrencilerde okula devamsızlığı az olan öğrencilerin oranı Normal İlköğretim öğrencilerinden daha düşük olup, bir birine yakındır. Öğrencilerin taşınmalı veya yatılı olmasının, öğrenci devamsızlığını etkilediği görülür.

Tablo73. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü İle Öğrenim Görmek İstedikleri Okul Türü Arasındaki İlişki

Okul Türü	Normal	Taşımali	YİBO	Toplam
Normal	128 %73.1	14 %8.0	33 %18.9	175 %100.0
Taşımali	116 %65.2	33 %18.5	29 %16.3	178 %100.0
YİBO	22 %12.3	46 %25.7	111 %62.0	179 %100.0
Toplam	266 %50.0	93 %17.5	173 %32.5	532 %100.0

$$X^2 = 166.206$$

$$df = 4$$

$$S = 0.000$$

$$S < 0.005$$

Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türü ile öğrenim görmek istedikleri okul türü arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Normal İlköğretim öğrencilerinin %73.1'i, Taşımali İlköğretim öğrencilerinin %65.2'si ve YİBO öğrencilerinin de sadece %12.3'ü "Normal İlköğretim" okulunda öğrenim görmek istediklerini söylemiştir. YİBO öğrencilerinin %62'si yine YİBO'ları tercih ederken; Taşımali İlköğretim öğrencilerinin sadece %18.5'i Taşımaliyi tercih etmiştir. Taşımali İlköğretim, kendi öğrencilerince tercih edilmediği gibi, diğer okul öğrencilerince de en az tercih edilen okuldur. En fazla tercih edilen ilköğretim uygulaması "Normal İlköğretim Okulları"dır.

B) İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENİM GÖRDÜKLERİ SINIFA BAĞLI OLARAK ELDE EDİLEN BULGULAR

Tablo 74. Öğrencilerin, Öğrenim Gördükleri Sınıf İle Öğrencilerin Sabah İlk Derste Rahatsızlık Hissetmeleri Arasındaki İlişki

Sınıf	Evet	Hayır	Bazen	Toplam
4	5 %4.3	50 %43.1	61 %52.6	116 %100.0
5	4 %3.4	45 %38.8	67 %57.8	116 %100.0
6	10 %8.6	31 %26.7	75 %64.7	116 %100.0
7	13 %11.2	38 %32.8	65 %56.0	116 %100.0
8	5 %7.0	28 %39.4	38 %53.5	71 %100.0
Toplam	37 %6.9	192 %35.9	306 %57.2	535 %100.0

$$X^2 = 13.729$$

$$df = 8$$

$$S = 0.089$$

$$S > 0.05$$

Öğrencilerin, öğrenim gördükleri sınıf ile sabah ilk derste bir rahatsızlık hissetmeleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Sabah ilk derste kendilerinde genellikle veya bazen rahatsızlık hisseden öğrenciler 6.sınıfta %73.3, 7.sınıfta %67.2, 5.sınıfta %61.2, 8.sınıfta %60.5 ve 4.sınıfta %56.9'dur.

Tablo 75. Öğrencilerin, Öğrenim Gördükleri Sınıf İle Okulda En Çok Hissettikleri Rahatsızlık Arasındaki İlişki

Sınıflar	Hissetmi-yorum	Baş Ağrısı	Karın Ağrısı	Mide Bulantısı	Başka	Toplam
4	38 %32.8	33 %28.4	31 %26.7	10 %8.6	4 %3.4	116 %100.0
5	32 %27.6	56 %48.3	16 %13.8	9 %7.8	3 %2.6	116 %100.0
6	46 %39.7	46 %39.7	14 %12.1	9 %7.8	1 %0.9	116 %100.0
7	40 %34.8	53 %46.1	12 %10.4	4 %3.5	6 %5.2	115 %100.0
8	32 %45.1	32 %45.1	4 %5.6	3 %4.2		71 %100.0
Toplam	188 %35.2	220 %41.2	77 %14.4	35 %6.6	14 %2.6	534 %100.0

$$X^2 = 39.440$$

$$df = 16$$

$$S = 0.001$$

$$S < 0.05$$

Öğrencilerin, öğrenim gördükleri sınıf ile okulda en çok hissettikleri rahatsızlık arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Okuldayken hiçbir rahatsızlık hissetmeyen öğrenciler; 8.sınıfta %45.1, 6.sınıfta %39.7, 7.sınıfta %34.8, 4.sınıfta %32.8 ve 5.sınıfta %27.6'dır.

Sınıflar 4'ten 8'e yükseldikçe karın ağrısı ve mide bulantısı hisseden öğrencilerin oranında bir düşüş gözlenir.

Tablo 76. Öğrencilerin, Öğrenim Gördükleri Sınıf İle Okulda Veya Sınıfta Samimi Olduğu Arkadaş Sayısı Arasındaki İlişki

Sınıf	0 – 4	5 – 19	20 ve üzeri	Toplam
4	46 %39.7	55 %47.4	15 %12.9	116 %100.0
5	53 %45.3	61 %52.1	3 %2.6	117 %100.0
6	42 %36.2	66 %56.9	8 %6.9	116 %100.0
7	42 %36.2	60 %51.7	14 %12.1	116 %100.0
8	25 %35.2	37 %52.1	9 %12.7	71 %100.0
Toplam	208 %38.8	279 %52.1	49 %9.1	536 %100.0

$$X^2 = 12.994$$

$$df = 8$$

$$S = 0.112$$

$$S > 0.05$$

Öğrencilerin, öğrenim gördükleri sınıf ile okulda veya sınıfta samimi olduğu arkadaş sayısı arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

4 ve 4'ten az arkadaşına sahip öğrenci, en yüksek oranda 5.sınıfta; ikinci olarak 4.sınıftadır. İlköğretim II. kademe öğrencilerinde bu oran bir birine çok yakın olup, I. kademededen daha azdır.

Tablo 77. Öğrencilerin, Öğrenim Gördükleri Sınıf İle Okulun Dershanelerini Rahat Bulmaları Arasındaki İlişki

Sınıf	Evet	Hayır	Biraz	Toplam
4	102 %87.9	4 %3.4	10 %8.6	116 %100.0
5	98 %84.5	8 %6.9	10 %8.6	116 %100.0
6	72 %62.6	16 %13.9	27 %23.5	115 %100.0
7	62 %54.9	21 %18.6	30 %26.5	113 %100.0
8	44 %64.7	3 %4.4	21 %30.9	68 %100.0
Toplam	378 %71.6	52 %9.8	98 %18.6	528 %100.0

$$X^2 = 55.052$$

$$df = 8$$

$$S = 0.005$$

$$S < 0.05$$

Öğrencilerin, öğrenim gördükleri sınıf ile okulun dershanelerini rahat bulmaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Okulun dershanelerini rahat bulan öğrenciler; 4.sınıfta %87.9, 5.sınıfta %84.5, 8.sınıfta %64.7, 6.sınıfta %62.6 ve 7.sınıfta %54.9'dur. Okulun dershanelerini rahat bulan öğrenci oranlarında, ilköğretim I. kademe (4.-5.sınıflar) ile II. kademe (6.-7.-8. sınıflar) arasında gözle görülür bir fark vardır. Özellikle, 7. sınıf öğrencilerinin sadece yaklaşık yarısının dershaneleri rahat bulması, çok düşük bir orandır.

Tablo 78. Öğrencilerin, Öğrenim Gördükleri Sınıf İle Ev Ödevlerini Yapmakta Zorluk Çekmeleri Arasındaki İlişki

Sınıf	Evet	Bazen	Hayır	Toplam
4	5 %4.3	53 %45.7	58 %50.0	116 %100.0
5	4 %3.4	44 %37.6	69 %59.0	117 %100.0
6	11 %9.5	66 %56.9	39 %33.6	116 %100.0
7	19 %16.5	62 %53.9	34 %29.6	115 %100.0
8	15 %21.1	38 %53.5	18 %25.4	71 %100.0
Toplam	54 %10.1	263 %49.2	218 %40.7	535 %100.0

$$X^2 = 49.079$$

$$df = 8$$

$$S = 0.000$$

$$S < 0.05$$

Öğrencilerin, öğrenim gördükleri sınıf ile ev ödevlerini yapmakta –vaktin kalmaması, yorgunluk, isteksizlik gibi- nedenlerden dolayı zorluk çekmeleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Ev ödevlerini yapmakta –vaktin kalmaması, yorgunluk, isteksizlik gibi- nedenlerden dolayı genellikle veya bazen zorluk çeken öğrenciler; 5.sınıfta %41, 4.sınıfta %50, 6.sınıfta %66.4, 7.sınıfta %70.4 ve 8.sınıfta %74.6'dır. Sınıflar büyüdükçe, ev ödevlerini yapmakta zorluk çeken öğrencilerin oranında yükselme vardır. Ev ödevlerini yapmakta zorluk çeken öğrencilerin oranında, 4'ten 8'e doğru sınıflarla doğru orantılı olarak, yükselme vardır. Ayrıca; II. Kademe öğrencilerinde, ödev yapmakta zorluk çekenlerin ortalama %70'lerde olması çok yüksek bir orandır.

Tablo 79. Öğrencilerin, Öğrenim Gördükleri Sınıf İle Sınıftaki Başarı Durumları Arasındaki İlişki

Sınıf	Çok iyi - iyi	Orta	Zayıf	Bilmiyorum	Toplam
4	55 %47.8	15 %13.0		45 %39.1	115 %100.0
5	64 %54.7	25 %21.4		28 %23.9	117 %100.0
6	45 %38.8	39 %33.6	8 %6.9	24 %20.7	116 %100.0
7	59 %50.9	46 %39.7	1 %0.9	10 %8.6	116 %100.0
8	31 %43.7	27 %38.7		13 %18.3	71 %100.0
Toplam	254 %47.5	152 %28.4	9 %1.7	120 %22.4	535 %100.0

$$X^2 = 73.096$$

$$df = 12$$

$$S = 0.000$$

$$S < 0.05$$

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf ile öğrencilere göre sınıftaki başarı durumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Sınıftaki başarı durumları “çok iyi - iyi” olan öğrenciler; 5.sınıf öğrencilerinde %54.7, 7.sınıf öğrencilerinde %50.9, 4.sınıf öğretmenlerinde %47.8, 8.sınıf öğrencilerinde %43.7 ve 6.sınıf öğrencilerinde %38.8’dir. 4.sınıf öğrencilerinin %39.1’i, 5.sınıf öğrencilerinin %23.9’u, 6.sınıf öğrencilerinin %20.7’si, 8.sınıf öğrencilerinin %18.3’ü ve 7.sınıf öğrencilerinin %8.6’sı sınıftaki başarı durumları hakkında hiçbir bilgiye sahip değildir. I. kademe (4 ve 5) öğrencilerinde başarı durumunu bilmeyenlerin oranı, II. Kademe öğrencilerinden daha yüksektir.

Öğrencilerden başarı durumlarını bilmeyenlerin bu oranda yüksek olması, eğitim öğretim için düşündürücüdür. Öğrencinin başarısını artırabilmesi için seviyesini bilmesi gerekir. Burada öğretmenlere görev düşmektedir.

Tablo 80. Öğrencilerin, Öğrenim Gördükleri Sınıf İle Öğrenim Görmek İstedikleri Okul Türü Arasındaki İlişki

Sınıf	Normal	Taşımali	YİBO	Toplam
4	62 %53.9	31 %27.0	22 %19.1	115 %100.0
5	68 %58.1	21 %17.9	28 %23.9	117 %100.0
6	63 %54.3	24 %20.7	29 %25.0	116 %100.0
7	56 %48.3	10 %8.6	50 %43.1	116 %100.0
8	17 %25.0	7 %10.3	44 %64.7	68 %100.0
Toplam	266 %50.0	93 %17.5	173 %32.5	532 %100.0

$$X^2 = 61.387$$

$$df = 8$$

$$S = 0.000$$

$$S < 0.05$$

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf ile öğrenim görmek istedikleri okul türü arasında anlamlı bir ilişki vardır.

5.sınıf öğrencilerinin %58.1'i, 6.sınıf öğrencilerinin %54.3'ü, 4.sınıf öğrencilerinin 53.9'u ve 7.sınıf öğrencilerinin %48.3'ü "Normal İlköğretim Okulu"nda öğrenim görmeyi isterken; 8.sınıf öğrencilerinin %64.7'si "YİBO"da öğrenim görmeyi istemektedir. Sınıflar bazında da en az tercih edilen Taşımali İlköğretim Okullarıdır. İlgili tabloda da görüldüğü gibi -sınıf yükseldikçe- YİBO'ları tercih eden öğrencilerin sayısında büyük bir artış gözlenir. Başka bir deyişle YİBO'lar, küçük öğrencilerce daha az tercih edilmiştir. Büyük öğrencilerce YİBO'ların daha fazla tercih edilmesinin sebebi, öğrencilerin yaşı yükseldikçe aileden bağımsız yaşama istekleri olabilir.

C) İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRENCİLERİNİN CİNSİYETİNE BAĞLI
OLARAK ELDE EDİLEN BULGULAR

**Tablo 81. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Sabah İlk Derste Rahatsızlık
Hissetmeleri Arasındaki İlişki**

Cinsiyet	Evet	Hayır	Bazen	Toplam
Kızlar	20 %7.6	93 %35.2	151 %57.2	264 %100.0
Erkekler	17 %6.3	99 %36.5	155 %57.2	271 %100.0
Toplam	37 %6.9	192 %35.9	306 %57.2	535 %100.0

$$X^2 = 0.392$$

$$df = 2$$

$$S = 0.822$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci cinsiyeti ile öğrencilerin sabah ilk derste bir rahatsızlık hissetmeleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Kız ve erkek öğrencilerin, sabah ilk derste bir rahatsızlık hissetmeleri hakkındaki görüşleri bir birine çok yakındır.

**Tablo 82. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Okulda En Çok Hissettikleri
Rahatsızlık Arasındaki İlişki**

Okul Türü	Hissetmi- yorum	Baş Ağrısı	Karın Ağrısı	Mide Bulantısı	Başka	Toplam
Kızlar	80 %30.4	119 %45.2	42 %16.0	19 %7.2	3 %1.1	263 %100.0
Erkekler	108 %39.9	101 %37.3	35 %12.9	16 %5.9	11 %4.1	271 %100.0
Toplam	188 %35.2	220 %41.2	77 %14.4	35 %6.6	14 %2.6	534 %100.0

$$X^2 = 10.990$$

$$df = 4$$

$$S = 0.027$$

$$S < 0.05$$

Öğrenci cinsiyeti ile öğrencilerin okulda en çok hissettikleri rahatsızlık arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Okulda hiçbir rahatsızlık hissetmeyen öğrenciler erkeklerde %39.9'ken, kız öğrencilerde %30.4'tür. Baş ağrısı çeken öğrenciler kızlarda %45.2, erkeklerde %37.3'tür. Sabah ilk ders dışındaki günün diğer ders saatlerinde kendilerinde rahatsızlık hisseden kız öğrencilerin oranı erkek öğrencilerden daha yüksektir.

Tablo 83. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Okulda Veya Sınıfta Samimi Olduğu Arkadaş Sayısı Arasındaki İlişki

Cinsiyet	0 – 4	5 – 19	20 ve üzeri	Toplam
Kızlar	121 %45.8	125 %47.3	18 %6.8	264 %100.0
Erkekler	87 %32.0	154 %56.6	31 %11.4	272 %100.0
Toplam	208 %38.8	279 %52.1	49 %9.1	536 %100.0

$X^2 = 11.904$ $df = 2$ $S = 0.003$ $S < 0.05$

Öğrenci cinsiyeti ile öğrencilerin okulda veya sınıfta samimi olduğu arkadaş sayısı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Erkek öğrencilerin %68'inin ve kız öğrencilerin %54.2'sinin okulda samimi olduğu arkadaş sayısı 4'ün üzerindedir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla samimi olduğu arkadaş sayısının daha az olması, kız öğrencilerin arkadaşlık kurmada zorlandığı izlenimini verir.

Tablo 84. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Okulun Dershanelerini Rahat Bulmaları Arasındaki İlişki

Cinsiyet	Evet	Hayır	Biraz	Toplam
Kızlar	187 %72.8	25 %9.7	45 %17.5	257 %100.0
Erkekler	191 %70.5	27 %10.0	53 %19.6	271 %100.0
Toplam	378 %71.6	52 %9.8	98 %18.6	528 %100.0

$$X^2 = 0.401$$

$$df = 2$$

$$S = 0.818$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci cinsiyeti ile öğrencilerin okulun dershanelerini rahat bulmaları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Kız ve erkek öğrencilerin, okulun dershanelerini rahat bulmaları hakkındaki görüşleri bir birine çok yakındır.

Tablo 85. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Ev Ödevlerini Yapmakta Zorluk Çekmeleri Arasındaki İlişki

Cinsiyet	Evet	Bazen	Hayır	Toplam
Kızlar	24 %9.1	125 %47.5	114 %43.3	263 %100.0
Erkekler	30 %11.0	138 %50.7	104 %38.2	272 %100.0
Toplam	54 %10.1	263 %49.2	218 %40.7	535 %100.0

$$X^2 = 1.617$$

$$df = 2$$

$$S = 0.446$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci cinsiyeti ile öğrencilerin ev ödevlerini yapmakta –vaktin kalmaması, yorgunluk, isteksizlik gibi- nedenlerden dolayı zorluk çekmeleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Ev ödevlerini yapmakta –vaktin kalmaması, yorgunluk, isteksizlik gibi- nedenlerden dolayı zorluk çekmeyen kız öğrencilerin oranı %43.3 ve erkek öğrencilerin oranı %38.2'dir. Ev ödevlerini yapmakta zorluk çeken erkek öğrencilerin oranı, kız öğrencilerden daha yüksektir.

Tablo 86. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Kendilerini Okulda Mutlu Hissetmeleri Arasındaki İlişki

Cinsiyet	Evet	Bazen	Hayır	Toplam
Kızlar	207 %78.4	50 %18.9	7 %2.7	264 %100.0
Erkekler	208 %76.5	57 %21.0	7 %2.6	272 %100.0
Toplam	415 %77.4	107 %20.0	14 %2.6	536 %100.0

$$X^2 = 0.341$$

$$df = 2$$

$$S = 0.843$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci cinsiyeti ile öğrencilerin kendilerini okulda mutlu hissetmeleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Kendilerini okulda mutlu hisseden kız ve erkek öğrencilerin oranları bir birine çok yakındır.

Tablo 87. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Velilerin Öğrencilerinin Okuldaki Durumuyla Yeterince İlgilenmeleri Arasındaki İlişki

Cinsiyet	İlgilenmiyor	Yeterince İlgilenmiyor	İlgileniyor	Toplam
Kızlar	11 %4.2	53 %20.1	200 %75.8	264 %100.0
Erkekler	9 %3.3	49 %18.0	214 %78.7	272 %100.0
Toplam	20 %3.7	102 %19.0	414 %77.2	536 %100.0

$$X^2 = 0.711$$

$$df = 2$$

$$S = 0.701$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci cinsiyeti ile velilerin öğrencilerinin okuldaki durumuyla yeterince ilgilenmeleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Anne ve/veya babalarının, okuldaki durumuyla yeterince ilgilendiğini belirten erkek öğrencilerin oranı %78.7 ve kız öğrencilerin oranı %75.8'dir. Kız ve erkek öğrencilerin oranları bir birine çok yakındır.

Tablo 88. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Sınıftaki Başarı Durumları Arasındaki İlişki

Cinsiyet	Çok iyi - iyi	Orta	Zayıf	Bilmiyorum	Toplam
Kızlar	134 %51.0	65 %24.7	4 %1.5	60 %22.8	263 %100.0
Erkekler	120 %44.1	87 %32.0	5 %1.8	60 %22.1	272 %100.0
Toplam	254 %47.5	152 %28.4	9 %1.7	120 %22.4	535 %100.0

$$X^2 = 3.917$$

$$df = 3$$

$$S = 0.271$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci cinsiyeti ile öğrencilere göre sınıftaki başarı durumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Sınıftaki başarı durumu çok iyi – iyi olan öğrencilerin oranı kızlarda %51, erkeklerde %44.1'dir. Sınıftaki başarı durumu orta olan öğrencilerin oranı ise erkeklerde %32, kızlarda %24.7'dir. Kız öğrencilerde başarı durumu çok iyi – iyi olanların oranı yüksek iken, erkek öğrencilerde orta olanların oranı yüksek olup bu oranlar arasında ters bir orantı vardır. Fakat, sınıftaki başarı durumunu bilmeyen kız ve erkek öğrencilerin oranları (%22.8, %22.1) arasında büyük bir fark olmayıp bir birine çok yakındır.

Tablo 89. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Okula Devamsız Oldukları Gün Sayısı Arasındaki İlişki

Cinsiyet	0 – 5 Gün	6 – 10 Gün	11 – 15 Gün	15 Günden Fazla	Toplam
Kızlar	203 %77.8	38 %14.6	15 %5.7	5 %1.9	261 %100.0
Erkekler	202 %74.3	47 %17.3	18 %6.6	5 %1.8	272 %100.0
Toplam	405 %76.0	85 %15.9	33 %6.2	10 %1.9	533 %100.0

$$X^2 = 1.002$$

$$df = 3$$

$$S = 0.801$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci cinsiyeti ile okula devamsız oldukları gün sayısı arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Okula devamsız oldukları gün sayısı 0-5 gün olan kız öğrencilerin oranı %77.8 ve erkek öğrencilerin oranı %74.3'tür. Okula devamsızlığı az olan kız öğrencilerin oranı, erkek öğrencilerin oranından (az bir farkla da olsa) daha yüksektir.

Tablo 90. Öğrencilerin, Cinsiyeti İle Öğrenim Görmek İstedikleri Okul Türü Arasındaki İlişki

Cinsiyet	Normal	Taşımali	YİBO	Toplam
Kızlar	130 %49.4	52 %19.8	81 %30.8	263 %100.0
Erkekler	136 %50.6	41 %15.2	92 %34.2	269 %100.0
Toplam	266 %50.0	93 %17.5	173 %32.5	532 %100.0

$$X^2 = 2.068$$

$$df = 2$$

$$S = 0.356$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci cinsiyeti ile öğrenim görmek istedikleri okul türü arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Kız ve erkek öğrencilerin yarısı Normal İlköğretim okullarını tercih etmiştir. YİBO'yu erkek öğrencilerin %34.2'si ve kız öğrencilerin %30.8'i tercih etmiş; Taşımali İlköğretim okulunu kız öğrencilerin %19.8'i ve erkek öğrencilerin %15.2'si tercih etmiştir. YİBO'yu tercih edenlerde yüksek oran erkek öğrencilerde iken, Taşımaliyi tercih edenlerde yüksek oran kız öğrencilerdedir.

D) İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRENCİLERİNİN BABA MESLEĞİNE BAĞLI OLARAK ELDE EDİLEN BULGULAR

Tablo 91. Öğrencilerin, Babalarının Mesleği İle Öğrencilerin Sabah İlk Derste Rahatsızlık Hissetmeleri Arasındaki İlişki

Baba Mesleği	Evet	Hayır	Bazen	Toplam
Memur	5 %5.4	37 %39.8	51 %54.8	93 %100.0
İşçi	12 %7.8	51 %33.1	91 %59.1	154 %100.0
Esnaf	2 %2.6	37 %48.7	37 %48.7	76 %100.0
Çiftçi	13 %8.1	48 %29.8	100 %62.1	161 %100.0
Diğer	5 %11.9	15 %35.7	22 %52.4	42 %100.0
Toplam	37 %7.0	188 %35.7	301 %57.2	526 %100.0

$$X^2 = 12.114$$

$$df = 8$$

$$S 0.146$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci babalarının mesleği ile öğrencilerin sabah ilk derste bir rahatsızlık hissetmeleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Fakat yüzdeler incelendiğinde, rahatsızlık hisseden öğrencilerin oranı baba mesleklerinin hepsinde aynı değil, birbirinden farklıdır. Sabah ilk derste hiçbir rahatsızlık hissetmeyen öğrenciler, baba mesleği; esnaf olanlarda %48.7, memur olanlarda %39.8, diğer meslek sahiplerinde %35.7, işçi olanlarında 33.1 ve çiftçi olanlarda 29.8'dir. Çiftçi çocuklarının %70.2'si sabah ilk derste genellikle veya bazen rahatsızlık hissettiğini belirtmiştir. Bu oran, diğer meslek sahiplerinden daha yüksektir. Rahatsızlık hisseden öğrenciler içinde en düşük oran ise, baba mesleği esnaf olan öğrencilerde görülür.

Tablo 92. Öğrencilerin, Babalarının Mesleği İle Öğrencilerin Okulda En Çok Hissettikleri Rahatsızlık Arasındaki İlişki

Baba Mesleği	Hissetmi-yorum	Baş Ağrısı	Karın Ağrısı	Mide Bulantısı	Başka	Toplam
Memur	38 %40.9	36 %38.7	13 %14.0	5 %5.4	1 %1.1	93 %100.0
İşçi	47 %30.5	68 %44.2	26 %16.9	9 %5.8	4 %2.6	154 %100.0
Esnaf	32 %42.7	20 %26.7	13 %17.3	7 %9.3	3 %4.0	75 %100.0
Çiftçi	51 %31.7	77 %47.8	17 %10.6	12 %7.5	4 %2.5	161 %100.0
Diğer	18 %42.9	14 %33.3	7 %16.7	2 %4.8	1 %2.4	42 %100.0
Toplam	186 %35.4	215 %41.0	76 %14.5	35 %6.7	13 %2.5	525 %100.0

$$X^2 = 16.834$$

$$df = 16$$

$$S = 0.396$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci babalarının mesleği ile öğrencilerin okulda en çok hissettikleri rahatsızlık arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Okulda, öğrencilerin en çok hissettikleri rahatsızlık baş ağrısı olup, bu rahatsızlığı hisseden öğrencilerin oranında baba mesleğine bağlı farklılıklar görülür. Okulda baş ağrısı hisseden öğrenciler, baba mesleği; çiftçi olanlarda %47.8, işçi olanlarda %44.2, memur olanlarda 38.7, diğer meslek sahiplerinde %33.3 ve esnaf olanlarda 26.7'dir. Sabah ilk derste rahatsızlık hisseden öğrencilerde, en yüksek oran baba mesleği çiftçi olanlarda, en düşük oran esnaf olanlarda (Tablo 90) olduğu gibi; okuldayken baş ağrısı hisseden öğrencilerde de en yüksek oran çiftçi olanlarda ve en düşük oran da esnaf olanlardadır.

Tablo 93. Öğrencilerin, Babalarının Mesleği İle Öğrencilerin Okulda Veya Sınıfta Samimi Olduğu Arkadaş Sayısı Arasındaki İlişki

Baba mesleği	0 – 4	5 – 19	20 ve üzeri	Toplam
Memur	36 %38.7	47 %50.5	10 %10.8	93 %100.0
İşçi	62 %40.0	79 %51.0	14 %9.0	155 %100.0
Esnaf	34 %44.7	37 %48.7	5 %6.6	76 %100.0
Çiftçi	62 %38.5	82 %50.9	17 %10.6	161 %100.0
Diğer	12 %28.6	28 %66.7	2 %4.8	42 %100.0
Toplam	206 %39.1	273 %51.8	48 %9.1	527 %100.0

$$X^2 = 5.920$$

$$df = 8$$

$$S = 0.656$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci babalarının mesleği ile öğrencilerin okulda veya sınıfta samimi olduğu arkadaş sayısı arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Okulda veya sınıfta samimi olduğu arkadaş sayısı 0-4 olan öğrenciler, baba mesleği; esnaf olanlarda %44.7, çiftçi olanlarda %40, memur olanlarda %38.7, çiftçi olanlarda %38.5 ve diğer meslek sahiplerinde %28.6'dır. Az sayıda arkadaşına sahip öğrenciler içinde en yüksek oran, baba mesleği esnaf olanlardır. En düşük oran diğer meslek sahipleridir. Baba mesleği esnaf olan öğrenciler en az rahatsızlık hisseden öğrencilerken, burada da en az arkadaşına sahip öğrenciler oldukları görülür.

Tablo 94. Öğrencilerin, Babalarının Mesleği İle Okulun Dershanelerini Rahat Bulmaları Arasındaki İlişki

Baba Mesleği	Evet	Hayır	Biraz	Toplam
Memur	65 %70.7	11 %12.0	16 %17.4	92 %100.0
İşçi	106 %70.2	15 %9.9	30 %19.9	151 %100.0
Esnaf	60 %80.0	4 %5.3	11 %14.7	75 %100.0
Çiftçi	110 %69.2	17 %10.7	32 %20.1	159 %100.0
Diğer	30 %71.4	5 %11.9	7 %16.7	42 %100.0
Toplam	371 %71.5	52 %10.0	96 %18.5	519 %100.0

$$X^2 = 4.246$$

$$df = 8$$

$$S = 0.834$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci babalarının mesleği ile öğrencilerin okulun dershanelerini rahat bulmaları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Okulun dershanelerini rahat bulan öğrenciler, baba mesleği; esnaf olanlarda %80, diğer meslek sahiplerinde %71.4, memur olanlarda %70.7, işçi olanlarda %70.2 ve çiftçi olanlarda %69.2'dir. Okulun dershanelerini rahat bulan öğrencilerde en yüksek oran, baba mesleği esnaf olanlar olup, en düşük oran ise baba mesleği çiftçi olanlardır.

Tablo 95. Öğrencilerin, Babalarının Mesleği İle Ev Ödevlerini Yapmakta Zorluk Çekmeleri Arasındaki İlişki

Baba Mesleği	Evet	Bazen	Hayır	Toplam
Memur	8 %8.7	45 %48.9	39 %42.4	92 %100.0
İşçi	12 %7.7	83 %53.5	60 %38.7	155 %100.0
Esnaf	8 %10.5	36 %47.4	32 %42.1	76 %100.0
Çiftçi	19 %11.8	78 %48.4	64 %39.8	161 %100.0
Diğer	5 %11.9	18 %42.9	19 %45.2	42 %100.0
Toplam	52 %9.9	260 %49.4	214 %40.7	526 %100.0

$$X^2 = 3.156$$

$$df = 8$$

$$S = 0.924$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci babalarının mesleği ile öğrencilerin ev ödevlerini yapmakta –vaktin kalmaması, yorgunluk, isteksizlik gibi- nedenlerden dolayı zorluk çekmeleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Ev ödevlerini yapmakta zorluk çekmeyen öğrenciler, baba mesleği; diğer meslek sahiplerinde %45.2, memur olanlarda %42.4, esnaf olanlarda %42.1, çiftçi olanlarda %39.8 ve işçi olanlarda %38.7'dir.

Tablo 96. Öğrencilerin, Babalarının Mesleği İle Velilerin Öğrencilerinin Okuldaki Durumuyla Yeterince İlgilenmeleri Arasındaki İlişki

Baba Mesleği	İlgilenmiyor	Yeterince İlgilenmiyor	İlgileniyor	Toplam
Memur	1 %1.1	10 %10.8	82 %88.2	93 %100.0
İşçi	8 %5.2	25 %16.1	122 %78.7	155 %100.0
Esnaf	1 %1.3	10 %13.2	65 %85.5	76 %100.0
Çiftçi	8 %5.0	43 %26.7	110 %68.3	161 %100.0
Diğer	2 %4.8	12 %28.6	28 %66.7	42 %100.0
Toplam	20 %3.8	100 %19.0	407 %77.2	527 %100.0

$$X^2 = 21.360$$

$$df = 8$$

$$S = 0.006$$

$$S < 0.05$$

Öğrenci babalarının mesleği ile velilerin öğrencilerinin okuldaki durumuyla yeterince ilgilenmeleri arasında anlamlı bir ilişki vardır

Öğrencilerinin okuldaki durumuyla yeterince ilgilenen veliler; memurlarda %88.2, esnafta %85.5, işçilerde %78.7, çiftçilerde %68.3 ve diğer meslek sahibi velilerde de %66.7'dir. Öğrencinin okuldaki durumuyla yeterince ilgilenen velilerde en yüksek oran baba mesleği memur olanlarda, en düşük oran diğer meslek sahipleri ile çiftçi olanlardadır. Memurlar, öğrencisinin okuldaki durumu ile en yüksek oranda ilgilenen velilerdir. Velilerin, öğrencilerin okuldaki durumu ile yeterince ilgilenme oranlarının, velinin mesleğine bağlı olarak değiştiği görülür.

Tablo 97. Öğrencilerin, Babalarının Mesleği İle Sınıftaki Başarı Durumları Arasındaki İlişki

Baba Mesleği	Çok iyi - iyi	Orta	Zayıf	Bilmiyorum	Toplam
Memur	59 %63.4	14 %15.1		20 %21.5	93 %100.0
İşçi	67 %43.5	49 %31.8	5 %3.2	33 %21.4	154 %100.0
Esnaf	37 %48.7	20 %26.3		19 %25.0	76 %100.0
Çiftçi	67 %41.6	54 %33.5	3 %1.9	37 %23.0	161 %100.0
Diğer	19 %45.2	13 %31.0	1 %2.4	9 %21.4	42 %100.0
Toplam	249 %47.3	150 %28.5	9 %1.7	118 %22.4	526 %100.0

$$X^2 = 20.410$$

$$df = 12$$

$$S = 0.06$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci babalarının mesleği ile öğrencilere göre sınıftaki başarı durumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Sınıftaki başarı durumlarının çok iyi - iyi olduğunu söyleyen öğrenciler, baba mesleği memur olanlarda %63.4, esnaf olanlarda %48.7, diğer meslek sahibi olanlarda %45.2, işçi olanlarda %43.5 ve çiftçi olanlarda 41.6'dır. Baba mesleği çiftçi olan öğrenciler, başarı durumları en düşük olan öğrencilerdir. En yüksek olanlar ise memur olanlardır. Öğrenci başarı durumu oranlarının, baba mesleğine bağlı olara değiştiği görülür.

Tablo 98. Öğrencilerin, Babalarının Mesleği İle Öğrenim Görmek İstedikleri Okul Türü Arasındaki İlişki

Baba Mesleği	Normal	Taşımali	YİBO	Toplam
Memur	70 %76.9	9 %9.9	12 %13.2	91 %100.0
İşçi	80 %51.9	29 %18.8	45 %29.2	154 %100.0
Esnaf	48 %64.0	8 %10.7	19 %25.3	75 %100.0
Çiftçi	38 %23.6	36 %22.4	87 %54.0	161 %100.0
Diğer	23 %54.8	9 %21.4	10 %23.8	42 %100.0
Toplam	259 %49.5	91 %17.4	173 %33.1	523 %100.0

$$X^2 = 82.392$$

$$df = 8$$

$$S = 0.000$$

$$S < 0.05$$

Öğrenci babalarının mesleği ile öğrenim görmek istedikleri okul türü arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Baba mesleği memur olan öğrencilerin %76.9'u, esnaf olan öğrencilerin %64'ü, diğer meslek sahibi olan öğrencilerin %54.8'i, işçi olan öğrencilerin %51.9'u ve çiftçi olan öğrencilerin de sadece %23.6'sı Normal İlköğretim Okulunda öğrenim görmeyi istediğini belirtir. Baba mesleği çiftçi olan öğrencilerin %54'ü YİBO'ları ve %22.4'ü Taşımali İlköğretim okullarını tercih etmektedir. YİBO'ları ve Taşımali İlköğretim okullarını tercih eden öğrencilerde en yüksek oranlar, baba mesleği çiftçi olan öğrenciler olup, en düşük oranlar ise baba mesleği memur olan öğrencilerdir. Görüldüğü gibi oranlar, baba mesleğine bağlı olarak değişmektedir.

E) İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRENCİLERİNİN EVLERİ İLE OKUL
ARASINDAKİ UZAKLIĞA BAĞLI OLARAK ELDE EDİLEN BULGULAR

**Tablo 99. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Sabah İlk Derste
Rahatsızlık Hissetmeleri Arasındaki İlişki**

Uzaklık	Evet	Hayır	Bazen	Toplam
1 km'den az	9 %8.2	52 %47.3	49 %44.5	110 %100.0
1 – 5 km arası	11 %5.3	82 %39.8	113 %54.9	206 %100.0
5 km'den yukarı	17 %9.3	46 %25.1	120 %65.6	183 %100.0
Toplam	37 %7.4	180 %36.1	282 %56.5	499 %100.0

$$X^2 = 18.386$$

$$df = 4$$

$$S = 0.001$$

$$S < 0.05$$

Öğrenci evlerinin okula uzaklığı ile öğrencilerin sabah ilk derste bir rahatsızlık hissetmeleri arasında anlamlı bir ilişki vardır

Sabah ilk derste genellikle veya bazen bir rahatsızlık hisseden öğrenciler, evinin okula uzaklığı “1km'den az” olanlarda %52.7, “1-5km arası” olanlarda %60.2 ve “5km'den yukarı” olanlarda %74.9'dur. Sabah ilk derste, kendilerinde bir rahatsızlık hisseden öğrencilerin oranının, evlerinin okula uzaklığına bağlı olarak arttığı görülür.

Tablo 100. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Okulda En Çok Hissettikleri Rahatsızlık Arasındaki İlişki

Uzaklık	Hissetmi-yorum	Baş Ağrısı	Karın Ağrısı	Mide Bulantısı	Başka	Toplam
1 km'den az	54 %49.1	34 %30.9	16 %14.5	2 %1.8	4 %3.6	110 %100.0
1 – 5 km arası	64 %31.2	90 %43.9	29 %14.1	15 %7.3	7 %3.4	205 %100.0
5 km'den yukarı	59 %32.2	81 %44.3	25 %13.7	16 %8.7	2 %1.1	183 %100.0
Toplam	177 %35.5	205 %41.2	70 %14.1	33 %6.6	13 %2.6	498 %100.0

$$X^2 = 18.759$$

$$df = 8$$

$$S = 0.016$$

$$S < 0.05$$

Öğrenci evlerinin okula uzaklığı ile öğrencilerin okulda en çok hissettikleri rahatsızlık arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Evinin okula uzaklığı; 1km'den az olan öğrencilerin %50.9'u (%30.9 baş ağrısı), 5km'den fazla olan öğrencilerin %67.8'i (%44.3 baş ağrısı) ve 1-5km arası olan öğrencilerin %68.8'i (%43.9 baş ağrısı) okuldayken rahatsızlık hissettiklerini belirtir. Öğrencilerin okuldayken bir rahatsızlık hissetmeleri ile en fazla hissedilen rahatsızlığın, öğrenci evlerinin okula uzaklığına bağlı olarak değiştiği görülür.

Sabah ilk derste ve günün diğer ders saatlerinde rahatsızlık hisseden öğrencilerin, evleri okula uzak olanlarda yoğunlaştığı görülür. Okuldayken rahatsızlık hisseden öğrenciler, ya Taşmalı İlköğretimde ya da YİBO'da öğrenim gördüklerinden; bu rahatsızlıkların nedenini öğrencilerin taşınmalı veya yatılı olmaları ile ilişkilendirmek mümkündür.

Tablo 101. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Okulda Veya Sınıfta Samimi Olduğu Arkadaş Sayısı Arasındaki İlişki

Uzaklık	0 – 4	5 – 19	20 ve üzeri	Toplam
1 km'den az	47 %42.3	50 %45.0	14 %12.6	111 %100.0
1 – 5 km arası	77 %37.4	113 %54.9	16 %7.8	206 %100.0
5 km'den yukarı	69 %37.7	98 %53.6	16 %8.7	183 %100.0
Toplam	193 %38.6	261 %52.2	46 %9.2	500 %100.0

$$\chi^2 = 3.857$$

$$df = 4$$

$$S = 0.426$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci evlerinin okula uzaklığı ile öğrencilerin okulda veya sınıfta samimi olduğu arkadaş sayısı arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Öğrencilerin okulda veya sınıfta samimi olduğu arkadaş sayısı 0-4 olan öğrencilerin oranı, evinin okula uzaklığı 1km'den az olanlarda %42.3, 5km'den yukarı olanlarda %37.7 ve 1-5km olanlarda %37.4'tür. Evi okula yakın öğrencilerde, az sayıda arkadaşı olan öğrencilerin oranı, uzak olan öğrencilerden daha fazladır.

Tablo 102. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Okulun Dershanelerini Rahat Bulmaları Arasındaki İlişki

Uzaklık	Evet	Hayır	Biraz	Toplam
1 km'den az	74 %66.7	13 %11.7	24 %21.6	111 %100.0
1 – 5 km arası	152 %74.1	20 %9.8	33 %16.1	205 %100.0
5 km'den yukarı	129 %72.1	15 %8.4	35 %19.6	179 %100.0
Toplam	355 %71.7	48 %9.7	92 %18.6	495 %100.0

$$X^2 = 2.676$$

$$df = 4$$

$$S = 0.613$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci evlerinin okula uzaklığı ile öğrencilerin okulun dershanelerini rahat bulmaları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Okulun dershanelerini genellikle rahat bulan öğrenciler, evinin okula uzaklığı; 1km'den az olanlarda %66.7, 5km'den yukarı olanlarda %72.1 ve 1-5km arası olanlarda %74.1'dir. Dershaneleri genellikle rahat bulan öğrencilerde en az oran, evinin okula uzaklığı 1km'den az olanlardır.

Tablo 103. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Ev Ödevlerini Yapmakta Zorluk Çekmeleri Arasındaki İlişki

Uzaklık	Evet	Bazen	Hayır	Toplam
1 km'den az	7 %6.3	51 %45.9	53 %47.7	111 %100.0
1 – 5 km arası	19 %9.2	106 %51.5	81 %39.3	206 %100.0
5 km'den yukarı	21 %11.5	90 %49.5	71 %39.0	182 %100.0
Toplam	47 %9.4	247 %49.5	205 %41.1	499 %100.0

$$X^2 = 4.007$$

$$df = 4$$

$$S = 0.405$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci evlerinin okula uzaklığı ile öğrencilerin ev ödevlerini yapmakta –vaktin kalmaması, yorgunluk, isteksizlik gibi- nedenlerden dolayı zorluk çekmeleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Ev ödevini yapmakta hiçbir zorluk çekmeyen öğrenciler, evinin okula uzaklığı 1km'den az olanlarda %47.7, 1-5km arası olanlarda %39.3 ve 5km'den yukarı olanlarda %39'dur. Zorluk çekmeyen öğrencilerin oranı uzaklık azaldıkça yükselmiş; zorluk çekenlerin oranı ise de uzaklık azaldıkça düşmüştür.

Tablo 104. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Kendilerini Okulda Mutlu Hissetmeleri Arasındaki İlişki

Uzaklık	Evet	Bazen	Hayır	Toplam
1 km'den az	89 %80.2	22 %19.8		111 %100.0
1 – 5 km arası	173 %84.0	28 %13.6	5 %2.4	206 %100.0
5 km'den yukarı	125 %68.3	50 %27.3	8 %4.4	183 %100.0
Toplam	387 %77.4	100 %20.0	13 %2.6	500 %100.0

$$X^2 = 17.474$$

$$df = 4$$

$$S = 0.002$$

$$S < 0.05$$

Öğrenci evlerinin okula uzaklığı ile öğrencilerin kendilerini okulda mutlu hissetmeleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Okuldayken kendilerini mutlu hisseden öğrenciler, evinin okula uzaklığı; 1-5km arası olanlarda %84, 1km'den az olanlarda %80.2 ve 5km'den yukarı olanlarda %68.3'tür. Ev okul arası uzaklığın 5km'nin üzerine çıkması ile okulda kendilerini mutlu hisseden öğrenci oranında büyük bir düşüş görülür.

Tablo 105. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Velilerin Öğrencilerinin Okuldaki Durumuyla Yeterince İlgilenmeleri Arasındaki İlişki

Uzaklık	İlgilenmiyor	Yeterince İlgilenmiyor	İlgileniyor	Toplam
1 km'den az	5 %4.5	20 %18.0	86 %77.5	111 %100.0
1 – 5 km arası	8 %3.9	34 %16.5	164 %79.6	206 %100.0
5 km'den yukarı	6 %3.3	42 %23.0	135 %73.8	183 %100.0
Toplam	19 %3.8	96 %19.2	385 %77.0	500 %100.0

$$X^2 = 2.914$$

$$df = 4$$

$$S = 0.572$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci evlerinin okula uzaklığı ile velilerin öğrencilerinin okuldaki durumuyla yeterince ilgilenmeleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Velisi okuldaki durumu ile yeterince ilgilenen öğrencilerin oranı, evinin okula uzaklığı; 1-5km olanlarda %79.6, 1km'den az olanlarda %77.5 ve 5km'den yukarı olanlarda 73.8'dir. Velisi okuldaki durumu ile yeterince ilgilenen öğrencilerde en yüksek oran, evinin okula uzaklığı 1-5km arası olan öğrencilerdedir.

Tablo 106. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Sınıftaki Başarı Durumları Arasındaki İlişki

Uzaklık	Çok iyi – iyi	Orta	Zayıf	Bilmiyorum	Toplam
1 km'den az	66 %59.5	21 %18.9	2 %1.8	22 %19.8	111 %100.0
1 – 5 km arası	100 %48.8	56 %27.3	3 %1.5	46 %22.4	205 %100.0
5 km'den yukarı	74 %40.4	60 %32.8	4 %2.2	45 %24.6	183 %100.0
Toplam	240 %48.1	137 %27.5	9 %1.8	113 %22.6	499 %100.0

$$\chi^2 = 11.055$$

$$df = 6$$

$$S = 0.087$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci evlerinin okula uzaklığı ile öğrencilere göre sınıftaki başarı durumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Sınıftaki başarı durumu çok iyi – iyi olan öğrenciler, evinin okula uzaklığı; 1km'den az olanlarda %59.5, 1-5km arası olanlarda %48.8 ve 5km'den yukarı olanlarda %40.4 olup; başarı durumu orta olanlar ise, 5km'den yukarı olanlarda %32.8, 1-5km arası olanlarda %27.3 ve 1km'den az olanlarda %18.9'dur. Başarı durumu çok iyi – iyi olanlar ile orta olanlar arasında uzaklığa bağlı olarak ters bir orantı vardır. Ev okul arası uzaklık artarken, başarı durumu çok iyi – iyi olanların oranı düşmekte; orta olanların oranı yükselmektedir.

Ayrıca, evinin okula uzaklığı 5km'den yukarı olan öğrencilerin %24.6'sı, 1-5km arası olan öğrencilerin %22.4'ü ve 1km'den az olan öğrencilerin %19.8'i başarı durumları hakkında hiçbir bilgiye sahip değildir. Oranlar, ev okul arası uzaklık arttıkça yükselmektedir.

Tablo 107. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Okula Devamsız Oldukları Gün Sayısı Arasındaki İlişki

Uzaklık	0 – 5 Gün	6 – 10 Gün	11 – 15 Gün	15 Günden fazla	Toplam
1 km'den az	87 %78.4	15 %13.5	6 %5.4	3 %2.7	111 %100.0
1 – 5 km arası	154 %75.1	32 %15.6	16 %7.8	3 %1.5	205 %100.0
5 km'den yukarı	136 %74.3	33 %18.0	10 %5.5	4 %2.2	183 %100.0
Toplam	377 %75.6	80 %16.0	32 %6.4	10 %2.0	499 %100.0

$$X^2 = 2.730$$

$$df = 6$$

$$S = 0.842$$

$$S > 0.05$$

Öğrenci evlerinin okula uzaklığı ile okula devamsız oldukları gün sayısı arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Okula devamsızlığı 0-5 gün olan öğrenciler, evinin okula uzaklığı 1km'den az olanlarda %78.4, 1-5km arası olanlarda %75.1 ve 5km'den yukarı olanlarda %74.3'tür. Okula devamsızlığı az olan öğrencilerin oranı, uzaklık arttıkça düşmüştür.

Tablo 108. Öğrencilerin, Evlerinin Okula Uzaklığı İle Öğrenim Görmek İstedikleri Okul Türü Arasındaki İlişki

Uzaklık	Normal	Taşımali	YİBO	Toplam
1 km'den az	78 %70.9	14 %12.7	18 %16.4	110 %100.0
1 – 5 km arası	128 %63.1	24 %11.8	51 %25.1	203 %100.0
5 km'den yukarı	41 %22.4	53 %29.0	89 %48.6	183 %100.0
Toplam	247 %49.8	91 %18.3	158 %31.9	496 %100.0

$$X^2 = 89.775$$

$$df = 4$$

$$S = 0.000$$

$$S < 0.05$$

Öğrenci evlerinin okula uzaklığı ile öğrenim görmek istedikleri okul türü arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Evinin okula uzaklığı; “1km'den az” olan öğrencilerin %70.9'u ve “1-5 km arası” olan öğrencilerin %63.1'i “Normal İlköğretim Okulun”da öğrenim görmeyi isterken bu oran “5km'den yukarı” olan öğrencilerde ise sadece %22.4'tür. Evinin okula uzaklığı “5km'den yukarı” olan öğrencilerin %48.6'sı YİBO'da; %29'u Taşımali İlköğretim Okulunda öğrenim görmeyi istemektedir. Evi okula çok uzak olan öğrencilerin YİBO'yu tercih etmelerinde, bu öğrencilerin şu anda taşımali veya yatılı olarak öğrenim görüyor olmalarının etkisi olduğu söylenebilir. Çünkü bu öğrenciler, ya Taşımali İlköğretimden memnun olmadığından; ya da YİBO'lardan memnun olduğundan yatılı okulda öğrenim görmeyi tercih etmiştir.

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sekiz yıllık ilköğretim uygulamalarını, bu okullardaki öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak değerlendirmek amacı ile yapılan ve ilköğretim okulu öğretmen ve öğrencilerinden elde edilen bulgulardan hareketle aşağıda sıralanan sonuçlara ulaşılmıştır.

I. SONUÇLAR

1.Öğrencilerde –aile özlemi, isteksizlik, sinirlilik gibi- ruhsal rahatsızlıkların en yüksek oranda gözleendiği okul YİBO'lar olup, yatılı öğrencilerin tamamında genellikle veya bazen bu rahatsızlıklar gözlenmiştir. En yüksek oranda rahatsızlık gözlenen ikinci okul Taşımali ve üçüncü okul da Normal İlköğretimdir.

2.Çocukların öğretimleriyle en az ilgilen veliler, YİBO öğrenci velileri olup, ikincisi de Taşımali İlköğretim velileridir.

3.Normal İlköğretim okullarında, öğretmenlerin öğrencileri derse motive etmekte çektikleri zorluk, sabah ve öğleden sonraki derlerde eşit orandayken; Taşımali İlköğretim ve özellikle de YİBO öğrencilerinde öğleden sonra derse motive etmekte çekilen zorluk, sabah derslerinden daha yüksektir.

4.Öğrenciler arasındaki arkadaşlık ve kaynaşmanın gayet iyi veya normal olduğunu belirten öğretmenler, erkek öğretmenlerde bayan öğretmenlerden çok yüksek orandadır.

5.Velilerin, okuldaki veli toplantılarına katılım oranlarının yarıdan fazla olduğunu belirten öğretmenlerin oranı; erkek öğretmenlerde bayan öğretmenlerden çok daha yüksektir.

6.Velilerin öğrencilerinin öğretimi ile yeterince ilgilendiğini belirten öğretmenlerin oranı; erkek öğretmenlerde bayan öğretmenlerden çok daha yüksektir.

7.Öğrenci velilerine ulaşmak istediklerinde, genellikle ulaşabildiklerini belirten öğretmenlerin oranı; erkek öğretmenlerde bayan öğretmenlerden çok daha yüksektir.

8.Okulun fiziki imkanlarını öğretim için yeterli bulan öğretmenlerin oranı; erkek öğretmenlerde bayan öğretmenlerden çok daha yüksektir.

9.Öğrencileri sabah ilk derste derse hazırlamada zorluk çektiğini belirten öğretmenlerin oranı; bayan öğretmenlerde erkek öğretmenlerden çok daha yüksektir.

10.Öğleden sonra öğrencileri derse motive etmekte zorluk çeken öğretmenlerin oranı; bayan öğretmenlerde erkek öğretmenlerden çok daha yüksektir.

11.Öğrencilerinin başarılı olduğunu belirten öğretmenlerin oranı; erkek öğretmenlerde bayan öğretmenlerden çok daha yüksektir.

12.Öğrencilerde -aile özlemi, isteksizlik, sinirlilik gibi- ruhsal rahatsızlık gözleyen öğretmenler, fakülte mezunlarında diğer okul mezunlarından çok yüksek oranda olup; en düşük oran da eğitim enstitüsü mezunlarındadır.

13.Öğrencilerde -aile özlemi, isteksizlik, sinirlilik gibi- ruhsal rahatsızlık gözleyen öğretmenler, kıdem yılı 0-9 yıl olanlarda diğer öğretmenlere oranla çok daha yüksektir. 0-9 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin, fakülte mezunu oldukları unutulmamalıdır.

14.Kıdem yılı yükseldikçe, velilerin okuldaki veli toplantılarına katılım oranlarının %50 ve üzeri olduğunu belirten öğretmenlerin oranında yükselme vardır.

15.Sabah ilk derste rahatsızlık hisseden öğrenciler, Taşımali İlköğretim ve YİBO öğrencilerinde, Normal İlköğretim öğrencilerinden çok yüksek orandadır.

16.Okuldayken (günün genelinde) rahatsızlık hisseden öğrencilerde en yüksek oran YİBO, ikinci Taşımali İlköğretim ve en düşük de Normal İlköğretimdedir. Okuldayken en fazla hissedilen rahatsızlık türü baş ağrısı olup, öğrencilerde en yüksek görülme oranı aynı sıralamayı izler (YİBO, Taşımali, Normal).

17.0-4 gibi çok az okul veya sınıf arkadaşına sahip öğrenciler en yüksek oranda Taşımali İlköğretimde, ikinci Normal İlköğretimde olup, en düşük oran YİBO'dadır. Yatılı öğrenciler en fazla arkadaşına; taşımali öğrenciler de en az arkadaşına sahip öğrencilerdir.

18.Taşımali öğrencilerinde, ev ödevlerini yapmakta –vaktin kalmaması, yorgunluk, isteksizlik gibi- nedenlerden dolayı zorluk çekenlerin oranı, yatılı ve normal ilköğretim öğrencilerinden daha yüksektir.

19.Velisinin okuldaki durumuyla yeterince ilgilendiğini söyleyen öğrenciler, en yüksek oranda Normal İlköğretimde, en düşük oranda da Taşımali İlköğretimdedir.

20.Öğrencilere göre sınıftaki başarı durumları çok iyi-iyi olanlar; Normal İlköğretim öğrencilerinde en yüksek, YİBO öğrencilerinde en düşük orandadır. Ayrıca, bütün öğrencilerin yaklaşık %20'si, başarı durumları hakkında hiçbir bilgiye sahip değildir.

21.Öğrenciler tarafından en fazla tercih edilen ilköğretim uygulaması "Normal İlköğretim Okulları"dır. Taşımali İlköğretim, kendi öğrencilerince çok az tercih edildiği gibi, diğer okul öğrencilerince de en az tercih edilen okullardır. YİBO'lar ise, sadece kendi öğrencileri tarafından en yüksek oranda tercih edilen okullardır.

22.Sınıflar 4'ten 8'e yükseldikçe, okuldayken (günün genelinde) karın ağrısı veya mide bulantısı hisseden öğrencilerin oranında düşüş vardır.

23.Okulun dershanelerini rahat bulan öğrenciler; ilköğretim I. kademe (4.-5.sınıflar) öğrencilerinde, II. kademe (6.-7.-8. sınıflar) öğrencilerinden daha yüksek orandadır.

24.Öğrencilerin, öğrenim gördükleri sınıf ile ev ödevlerini yapmakta –vaktin kalmaması, yorgunluk, isteksizlik gibi- nedenlerden dolayı zorluk çeken öğrenciler, ilköğretim II. kademe (6.-7.-8. sınıflar) öğrencilerinde, I. kademe (4.-5.sınıflar) öğrencilerinden daha yüksek orandadır.

25.Sınıflarda en yüksek oranda, öğrencilerin öğrenim görmek istediği okul türü 4, 5, 6 ve 7.sınıflarda Normal İlköğretim okullarıyken; 8.sınıflarda YİBO'lardır. Sınıf yükseldikçe YİBO'ları tercih eden öğrencilerin sayısında büyük bir artış vardır. Başka bir deyişle YİBO'lar, küçük öğrencilerce daha az tercih edilmiştir. Sınıflarca en az tercih edilen, Taşımali İlköğretim Okullarıdır

26.Kız öğrencilerde, erkek öğrencilere oranla okulda veya sınıfta samimi olduğu arkadaşı az sayıda (0-4 arkadaş) olanların oranı daha yüksektir. Başka bir deyişle, kız öğrenciler daha az arkadaşına sahiptir.

27.Sabah ilk derste rahatsızlık hisseden öğrencilerde en yüksek oran; baba mesleği çiftçi olan öğrencilerde, en düşük oran baba mesleği esnaf olan öğrencilerdedir. Okuldayken (günün genelinde) baş ağrısı hisseden öğrencilerde de en yüksek oran baba mesleği çiftçi olanlarda ve en düşük oran da baba mesleği esnaf olanlardadır.

28.Öğrencinin okuldaki durumuyla yeterince ilgilenen velilerde en yüksek oran, baba mesleği memur olanlarda, en düşük oran diğer meslek sahipleri ile çiftçi olanlardadır.

29.Baba mesleği çiftçi olan öğrenciler, başarı durumları en düşük olan öğrencilerdir. Başarı durumu en yüksek olanlar ise baba mesleği memur olan öğrencilerdir.

30.Baba mesleği memur, esnaf, işçi ve diğer meslek sahibi olan öğrencilerde, Normal İlköğretim okulunda öğrenim görmeyi isteyenler çoğunlukta, baba mesleği çiftçi olan öğrencilerde YİBO'larda öğrenim görmeyi isteyenler çoğunluktur. Taşınmaz İlköğretim, en az tercih edilen okuldur.

31.Sabah ilk derste, kendilerinde rahatsızlık hisseden öğrencilerin oranında, evlerinin okula olan uzaklığının artmasına bağlı olarak yükselen bir artış vardır.

32.Okuldayken (günün genelinde) kendilerinde rahatsızlık hisseden öğrenciler, evinin okula uzaklığı fazla (1km'den yukarı) olan öğrencilerde, az olan öğrencilerden daha yüksek orandadır. En fazla hissedilen rahatsızlık baş ağrısı olup, baş ağrısı hisseden öğrencilerin oranı, evi uzak olan öğrencilerde yakın olanlardan daha yüksektir.

33.Ev okul arası uzaklığın 5km'nin üzerine çıkmasıyla, okulda kendilerini genellikle mutlu hisseden öğrenci oranında büyük bir düşüş görülür.

34.Başarı durumu çok iyi – iyi olanlar ile orta olanlar arasında uzaklığa bağlı olarak ters bir orantı vardır. Ev okul arası uzaklık artarken, başarı durumu çok iyi – iyi olanların oranı düşmekte; orta olanların oranı yükselmektedir. (Başarı durumları hakkında hiçbir bilgiye sahip olmayan öğrencilerin oranı da, ev okul arası uzaklık arttıkça yükselmektedir.)

35.Öğrenci evlerinin okula uzaklığı arttıkça; Normal İlköğretim okullarında öğrenim görmeyi isteyen öğrencilerin oranı düşerken, YİBO'da öğrenim görmeyi isteyen öğrencilerin oranı yükselmektedir. Evinin okula uzaklığı 5km'nin altında olan öğrencilerde Normal İlköğretimi tercih edenler en yüksek oranda olup; 5km'den yukarı olan öğrencilerde YİBO'ları tercih edenler en yüksek orandadır.

II. ÖNERİLER

1.Okulun fiziksel imkanları (sınıf, kütüphane, laboratuvar, revir vs.) öğretim için öğretmenlerce yeterli bulunmadığından, okulların fiziki imkanlarında iyileştirme çalışması yapılmalıdır.

2.Öğretmenler, YİBO ve Taşımali İlköğretim Okullarında görev yapmayı istemediğinden; bunun nedenleri araştırılarak çözümleni ve bu okullar öğretmenlerce görev yapmak istenir hale getirilmelidir.

3.Normal İlköğretim Okullarında öğrenim görme imkanı olmayan öğrenciler, mümkünse Taşımali Uygulamaya tabi tutulmalı; en son çare olarak YİBO'lara alınmalıdır. En azından İlköğretim I. kademe öğrencileri taşımali uygulamadan yararlandırılmalıdır.

4.Taşımali Uygulama ile yatılı okulların olumsuzluklarını gidermek için, bu okullarda çok az gerçekleşen okul-aile işbirliği geliştirilmeye çalışılmalıdır. Veliler aydınlatılmalı, öğrencileri ile daha fazla ilgilenmeleri sağlanmalıdır.

5.Yatılı okullara eğitimli personel verilmeli, mevcut personel özel eğitimden geçirilmelidir. Taşımali İlköğretim öğretmenleri, bu okullarda karşılaşılacak sorunlar hakkında bilgilendirilmelidir.

6.Bayan öğretmenlerin, veliler ile ilişkisinin zayıf oluşunun nedenleri araştırılarak giderilmeye çalışılmalıdır.

7.Taşımali İlköğretim Okullarında, az sayıda arkadaşına sahip öğrenci yüksek oranda olduğundan, öğrencileri birbirine kaynaştırıcı etkinliklere fazlaca yer verilmelidir

8.Taşımali İlköğretim Okulları ve YİBO'larda rahatsızlık hisseden öğrenciler yüksek oranda olduğundan, bunun nedenleri araştırılmalı ve çözümüne gidilmelidir.

EKLER

EK I. Öğrenci Anket Formu.....	122
EK II. Öğretmen Anket Formu.....	124
EK III. Okullarda Anket Uygulanmasına İzin Verildiğini Gösteren Onay.....	126
EK IV. Örneklemeye Alınan İlköğretim Okullarının Listesi.....	127

EK I

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDAKİ
EĞİTİM UYGULAMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ
ÖĞRENCİ ANKET FORMU**

Sevgili öğrenci

Üniversitede yapılan bir araştırma için, sizin bilgi ve görüşlerinizin alınmasına ihtiyaç duyulmuştur. Vereceğiniz cevaplar araştırmamız için çok önemlidir. Vereceğiniz cevaplar gizli tutulacak ve hiç kimseye gösterilmeyecektir.

Bu bir imtihan değildir. Herhangi bir yere adınızı veya numaranızı yazmayınız.

Yardımlarınız ve ilgileriniz için teşekkür ederim.

Asım ARI
A.K.Ü. Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Sınıfınız:
2. Cinsiyetiniz:
3. Babanızın Mesleği:
4. Evinizin okula uzaklığı: km.
5. Okuduğunuz okul türü nedir?
 Normal İlköğretim Taşınmalı İlköğretim Yatılı İlköğretim (YİBO)
6. Sabah **ilk derste** kendinizde bir rahatsızlık hissediyor musunuz?
 Evet, hissediyorum Hayır, hissetmiyorum Bazen hissediyorum
7. Okuldayken en çok hangi rahatsızlığı hissediyorsunuz?
 Hiçbir rahatsızlık hissetmiyorum Baş ağrısı Karın ağrısı
 Mide bulantısı Başka (.....)
8. Okulda veya sınıfta **samimi olduğunuz** kaç arkadaşınız var?
9. Okulun dersanelerini rahat buluyor musunuz?
 Evet, rahat buluyorum Hayır, rahat bulmuyorum Biraz rahat buluyorum
10. Ev ödevlerinizi yapmakta -vaktin kalmaması, yorgunluk, isteksizlik gibi nedenlerden dolayı zorluk çekiyor musunuz?
 Evet, çekiyorum Bazen çekiyorum Hayır, çekmiyorum

11. Kendinizi okulda mutlu hissediyor musunuz?
 Evet, çok mutlu hissediyorum Bazen hissediyorum
 Hayır, mutlu hissetmiyorum
12. Anne ve babanız sizin okuldaki durumunuzla yeterince ilgileniyor mu?
 Hayır, ilgilenmiyorlar Yeterince ilgilenmiyor Evet, ilgileniyorlar
13. Sınıfınızdaki başarı durumunuz nedir?
 Çokiyi - iyi Orta Zayıf Bilmiyorum
14. Yaklaşık olarak kaç gün devamsızlığınız var?
 0-5 gün 6-10 gün 11-15 gün 15 günden fazla
15. Aşağıdaki okullardan hangisinde okumak isterdiniz?
 Normal İlköğretim Taşınmalı Yatılı İlköğretim (YİBO)

EK II

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDAKİ
EĞİTİM UYGULAMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ
ÖĞRETMEN ANKET FORMU**

Sayın öğretmen

Üniversitede yapılan bir araştırma için sizin gözlem, bilgi ve görüşlerinizin alınmasına ihtiyaç duyulmuştur. Vereceğiniz doğru cevaplar araştırmamız için çok önemlidir. Vereceğiniz cevaplar, yalnızca bu araştırma için kullanılacak ve gizli tutulacaktır.

Yardımlarınız ve ilgileriniz için teşekkür ederim.

Asım ARI
A.K.Ü. Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Cinsiyetiniz:
2. Mezun olduğunuz okul:
3. Branşınız:
4. Mesleki kıdeminiz (yılınız):
5. Çalıştığınız okulun türü nedir?
 Normal İlköğretim Taşınmalı YİBO
6. Öğrencilerde -uykusuzluk, mide bulantısı, kusma, baş ağrısı, yorgunluk gibi- fiziksel rahatsızlıklar gözlemliyor musunuz?
 Evet Hayır Bazen
7. Öğrencilerde -aile özlemi, isteksizlik, sinirlilik gibi- ruhsal rahatsızlıklar gözlemliyor musunuz?
 Evet Hayır Bazen
8. Öğrencilerin okula uyumları sizce nasıldır?
 Hepsi uyumlu Yarıdan çoğu uyumlu Bazıları uyumlu Çok azı uyumlu
9. Gözlemlerinize göre, öğrencileriniz arasındaki arkadaşlık ve kaynaşmayı nasıl değerlendiriyorsunuz ?
 Gayet iyi Normal Gruplaşmalar var Zorlanıyorlar
10. Velilerin, okuldaki veli toplantılarına katılım yüzde kaçtır?
 % 25'ten az %25-50 %50-75 %75'ten fazla

11. Sizce veliler, çocuklarının öğretimleriyle ne kadar ilgileniyorlar?

- Çok Yeterince Az Hiç ilgilenmiyorlar

12. Öğrenci velilerine istediğiniz zaman ulaşabiliyor musunuz?

- Her zaman Genellikle Bazen Hiçbir zaman

13. Sizce okulun fiziksel imkanları (sınıf, kütüphane, laboratuvar, revir vs.) öğretim için yeterli mi?

- Evet, yeterli Hayır, yetersiz Sınıflar yeterli, diğerleri yetersiz

14. Sabah **ilk derste** öğrencileri derse hazırlama zorluğu çekiyor musunuz ?

Her zaman Genellikle Bazı günler Bazı sınıflarda Hiçbir zaman

15. Günün diğer saatlerindeki derslerde, öğrencileri derse motive etmekte zorluk çekiyor musunuz?

- Hayır, hiç çekmiyorum Evet, sabahları
 Evet, öğleden sonraları Çok nadir

16. Sizce öğrencileriniz başarılı mı?

- Hepsi başarılı Yarından fazlası başarılı
 Yarı başarılı Çok az başarılı

17. Öğretim sırasında daha çok ne tür problemlerle karşılaşıyorsunuz?

- Derse hazırlıksız gelme Araç-gereç eksikliği
 Velilerin yardımcı olmaması Ödevlerin yapılmaması
 Disiplin problemleri Başka:.....

18. Aşağıdaki okullardan hangisinde çalışmak istersiniz?

- Normal ilköğretim Taşınmalı YİBO

T.C.
USAK VALİLİĞİ
MILLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

EK III
SAYI: B.08.MEM.4.64.00.06/300
KONU: Anket Uygulaması

04.06.99*006345

VALİLİK MAKAMINA

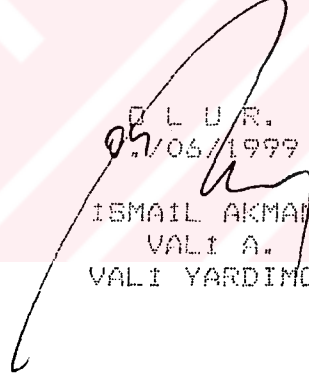
Afyon Kocatepe Üniversitesi Uşak Eğitim Fakültesi Dekanlığı Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında yüksek lisans yapan Asım ARI'nın "İlköğretim Okullarındaki Eğitim uygulamasının Değerlendirilmesi" konulu yüksek lisans tezi için ekteki listede adı yazılı Okullarda Anket Uygulaması yapmak istediği hakkındaki Afyon Kocatepe Üniversitesi Uşak Eğitim Fakültesi Dekanlığı'nın 24.05.1999 tarih ve 000-851 sayılı yazıları ilişikte sunulmuştur.

Söz konusu Anket Uygulaması'nın belirtilen Okullarda yapılmasında Dairemizce bir sakınca görülmemektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

TEVFIK ATASOY
MILLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

Eki:1

D L U R.
24/05/1999
İSMAİL AKMAN
VALİ A.
VALİ YARDIMCISI

22-07-1999
Aslım Fotoğrafıdır
İbrahim TUNCA
Milli Eğitim Müd. Yrd.

EK IV

ÖRNEKLEME ALINAN OKULLARIN LİSTESİ

Atatürk İlköğretim Okulu

Kurtuluş İlköğretim Okulu (taşınalı)

Fevzi Çakmak YİBO

Banaz Otuzbir Ağustos İlköğretim Okulu

Banaz Mahire Eynel İlköğretim Okulu (taşınalı)

Banaz YİBO

Eşme Dumlupınar İlköğretim Okulu

Eşme Üç Eylül İlköğretim Okulu (taşınalı)

Eşme YİBO

KAYNAKÇA

AŞICI, Halil, "İlköğretim Uygulamasına Geçilen Okullarda Ortaya Çıkan Problemler" *Çağdaş Eğitim* 201: 41-45, Temmuz-Ağustos 1994.

BAŞARAN, İbrahim Ethem, *Türkiye Eğitim Sistemi*, Ankara, 1994.

BAŞARAN, İbrahim Ethem, *Eğitim Psikolojisi (Eğitimin Psikolojik Temelleri)*, Aydan Web Tesisleri, Ankara, 1998.

BOLAYIR, Fethi, *Milli Eğitim İle İlgili Mevzuat I. Cilt*, Bolayır Yayınları, Ankara, 1994.

BÜYÜKKARAGÖZ, Savaş ve Hasan ŞAHİN, "Taşımali İlköğretim Uygulaması", *Eğitim ve Bilim*, 96: 38-50, Nisan 1995.

ÇAĞLAR, Adil, "İlköğretim Okulu Uygulaması ve Bazı Öneriler", *Eğitimde Nitelik Geliştirme (Eğitimde Arayışlar I. Sempozyumu Bildiri Metinleri)*, Kültür Koleji Yayınları, İstanbul, 1991.

ERGÜN, Mustafa, *Bilimsel Araştırmalarda Bilgisayarla İstatistik Uygulamaları SPSS For Windows*, Ocak Yayınları, Ankara, 1995.

ERGÜNEŞ, Yalçın ve Abdullah ALTUN SARAY, "Taşımali İlköğretim Uygulamasının Değerlendirilmesi", *Cumhuriyetin 75. yılında İlköğretim I. Ulusal Sempozyumu*, Tekışık Yayıncılık, Ankara, 1998, s.189-200.

ERKAN, Serdar, "İlköğretim Rehberlik Programlarına Amaçlar Ve Etkinlikler Açısından Bir Bakış", *Eğitim ve Bilim*, 101: 27-33, Temmuz 1996.

GÖKÇE, Erten, "Sekiz Yıllık Zorunlu İlköğretim Uygulamasına İlişkin Yönetici Ve Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi", *VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, C. II: 187-195, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya, 1998.

GÜVEN, Mehmet, "Yatılı İlköğretim Bölge Okulu (II Kademe) Öğrencilerinin Sorunları", *Eğitim ve Bilim*, 98: 12-19, Ekim 1995.

GÜVEN, Mehmet, "Yatılı Okul Yaşantısının Benlik Kavramı Düzeyine Etkisi", *VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, C. II: 371-376, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya, 1998.

"İlköğretim ve Eğitim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Bazı Maddelerinin... Dair Kanun (2917 sayılı kanun)", *Resmi Gazete*, 18192; 15 Ekim 1983.

"İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Milli Eğitim Temel Kanunu, Çıraklık... Hakkında Kanun (4306 sayılı kanun)", *Resmi Gazete*, 23084; 18 Ağustos 1997.

KAPTAN, Sami, *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*, Onbirinci Basım, Tekışık Web Ofset Tesisleri, Ankara, 1998.

KARAKÜTÜK, Meliha, "Taşımali İlköğretim Uygulaması ve Sorunları: Sincan Örneği", *Eğitim ve Bilim*, 108: 16-21, Nisan 1998.

KARASAR, Niyazi, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Yedinci Basım, 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık, Ankara, 1995.

KARASAR, Niyazi, *Araştırmalarda Rapor Hazırlama*, Sekizinci Basım, 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık, Ankara, 1995.

KAVAK, Yüksel, "Zorunlu Eğitimde Evrensel ve Ulusal Görünüm", *Eğitim ve Bilim*, 107: 54-57, Ocak 1998.

KÖKSAL, Hayal, "Sekiz Yıllık Bütünleştirilmiş Zorunlu Eğitim'in Uygulanmakta Olduğu İlk Yıl İçinde Ortaya Çıkan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri", *Yaşadıkça Eğitim*, 59/60: 10-14, Eylül-Aralık 1998.

Milli Eğitim Bakanlığı, "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliği", *Tebliğler Dergisi*, s.521-523, 21 Kasım 1983.

Milli Eğitim Bakanlığı, *Cumhuriyetin 75. Yılında Gelişmeler ve Hedefler*, Ankara, 1998.

Milli Eğitim Bakanlığı, *İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*, İstanbul, 1997.

Milli Eğitim Bakanlığı, *Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretim Uygulaması İle İlgili Sorunlar ve Cevaplar*, Ankara, 1997.

Milli Eğitim Bakanlığı, *Sayısal Veriler*, Ankara, 1999.

Milli Eğitim Bakanlığı, *Taşınabilir İlköğretim Yönergesi*, Ankara, 1994.

ÖZEN, Sadettin, "Temel Öğretimin Konu Ve Yöntem Sorunları", *Yaşadıkça Eğitim*, 57: 2-5, Mart-Nisan 1998.

SÖNMEZ, Ahmet, *İlköğretim Sonrası Eğitim Seçenekleri*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1998.

TUNÇKAYA, Satılmış, "Taşınabilir Eğitim Sistemi Üzerine", *Çağdaş Eğitim*, 223: 21-22, Temmuz-Ağustos 1996.

ÜLTANIR, Emel, "İlköğretim Birinci Kademesinde Rehberliğin Gereği, Danışman Ve Öğretmenlerin Rollerini", *VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, C. I: 253-262, Selçuk Üniversitesi Yayını, Konya, 1998.

YILDİRİM, İbrahim, "İlköğretim Hizmetlerinin Yaygınlaştırılması ve Tasımali İlköğretim Uygulamasında Diyarbakır Örneği", *Izmir I. Eğitim Kongresi Bildirileri*, s.683-691, Buca Eğitim Fakültesi Yayını, İzmir, 1991.